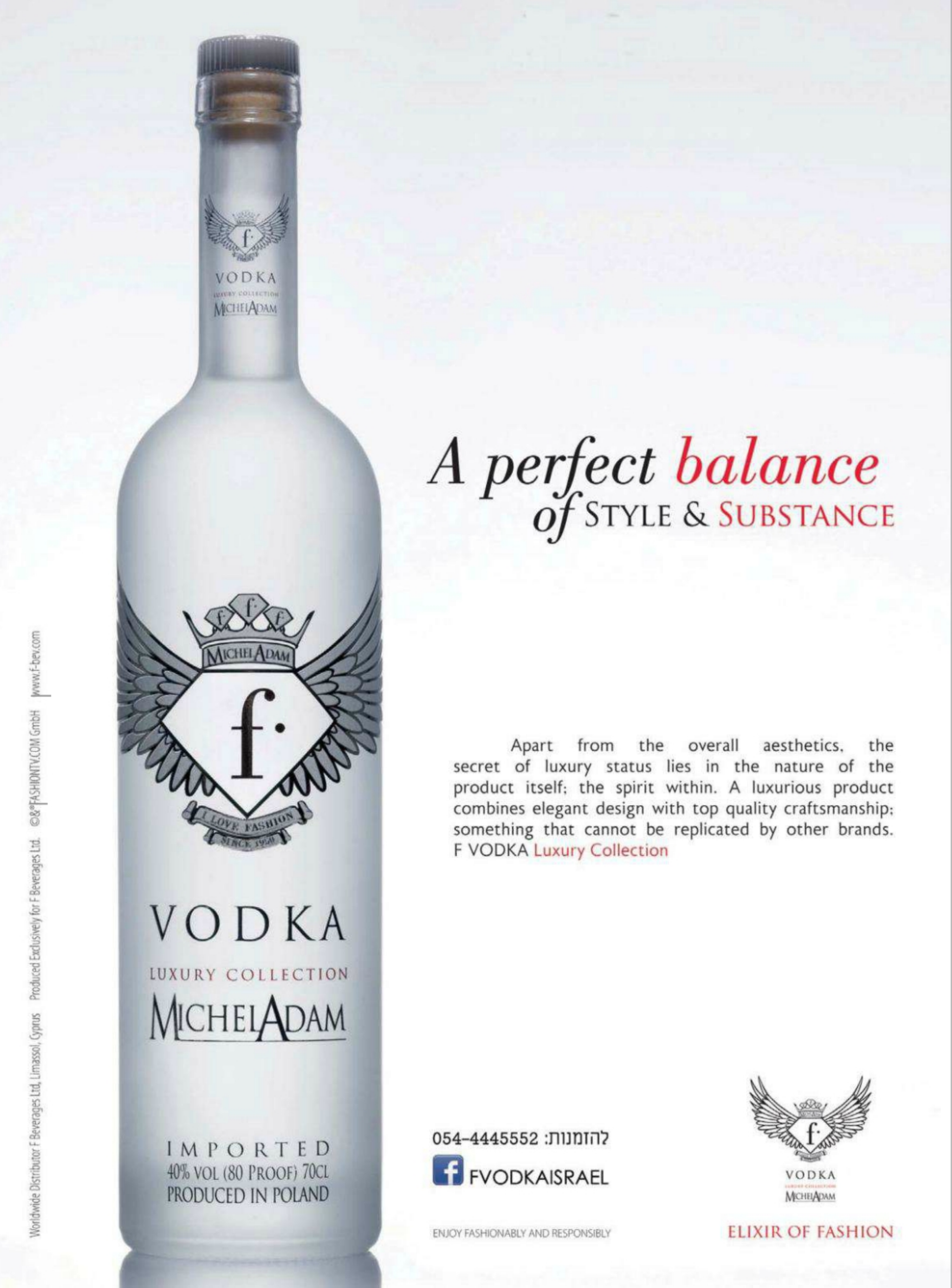

PLAYBOY
ENTERTAINMENT FOR MEN
ISRAEL • אפריל 2013
בלעדי
ליום העצמאות
הישראליות של הסבנטיז,
דרך עדשת פלייבוי
לה גולדברג
ג'ורדי קרויף מסכם עונה בדרך לאליפות • ריאיון עם קוונטין טרנטינו •
הבירות של עמק האלה • אי הקופים של ד"ר איבנוב • רענן לוריא - פלייבוי,
קריקטוריסט או מרגל? • גורדון רמזי משתולל במטבח • סקס, סמים
ומשחקי וידיאו • 3 כוסיות מטורפות
9 771565 377005 04
29.90 ש"ח (מחיר ללא מע"מ 25.60 ש"ח)

VODKA
LUXURY COLLECTION
MICHELADAM
MICHELADAM
f·
I LOVE FASHION
SINCE 1958
VODKA
LUXURY COLLECTION
MICHELADAM
IMPORTED
40% VOL (80 PROOF) 70CL
PRODUCED IN POLAND
A perfect balance
of STYLE & SUBSTANCE
Apart from the overall aesthetics, the secret of luxury status lies in the nature of the product itself; the spirit within. A luxurious product combines elegant design with top quality craftsmanship; something that cannot be replicated by other brands. F VODKA Luxury Collection
054-4445552 :להזמנות
FVODKAISRAEL
VODKA
MICHELADAM
ENJOY FASHIONABLY AND RESPONSIBLY
ELIXIR OF FASHION
Worldwide Distributor F Beverages Ltd, Limassol, Cyprus Produced Exclusively for F Beverages Ltd. ©8°FASHIONTV.COM GmbH www.f-bev.com

Delta
SMART TOP
מכותנה חכמה
פיתוח חדשני:
כותנה מנדפת זיעה
REALCOOL COTTON ®

תוכן

PLAYBOY

אפריל 2013

כתבות

הפקות

מדורים

צילום: ליאור נוורדמן

A CLASS *of its own*

Every so often, a product appears on the market and instantly positions itself in a class of its own. A product of remarkable character and fine qualities. A product with the pedigree of a leader; F VODKA Luxury Collection

054-4445552 :להזמנות

FVODKAISRAEL

ENJOY FASHIONABLY AND RESPONSIBLY

VODKA
MICHELADAM

ELIXIR OF FASHION

צילום: דניאל בר און

צילום: משה איזנמן

"אפשר שאלה אחת אחרונה?" נשמע קול מאחורי גבי. הסתובבתי תוך כדי הוצאת קיטור. כבר חשבתי שעניתי על כל שאלות העיתונאים לערב זה וסוף-סוף אוכל ליהנות מכוס השמפניה שלי במסיבת ההשקה של פלייבוי ישראל.

גייסתי את החיוך ואמרתי לעצמי - נו שאלה אחת. האור מאחורי המצלמה נדלק והכתב שאל: "מה את חושבת שדוד בן-גוריון היה אומר על הגעתו של מגזין 'פלייבוי' לישראל?" השתעלתי.

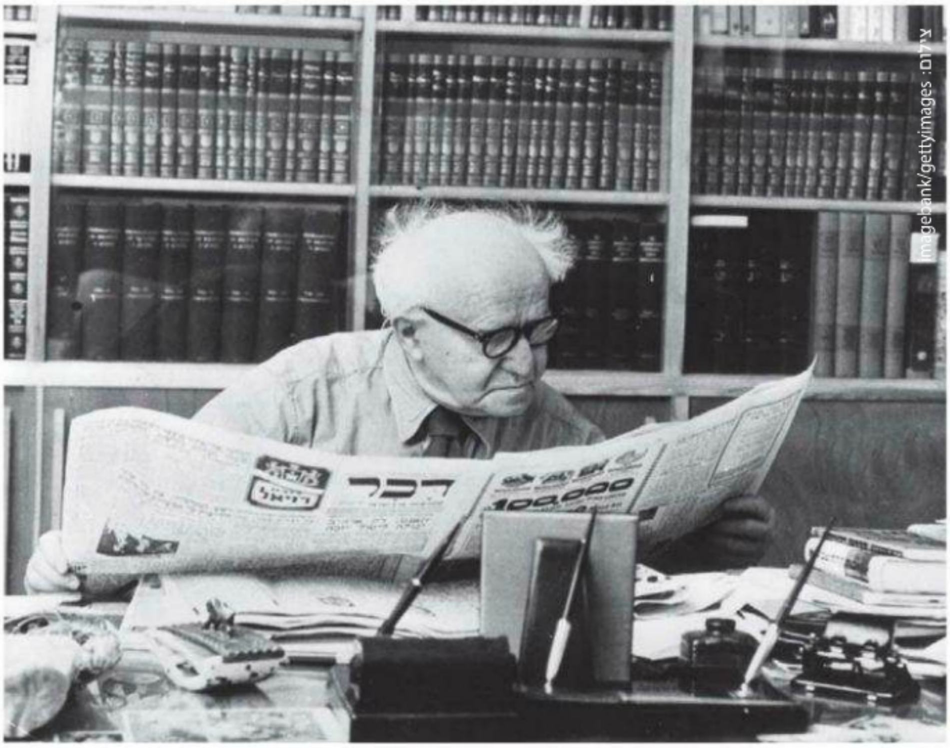
אנחנו ב-2013, דוד בן-גוריון, ראש הממשלה הראשון של מדינת ישאל, נפטר לפני 40 שנה, האם דברים לא השתנו כאן במדינתנו הקטנה? האם נשארנו שמרניים כמו ב-1965, כשהממשלה מנעה את ההופעה של ה"ביטלס" בישראל, בטענה שהלהקה תשחית את מידות הנוער? "לא!", אמרתי לעצמי, בן-גוריון לא יאכזב בשנית את הקהל הישראלי. בחיוך ובסבלנות עניתי לכתב: "אנחנו חיים במדינה דמוקרטית וליברלית, עם חופש ביטוי, ובסופו של דבר אנחנו עוסקים בעיתונות מודרנית".

ואף שהתשובה היתה לי לגמרי ברורה, לרגל יום העצמאות ה-65 של מדינת ישראל, החלטתי לצאת למסע קצר כדי לנסות לבחון ולברר מה בן-גוריון היה אומר, והאם אנחנו מדינה שמרנית, השונה מהותית מאחותנו הגדולה - ארה"ב? (לא להתלהב כל כך, לא נדדתי בשבילי ישראל. רק פתחתי את גוגל).

התחנה הראשונה - מגילת העצמאות. הידעתם? שלושה שבועות לפני הכרזת העצמאות, הטיל פנחס רוזן את ניסוח המגילה על עו"ד צעיר בשם מרדכי בעהם. בעהם, שהתקשה במשימה כבדת המשקל, כתב את הטיוטה הראשונה בהשראת הכרזת העצמאות של ארה"ב. 0:1, צהלתי. לא רק את פלייבוי אימצנו מהאמריקאים.

המשכתי לקרוא. עקרונות היסוד שלאורם תפעל מדינת ישראל: "מדינת ישראל תהא מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל (לא סתם כונה הנביא יחזקאל "בומבה של נביא", כבר אז הוא חשב על יסוד החירות להפצת מגזין גברים). מדינת ישראל תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה, בלי הבדל דת, גזע ומין". כמו כן, "מדינת ישראל תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות". בשלב הזה התחלתי לפהק. הנקודה הובהרה, מדובר לחלוטין בחופש תרבות.

התחנה השנייה - מגזין "פליבוי ארה"ב", אפריל, 1970. צוות של המגזין הגיע לישראל כדי להכין כתבה צבעונית ואקזוטית "'The Girls of Israel'". בכתבה תמונות עירום של בנות ישראל על רקע נופי הארץ. מופתעים? אני מזמינה אתכם לדפדף לעמוד 86

צילום: imagebank/getty images

(למי מכם שמאתר את אמא או סבתא, אנחנו נשמח לראיין אותן).

התחנה השלישית - תכניית שידורי יום העצמאות בטלוויזיה. להלן רשימת הסרטים: "דיזינגוף 99" - המפורסם בסצנה המינית של המשולש הרומנטי גידי גוב, ענת עצמון וגלי עטרי; "מציצים" - אריק איינשטיין ואורי זוהר מסרבים להתבגר על חוף ימה של תל אביב; "אלכס חולה אהבה" - בת הדודה לולה מעניקה לאלכס את החוויה המינית הראשונה; "אסקימו לימון" - סטלה המגמרת וכל מילה מיותרת; "חתונה מאוחרת"... להמשיך?

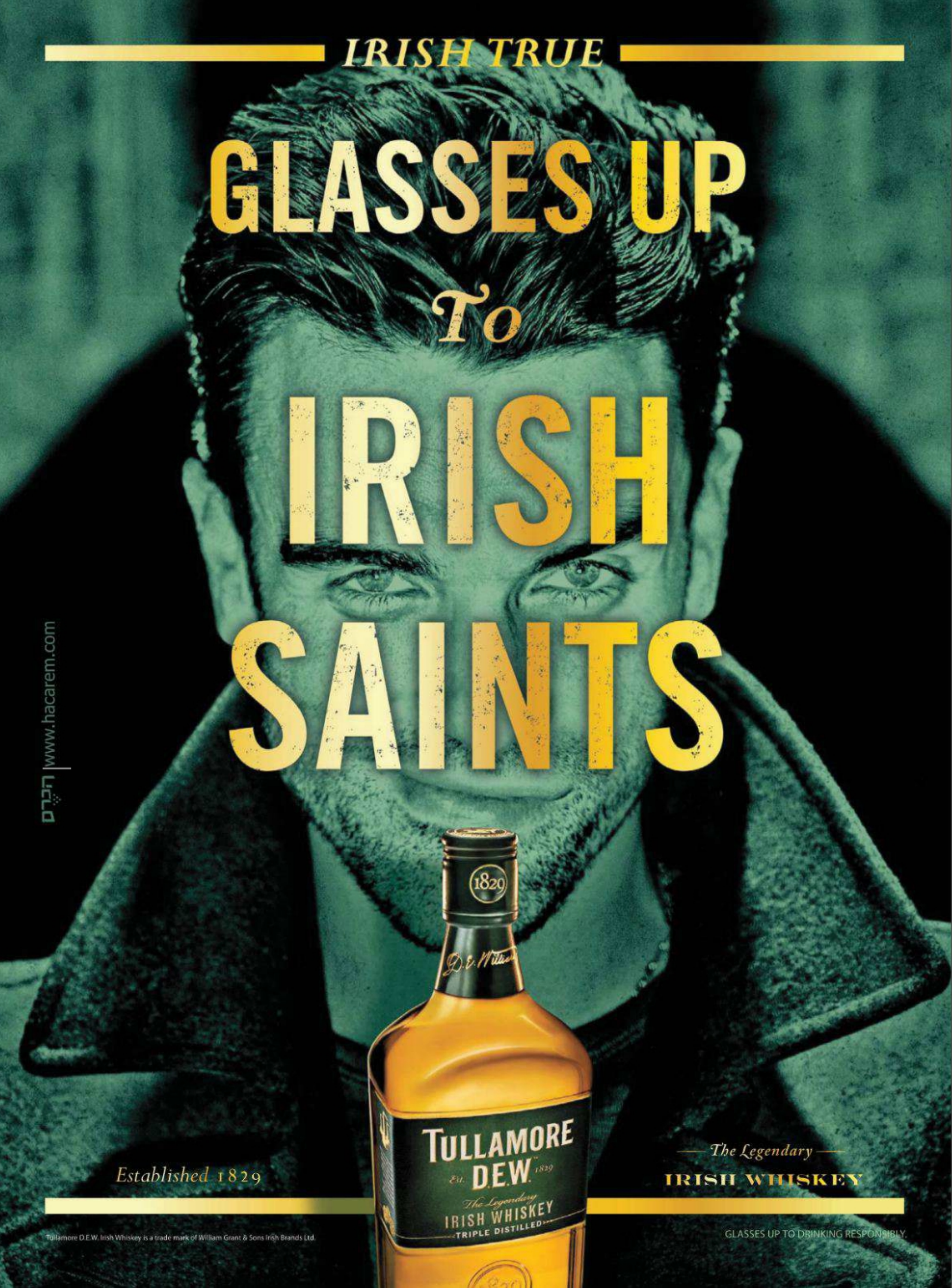
התחנה הרביעית והאחרונה - גיליון אפריל 2013, פלייבוי ישראל. טור דעה הנושא את הכותרת, ה"מפות והמציאות" (עמ' 34). "על מנת לתקן את המעוות נצטרך להימנע ממפות התקשורת המוכתבות לנו, ולבנות לעצמנו מציאות טובה יותר", כותב הד"ר יריב בן אליעזר, נכדו של דוד בן-גוריון (כן-כן, הצלחנו לשלב את המשפחה בין דפי המגזין).

אז מי יודע, אולי כמו כל סב פולני גאה, היה דוד בן-גוריון מתרצה. אולי הוא היה מתרווח על הכורסא בצריף הקטן, פותח את הגיליון וממשיך לקרוא על הפרויקט של ג'וזף סטלין בניסיון ליצור את החייל המושלם מהכלאה בין קופים ובני אדם (עמ' 52). אולי, כחובב כדורגל, הוא היה מתפנה לקרוא כיצד ג'ורדי קרויף מסכם את העונה של הצהובים (עמ' 74), כיצד פשט נולן בושנל, מייסד "אטארי" והאב הרוחני של משחקי הווידיאו, על עמק הסיליקון (עמ' 100) והאם רענן לוריא, הקריקטוריסט האגדי, הוא בכלל מרגל? (עמ' 80).

לכבוד חופש התרבות, העיתונות המודרנית, הפתיחות העכשווית - ולתפארת מדינת ישראל,

נטע יעקובוביץ-קידר

IRISH TRUE
GLASSES UP
To
IRISH
SAINTS
1829
TULLAMORE
Est. D.E.W. 1829
The Legendary
IRISH WHISKEY
TRIPLE DISTILLED
Established 1829
— The Legendary —
IRISH WHISKEY
Tullamore D.E.W. Irish Whiskey is a trade mark of William Grant & Sons Irish Brands Ltd.
GLASSES UP TO DRINKING RESPONSIBLY.
הכרם | www.hacarem.com

PLAYBOY

עורכת ראשית:
נטע יעקובוביץ-קידר

עורכת גרפית:
נועה שלו-רט

עורך משנה:
שחר פרנהיימר

עורכת לשונית: דנה זייברט
מפיקה: ליאור סלנט
מנהל מסחרי/פיתוח עסקי: איב סיבוני 050-7311155
yves@playboyisrael.co.il
סמנכ"ל שיווק: סמואל גרין

משתתפים: מיכל מנדלביץ', גלעד כהנא, הדרה לוין-אדרי, יואב בורוביץ', גיא צוקר, אבירם זינו, יריב בן אליעזר, עידן מינוס, טל אבן, נירי שאול, עידן וולר, כפיר בנישו, יעל שינקר, גילי סיוון-כהן, מישל אדרי, אסקף, משה אברמוב, ליאת פרנקל, עופרי לירן

צלמים: ליאור נורדמן, דניאל בר און, נועם גלאי, קית' גלסמן, שי מתניה

תגובות, שאלות, בקשות, הערות: desk@playboyisrael.co.il
מנויים: 03-5117029 www.playboyisrael.co.il

בשער: נלה גולדברג **צילום:** ליאור נורדמן **עוזר צלם:** אסקף **סגנון והפקה:** גילי סיוון-כהן **איפור ושיער:** מישל אדרי
עוזרות סטיילינג: עופרי לירן, ליאת פרנקל
טבעת: שרון וייזר

מו"ל: דניאל פומרנץ
דפוס וקדם-דפוס: "גרפוליט" בע"מ
פיקוח דפוס: אייל דולין
הנהלת חשבונות: רו"ח רונן עוז
יעוץ משפטי: עו"ד ניר זמל

PLAYBOY ENTERPRISES, INTERNATIONAL

Hugh M. Hefner
Editor-in-Chief

U.S. PLAYBOY
Scott Flanders, **Chief Executive Officer**
David Israel, **President, Playboy Media**
Jimmy Jellinek, **Editorial Director**
Mac Lewis, **Art Director**

PLAYBOY INTERNATIONAL PUBLISHING
Tom Flores, SVP, **Business Manager Playboy Media**
Mary Nastos, **Publishing Services Manager**
Gabriela Cifuentes, **Digital Asset Manager**
Adam Podolski, **Coordinator**

תיקון: בגליון מרץ 2013 נפלה טעות סופר בשמה של הפליימייט. שם המשפחה הוא טרמץ ולא כפי שנכתב

THE BUNNIES
ARE BACK
PLAYBOY CLUB LONDON
NOW OPEN
14 Old Park Lane,
London W1K 1ND
United Kingdom
T +44 (0)20 7491 8586
W www.playboyclublondon.com
PLAYBOY CLUB
LONDON

הסולו האחרון

מי הרג את אלוהי הגיטרה, והאם יצא מזה משהו טוב?

סלאש בן 47, טום מורלו מ"רייג' אגיינסט דה מאשין" בן 48 וג'ק וויט מה"ווייט סטרייפס" בן 37 (מבוגר יותר משני חיילים יחד). והם עוד נחשבים צעירים - כי עוד לא דיברנו על בי.בי קינג, לס פול וג'ימי פייג'. זה כבר לא סוד שגיבור הגיטרה הווירטואוזי גוסס. (כיום לעשות קאברים לפייג' או להנדריקס זאת כבר פעילות נדירה הנתפשת כאטרקטיבית רק בקרב קהלי נישה). איך זה קרה? פשוט כנסו לחנות מוסיקה. מה תמצאו שם? הרבה פחות פריקים של גיטרה ויותר ילדים שמשחקים בסקוונסר ומעבדים סאונדים על טאבלטים. בימינו, מופע כמו של רדיוהד, המתגאה בנגנים שלו אבל גם אלקטרוני ברובו, מייצג את ההפך ממודל "הלהקה".

זה לא שאין כיום תרבות שוליים של גיטרה. בון איבר למשל, עיצבו גיטרה אקוסטית ישנה כגימיק פרסומי לבושמילס. אבל זה יותר דקורציה מדרך לעשות מוסיקה, סמל לכך שאנשים מעדיפים כיום לתלות את הגיטרה על הקיר מאשר לקחת אותה לידיים ולפרוץ בסולו קורע.

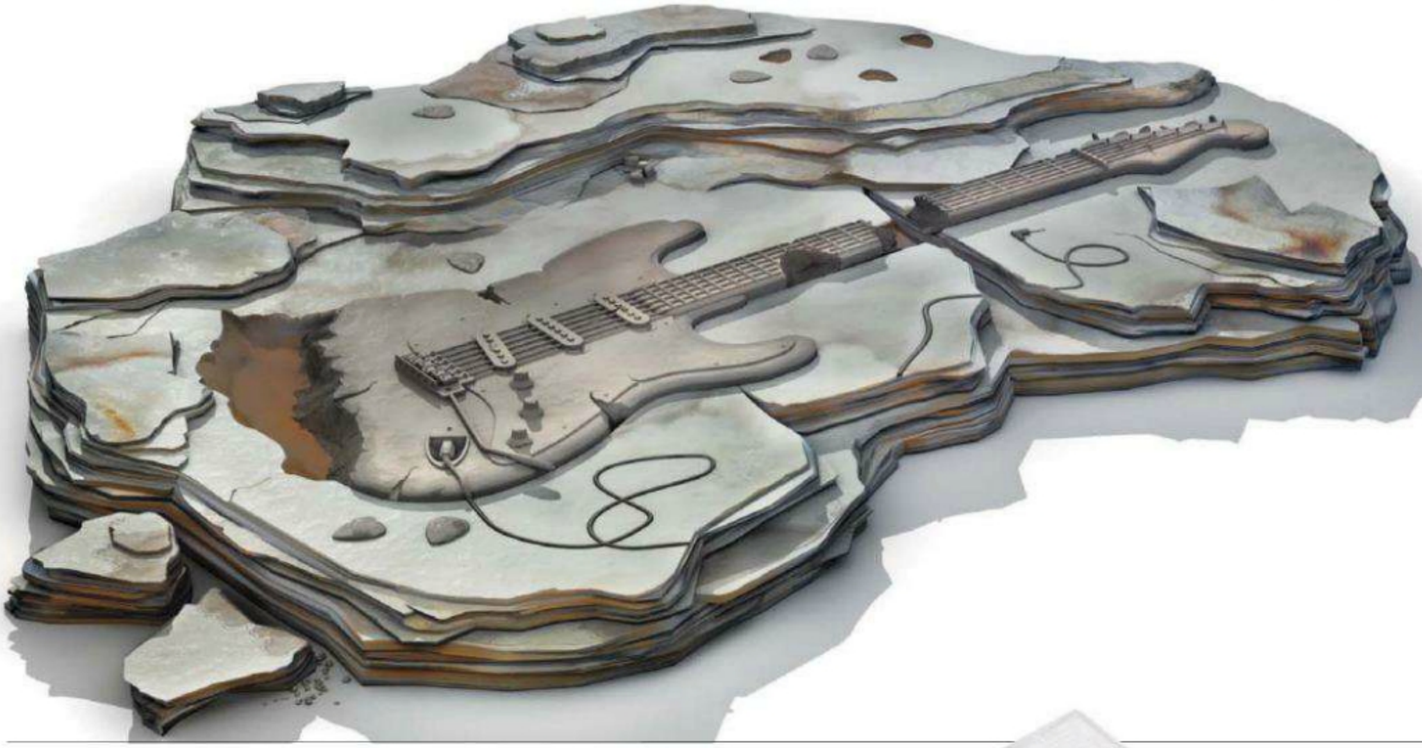
"המחקר ש'גיטר סנטר' ערכו מוכיח שילדים כבר לא מרימים כלי נגינה אמיתיים", אומר ניק הארקורט, די.ג'יי מעצב דעת קהל והמנחה של "גיטר סנטר סשנס" בדיירקט טי.וי. ברדיו ובאונליין בארה"ב. "אפשר כיום ליצור מוסיקה על מחשב - אז למה להרים גיטרה בכלל?", הוא אומר.

המציאות הזו הובילה למשל לצמצום בתקציבים של תכניות מוסיקליות בבתי ספר. אבל יש גם צד טוב לכל הסיפור. מבנה הלהקות של ימינו עבר אבולוציה וכיום משולבים בהן מאק בוקס, באנג'ו, וכלי נשיפה שיוצרים רבדים חדשים של סאונד. "זה זמן מרגש להיות בו מוסיקאי צעיר. פחות מרגש להיות חובב מוסיקה בגיל העמידה", אומר הארקורט. "אנשים שואלים 'איפה להקת הרוק המבטיחה הבאה?' האם מישהו בכלל מחפש אותה?".

אך השאלה האמתית שצריכה להישאל היא: האם הטעם המוסיקלי הוא דבר מתפתח, או שאנחנו מפסיקים לחקור מוסיקה כשאנחנו מתבגרים? המאזין שבאמת פתוח בראש, נחשף אונליין ליותר סגנונות מוסיקליים מאי פעם. העניין היחיד הוא שאנחנו צריכים לרצות להקשיב להם.

אמנם להקות כמו "ואן היילן" כבר לא מתרבות כמו פעם, אבל מודלים מוסיקליים חדשים ממשיכים לצאת לאור. גיבור הגיטרה יכול לנוח על משכבו. נראה שבתקופה זו נוצרת פרדיגמה מוסיקלית חדשה, שיכולה לגרום לנו להרגיש כמו בפעם הראשונה ששמענו את הנדריקס.

צילום גיטרה: ריצ'רד קרן באדיבות הוצאת Taschen, אילוסטרציה מיקסטייפ אדם רוזנלנד

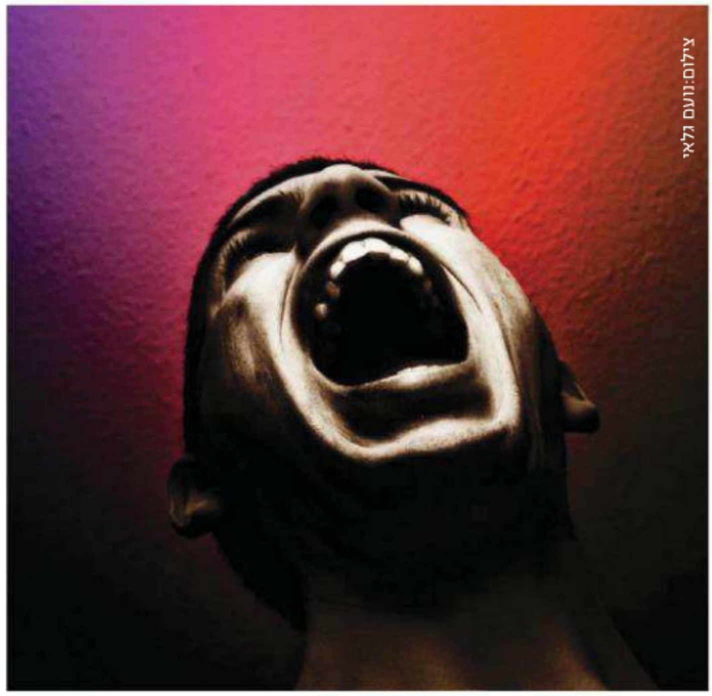

לידתו המחודשת של המיקסטייפ

הטכנולוגיה מחייה את אחד מכלי הנשק החזקים ביותר של הרומנטיקה

עידן המוסיקה הדיגיטלית הרס דברים רבים - את הדיסק, את חנות התקליטים ואולי אפילו את כל תעשיית המוסיקה. אבל יותר מהכל, הוא הותיר בנו געגועים עזים למיקסטייפ: אותו פלא של יצירת רשימת טראקים שתעיף את הרחבה. זה היה טקס מעבר שילדי המהפכה הדיגיטלית לא זכו ליהנות ממנו. עד עכשיו. הודות למדפסות התלת-ממד החדשות, המבוססות על טכנולוגיה שמצליחה לבנות כמעט הכל משכבות של פלסטיק וחומרים אחרים (כתבנו על זה בגיליון הקודם), חברת MakerBot יצרו את ה-MakerBot מיקסטייפ, מכשיר של 2 ג'יגה המתחבר למחשב או לאוזניות. ב-39 דולר תוכלו לרכוש אחד מוכן, או להכין אחד משלכם באמצעות מדפסת תלת-ממד של MakerBot (1,749-2,799 דולר). מקססו אותה!

צילום: נועם גלאי

"הצעקה" של נועם גלאי

תמונה תמימה של צלם ישראלי נהפכה לסמל של מחאה בכל העולם – אפילו באיראן

נועם גלאי, ישראלי צעיר ובייישן המתגורר בארה"ב, לא האמין שזה קורה לו. יום בהיר אחד הוא גילה שכמה תמונות אישיות שבהן צילם את עצמו צועק בפה פתוח ושהועלו לפליקר, נהפכו לאייקון עולמי המתנוסס על גבי טישרטים, קלפים וכתובות גרפיטי. אותה תמונה בפה פעור, באותו חור שחור של צעקה לשמיים, התפרשה אצל רבים כצעקה עצמתית הגורמת לאדם המתבונן בה להיישיר מבט ולפעול. או בקיצור - סימבול של מהפכה.

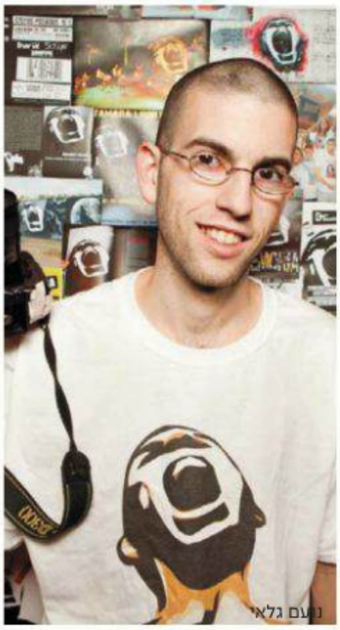
האימג' התפשט בעולם כאש בשדה קוצים ולנועם לא היתה שום שליטה על כך. היחיד שביקש את רשותו היה מגזין נשיונל ג'אוגרפיק, שביקש לפרסם (ופרסם) את התמונה על אחד משעריהם. השיא היה כשיום אחד נועם גילה שגם אקטיביסטים איראניים מרססים ברחובות את תמונתו של הישראלי הצעיר.

הטייק-אוף האיראני האבסורדי והעובדה שהם לא ידעו שנועם יהודי וישראלי והפכו את פרצופו לאייקון של מאבקם, מבטאים בתמציתיות את המופלא והנורא בכך שתמונה פרטית אחת יכולה לסחוף אחריה במהירות שיא אנשים מכל קצוות העולם. המופלא הוא בכך שאנו שומעים קולות שלפני כן היו אנונימיים, וזוכים להכיר ולהיחשף למגוון גדול של אנשים, ובכך שוברים חומות של פורמליות בינינו. מצד שני, הפרטיות והמסתורין נמחקים כליל - שכן היצירה שלנו עלולה לקבל פרשנות שונה לגמרי. ניתן לעוות אותה, לרוקן אותה ממשמעות, לנצלה לצרכים אישיים - ומה יותר אישי מהפנים שלנו?

נועם ממשיך לעדכן בדף הפייסבוק שלו על מקומות חדשים בעולם שפרצופו הגיע אליהם. הוא מרוצה מההשפעה המהפכנית, אך קצת פחות מעשיית הקופה על גבו, ממכירת טישרטים למשל.

לשאלתנו, נועם לא חושב שהמקרה גרם לו להיפתח באופן ישיר. הוא מתאר את עצמו כאדם שלוקח את החיים בקלות, לא מתעצבן כמעט משום דבר, ולכן הוא נדהם לראות עד כמה אנשים מוצאים משמעות עמוקה בהבעה שתיעד - הבעה שבמקור לא הגיעה ממקום של זעם או כעס.

הוא שמח על כך שאנשים נעזרים בצילום בשביל לפתור מצוקות ולמרוד כנגד משטר רודני, למשל. לשאלתי אם הוא עדיין מצלם פורטרטים עצמיים הוא עונה: "אני ממשיך לצלם פה ושם כשיש זמן או רעיון טוב בראש. מה שכן, אני כבר לא יכול לצלם את עצמי צועק כי אני לא אוכל להתחרות עם עצמי".

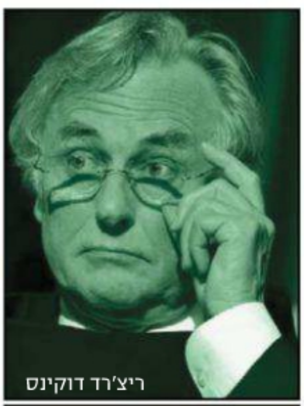

נועם גלאי

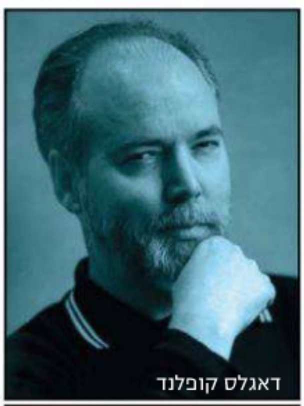
"This Explains Everything"

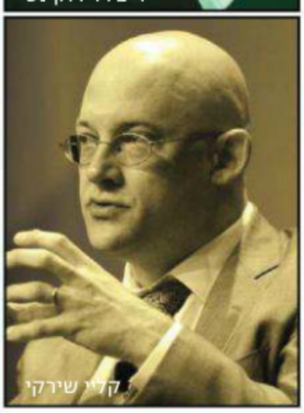
תיאוריות יפות, עמוקות ואלגנטיות העוסקות בשאלה המטרידה את כולנו – איך העולם עובד?

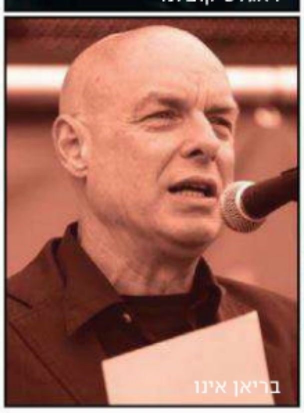
ספר מומלץ המאגד מסות שעוסקות בשאלה "מהו ההסבר העמוק, האלגנטי, או היפה האהוב עליך לאיך העולם שלנו עובד?". הכותבים (150 במספר) נעים מריצ'רד דוקינס, הביולוג האבולוציוני, ועד למוסיקאים כמו בריאן אינו, סופרים כמו דאגלס קופלנד, ופילוסופים ומדענים בעלי תפישות מרתקות. הספר ערוך היטב כמסע המדלג בין נבכי הביולוגיה, הפיסיקה, מדעי המוח והפסיכולוגיה, כשלעתים תיאוריה אחת ממשיכה מאותה נקודה שבה הפסיקה קודמתה – ומספקת הסבר שונה בתכלית.

בין שאר הכותבים: קליי שירקי, חוקר מבריק וסופר בתחום המדיה, המשווה בין הזרימה הרעיונית הפנימית והעקבית בתוך קבוצה בעלת גנים דומים לבין הזרימה ההפוכה שמתרחשת בתרבות שבה הכל משנה את צורתו ואופיו; דאגלס קופלנד, שמדבר על דז'ה וו וצירופי מקרים; האמן האנס אולריך אובריסט, המדבר על חשיבות מרכיב אי-הוודאות ביצירה; הפסיכולוג ההתפתחותי, האוורד גרדנר, שטבע את תיאוריית ריבוי האינטילגנציות, מדבר על חשיבות האינדיבידואל בפיתוחה של חברה שלמה, ועוד רבים וטובים אשר נותנים את הזווית שלהם על הנושאים שמעסיקים את כולנו. מומלץ לקרוא לאט, לעכל את התובנות הנאמרות ולהרהר בהן.

ריצ'רד דוקינס

דאגלס קופלנד

קליי שירקי

בריאן אינו

צילום: imagebank/gettyimages

אמנות

הריאליסט

בשנים האחרונות עוברת תרבות הקומיקס יותר ויותר למרכז. מאז שהקולנוע איפשר להמחיש באמצעות אפקטים את עולם הקומיקס, ישנם יותר יוצרים בתחום. אסף חנוכה, אמן היוצר קומיקס בועט מזה שנים, שיתף פעולה בעבר עם אתגר קרת בספריו: "סמטאות הזעם" ו"פיצריה קמיקזה" והשתתף גם באיור הסרט המופלא "ואלס עם באשיר". חנוכה מפרסם את איוריו גם ב"ניו יורק טיימס", ב"טיים מגזין" וב"רולינג סטון", וזכה בפרס איגוד המאיירים האמריקאי. הטור שלו "הריאליסט", החל כפינה בעיתון כלכליסט (ועדיין מופיע שם) והתפתח לבלוג המדובר. חנוכה מצליח לשמור על ייחודיות בכך שהוא משקף בווירטואוזיות רבה את הלך הרוח הישראלי - אם ברחוב, אם בזוגיות או במשפחה. הוא לעולם לא חוסך ביקורת נוקבת ומתבל במקאבריות, וכל זאת באיורים מהפנטים רבי פרטים שמצליחים לחדור לעומק התודעה.

realistcomics.blogspot.co.il

מוסיקה

Future Classic- הלייבל שמביא אתו רוח חדשה

פיוצ'ר קלאסיק הם ככל הנראה הלייבל הכי קול בשכונה, ואסטרטגים מוסיקליים בחסד. ממקום מושבם בסידני, בירת הפאן העולמית, הם אחראים לכמה מהסאונדים היותר מתוחכמים ששמעתם בשנים האחרונות. הלייבל מתמקד במוסיקת אינדי אלקטרונית דאנסיבילית, שמחשמלת רחבות ריקודים של טובי היוצרים באוסטרליה, ועוסק גם בכל האספקטים של ניהול אמנים: בוקינג, סיבובי הופעות והוצאה לאור. בימים אלה הם מנהלים את: Flume ,Touch Sensitive, New Navy Mitzi ,Charles Murdoch ו-Panama. בעבר הם ניהלו גם סיבובי הופעות של אמנים ידועים כמו: Little Dragon, Dj Koze ,Prins Thomas ואחרים. פיוצ'ר קלאסיק עושים עבודה מצוינת וקונסיסטנטית בלהוציא את האמנים שלהם לשדה הבינלאומי ויוזמים שיתופי פעולה מכל הסוגים, כולל הפקת ארועים בפסטיבלי מוסיקה, ולאחרונה גם עם בק. כל מי שאוהב את האלקטרוני שלו קצת טריפי ופוסט אפוקליפטי, יחבב מאוד את אמני פיוצ'ר.

youtube.com/user/futureclassic/videos

TAXI

תרבות נהיגה **חנניה קליין** מונית 318, תחנת מוניות הקסטל

כמה שנים אתה נהג מונית?
"ח"י שנים".
מה עשית לפני זה?
"מנהל אגף שיפור תנאי העיר בהרצליה ועוזרו של ראש העיר".
משפט פתיחה שאתה משתמש בו עם נוסעות?
"נותן להן להתחיל! שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. הן תמיד שואלות על החפצים במונית; אני מאמין שלכל חפץ יש שליחות ומטרה. אם חפצים מדברים אליי, אני אוסף אותם. הנה את רואה את היד הזאת עם הסיגריה? מתחתיה יש כסף כי סיגריות שורפות את הכסף שלך, ואז תופסת אותה היד השחורה של המוות ואז קוראים עלייך תהילים. הבנת? להכל יש משמעות כאן באוטו. רואה את הפיל הצהוב המצפצף על ההגה? ככה אנחנו הולכים שבי אחרי הצהוב. המוצצים האלה מסמלים את זה שלפעמים אני רוצה שהנוסעים כבר יפסיקו לדבר כל כך הרבה. אם המוצץ לא עוזר אז יש כאן גם כפכף".
הנסיעה הכי ארוכה שעשית?
"מאילת עד קרית שמונה, מספיק טוב לך?".
הסיפור הכי הזוי שקרה לך במונית?
"כל הזמן קורים דברים. משוגע אחד הביא לי נעל בפרצוף. הסעתי פעם איזה דתי לכספומט בלוד, והוא הוציא סכין פתאום. היתה גם ת'נסיעה עם הערבי עם העיניים הכחולות, בכרי. לא זיהיתי אותו. בתחנת דלק התייחסו אליו כאילו שהוא המשיח. הוא שאל אותי, מכיר את הסרט 'ג'נין ג'נין'? הרבצתי קללה, ואז הוא אמר שהוא עשה את הסרט".
סלבס שלקחת?
"חיים טופול, הוא מדבר אתך בגובה העיניים. גם את יוסי שריד לקחתי למרות שאני ימני. סלבס לא מזיזים לי, כולנו אותו הדבר".
תוכנית רדיו אהובה?
"גל"צ יומן הבוקר. אילנה דיין".
הדיסק המועדף?
"שירים ישראלים. למשל, 'הפרויקט של רביבו'".
סרט?
"בזבוז זמן, אני לא רואה. האחרון שראיתי היה 'שכחו אותי בבית', מאז הבנתי שהילד הדרדר".
טיפ לחיים?
"סייג לחוכמה שתיקה".

ג'ויסטיק

StarCraft 2 - "Heart of the Swarm"

שחקני סטארקראפט 2 המקצוענים יכולים להתמוגג: משחק המדע הבדיוני האסטרטגי המוצלח מתרחב למשחק חדש נוסף ששובר את כל החוקים. במשחק החדש נמשך הסיפור האפי של שרה קריגן, מלכת הלהבים, שאוספת את שרידיו של נחיל Zerg, ומתכננת את הנקמה בדיקטטור הבוגדני של מחוז קופרולו, ארקטורוס מנגסק. מלבד שלושת הגזעים – טראן, זרג, ופרוטוס – במשחק החדש מתווספות יחידות לחימה נוספות ומשודרגות, והקרבות מסעירים יותר. המשחק מציג גם אופציה למשחק רב משתתפים ופיצ'רים שמעצימים את חווית הסטארקראפט. כעת אתם יכולים לבצע התאמה אישית ליכולות העוצמתיות החדשות של קריגן ואף ליצור זני Zerg חדשים כדי שיתאימו לסגנון המשחק שלכם. במשחק החדש יש מערכות שבטיות וקבוצתיות; הורידו את הדירוג בשידוך שחקנים והוסיפו אפשרות לשחק עם אנשים מאזורים שונים בעולם; ויש אופציה להילוכים חוזרים מרובים, כדי לצפות בשחזור המשחק עם חברים.

ניתן לרכוש את המשחק בשתי גרסאות: Digital Deluxe ו-Collector's Edition. **להשיג בחנויות אקסטיישן ואנדר דוג,** 220 ש"ח.

צילום: KANG KIM

מוסקווה בבית

מתכון להכנת וודקה לימון

1. חתכו 10 רבעי לימון ושימו בכלי מספיק גדול שיוכל להכיל כ-2 ליטרים של וודקה.
2. הוסיפו 2 כוסות סוכר. כסו והקפיאו למשך שבוע.
3. נגבו את הסוכר העודף מהלימונים והוסיפו 2 ליטרים וודקה. לאחר מכן כסו והכניסו למקום יבש וצונן לשבועיים לפחות.
5. סננו את הוודקה דרך משפך לבקבוק חדש ונקי. מלדייץ!

מרוסיה באהבה

הוודקה המקורית עושה קאמבק

לאור ריבוי מותגי הוודקה הבוטיקיים מסביב לעולם, מזקקי וודקה מגיבים בהצעות מיוחדות לאלפיון העליון. האגדה מספרת שהוודקה הראשונה זוקקה ב-1430, במעבדה של נזירים על ידי נזיר כלוא שקיווה להרדים את שוביו. זה הזמן להצטרף לקאמבק ולשתות את הוודקה שלכם נקייה וקרה כקרח. אפשרות נוספת היא להכין לכם משקה סטייל מסעדת סמובר הניורקית.

Russian Samovar, 256 W 52nd St, New York

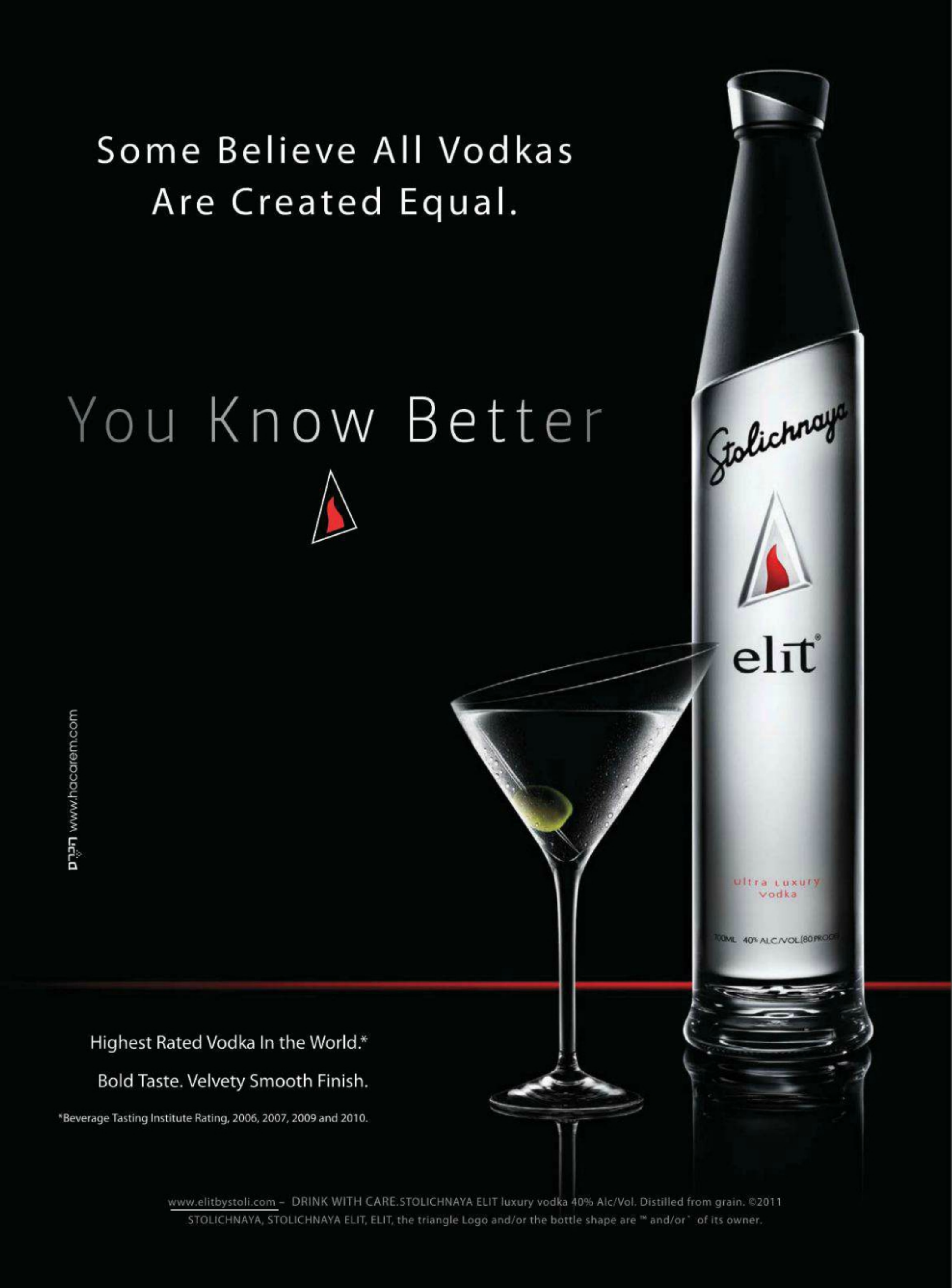
אולטרה וודקה

עלית הימלאיה

וודקה אולטרה פרימיום על בסיס מים טהורים מהרי ההימלאיה, שעורבבו עם חיטת חורף מובחרת שנקצרה ברוסיה. המרכיבים עוברים תהליך "סינון-קפיאה" ייחודי המבטיח ששום שאריות לא רצויות ישארו. מדובר בוודקה המדורגת גבוה ביותר בעולם. לארץ הגיעו רק ארבעה בקבוקים מתוך המהדורה הייחודית, הכוללת 300 בקבוקי קריסטל אשר נופחו בעבודת יד מסורתית.

מחיר: **19,600 ש"ח**

Some Believe All Vodkas
Are Created Equal.
You Know Better
Stolichnaya
elit®
ultra luxury
vodka
700ML 40% ALC/VOL (80 PROOF)
Highest Rated Vodka In the World.*
Bold Taste. Velvety Smooth Finish.
*Beverage Tasting Institute Rating, 2006, 2007, 2009 and 2010.
הכרם www.hacarem.com
www.elitbystoli.com – DRINK WITH CARE.STOLICHNAYA ELIT luxury vodka 40% Alc/Vol. Distilled from grain. ©2011
STOLICHNAYA, STOLICHNAYA ELIT, ELIT, the triangle Logo and/or the bottle shape are ™ and/or ® of its owner.

צלעות גן עדן

או איך לגרום לבשר טלה לפרוץ בשיר?

מבין כל נתחי הבשר המוכרים לאדם המודרני, צלעות טלה הן המלכות הבלעדיות של הגריל. הטעם העז והפראי מזכיר זמנים שבהם גבר היה צריך לצאת ליער כדי לארגן לעצמו ארוחת ערב, ואז היה תופס אותה בשתי ידיים חייתיות ונועץ בה את שיניו.

הצלעות נחשבות מעדן בכל העולם, בזכות טעמן הייחודי ופיסות השומן הדקות המשבצות את הבשר - אם זה בגריל הדרום האמריקאי, בכפרים ובגבעות הירוקות של אירלנד, אנגליה, אוסטרליה וניו זילנד, באירופה, או באסיה - שם מקבלות הצלעות לאחר הצלייה רוטב מתקתק.

כדי לגוון לכם את הצלחת, קבלו צלעות בסגנון חבל קטלוניה שבספרד.

צילום: KANG KIM

רוטב רומסקו קטלוני

מרכיבים ל-2 כוסות

½ כוס שמן זית מעולה
1 פלפל אדום
6 עגבניות קטנות
1 ראש שום כתוש
1 בצל אדום
3 פלפלי צ'ילי מיובשים
½ כוס שקדים
1 פרוסת לחם לבן
1 כפית חומץ שרי
1 כפית פפריקה
מלח לפי הטעם

איך מכינים את הפלא הזה:

1. מחממים תנור לחום גבוה, מברישים את הפלפל, העגבניות, הבצל והשום בשמן זית וצולים במשך 40 דקות. נותנים לירקות להצטנן מעט ואז קולפים אותן ומוציאים את הגרעינים מהפלפל.

2. בזמן שהירקות נצלו בתנור, משרים את פלפלי הצ'ילי במים חמים ל-15 דקות ואז סוחטים ומוציאים את הגרעינים. מכניסים לבלנדר עד שמתקבלת עיסה.

3. מחממים כפית שמן זית במחבת על אש נמוכה, קולים מעט את השקדים ומניחים בצד.

4. מגבירים קצת את האש ומטגנים את פרוסת הלחם עד שהיא משחימה משני הצדדים.

5. מטגנים את עיסת הצ'ילי כ-30 שניות ומניחים בצד.

6. מכניסים את הירקות, השקדים, הצ'ילי והלחם לבלנדר יחד עם החומץ, שארית השמן, פפריקה ומלח עד שמתקבל רוטב סמיך ומושלם עבור צלעות הטלה העסיסיות שהכנתם.

הצלעות

מרכיבים:
נתח טלה עסיסי חתוך לצלעות, 2 כפיות שמן זית ומעט מלח

מחממים מחבת לחום בינוני עד שהיא מעלה עשן.

מטגנים את הצלעות בשמן זית במשך 3 דקות בערך לכל צד עד שהן קריספיות, שחומות ובמידת צלייה מדיום-רר.

יש להכניס את הצלעות ל-5 דקות לתנור בחום גבוה, ולהגיש עם רוטב הרומסקו שהכנתם.

לחתוך בבשר

נתחי בשר טלה נמכרים שלמים לכן תצטרכו לשחק אותה קצבים מדופלמים. סכין קלאסי עם להב עבה מספיק טוב בשביל לחתוך דרך העצם והרקמות

צלעות מושחתות נוספות:

- בייבי בק ריבס קלאסיות ב"דיקסי"
- מנת צלעות עגל ברוטב ברביקיו מעושן במסעדת "קונפי" במלון קראון פלזה בחיפה
- ספייריבס ב"הוטל מונטיפיורי"

צילומים: zurich tourism ,shuterstock ,hours zurich hotel west

לילה סוער בציריך

קשה לדמיין ארץ שונה יותר מישראל מאשר שוויץ. הרים גבוהים מושלגים, מדינה ללא חופי ים שלא ידעה מלחמות מאז 1798 ודייקנות וסדר מופתי שלא נראו בנוף המקומי החפיפניקי מעולם. רבים מגיעים אליה רק בשביל סקי, עם עצירות בלינדט, AKA ממלכת השוקולד, או לעצירות ביניים לפני הקונקשן לטיסה הבאה ומפטירים - "שעמום".
אז זהו שלא. חיי הלילה של ציריך מתחממים מאוד בשנים האחרונות והמסיבות ב-Zürich-West, אזור תעשייתי לשעבר שהוסב לאזור בילויים, נהפכו לשם דבר ברחבי אירופה.

ג'אז לאברז,- זה ה-מקום שלכם

ב"מודס", קלאב על טהרת הסול, הג'אז והפאנק, תמצאו שמות גדולים שלרוב מופיעים רק בפסטיבלים. שווה לבדוק את תוכנית אפריל שלהם

www.moods.ch

Moods - 8005 Zürich, Schiffbaustrasse 6

דובדבן לאליטיסטים

ה"סטיישן" הוא מקום קולי במהותו. הוא מעוצב בפשטות אלגנטית ועם זאת שומר על סטנדרטים גבוהים ומארח את הדיג'ייז המובילים המנגנים מוסיקה אלקטרונית באחת ממערכות הסאונד הטובות בשוויץ.
בנוסף לחדרים המרווחים, התאורה הייחודית והוויז'ואלס שמוקרנים בהם הופכים את המקום הזה ללא פחות ממושלם.

Station Club - 8002 Zürich, Gutenbergstr

הסצנה האלטרנטיבית

המכה של הסצנה בציריך ממוקמת ליד תחנת הרכבת של Giesshübel City. תמצאו שם ג'אמים אדירים של רוק, פאנק, מטאל וגות'.

The Abart Music Club - 8045 Zürich, Manessestrasse 170

המלון הכי גרובי בעיר

העיצוב המרהיב והצבעוני של **אלפרדו האברלי** השוויצרי מזכיר בית מסוגנן ושיקי ולא מלון סטנדרטי. המיקום מושלם לבילויים בעיר (ליד האזור התעשייתי) והעלות: כ-280 פרנק שוויצרי לשני לילות, מאוד ואליו פור מאני. בונוסים: אופניים וגם מיני קופר לשימוש חינמי לאורחי המלון. אווירה: חברותית, בוטיקית, רגועה.

25 Hours Zurich Hotel West, Pfingstweidstrasse 102, Zurich 8005

חוויה שוויצרית בפונדק הזאב

המסעדה ממוקמת באזור העתיק של העיר, ותטעמו כאן מאכלים שוויצרים טיפוסיים, כולל פונדו גבינות טעים. בנוסף לארוחה מתקיימות במקום הופעות עד השעות הקטנות של להקה אוסטרית המנגנת שירי עם ומוסיקה מודרנית. האווירה שמחה, הקהל המקומי משתף פעולה בשירים וריקודים והבירה נשפכת כמים. אל תאשימו אותנו אם תמצאו את עצמכם משתכרים ועושים מעצמכם צחוק לצלילי שירי עם.

Bierhalle Wolf - Limmatquai 132, 8001 Zurich, Switzerland

גברים: החנות שלא תותיר את הבנות השוויצריות אדישות

החנות הזאת מיועדת לקאובויז עירוניים. תמצאו כאן ג'ינסים, מעילי עור, תיקי טיולים, ונעליים הנד-מייד איכותיים במיוחד. אמנם מחירם גבוה אבל הם בקלות ייהפכו לפריטים קלאסיים חסרי זמן שילוו אתכם שנים.

style- Talacker 21, 8001 Zürich DeeCee

הופעות שוות

17.5 ביונסה
21.5 פינק
22.5 ג'ו קוקר
כל ההופעות מתקיימות בהיכל הספורט האלן AG

JACK DANIEL WAS A MAN OF COMMITMENT.

AT LEAST WHEN IT CAME TO HIS WHISKEY.

When it came to whiskey-making, no man was more dedicated than Jack Daniel. It's the reason he'd wait patiently while his whiskey mellowed through 10 feet of packed sugar maple charcoal, and why he'd watch over every batch with a discriminating eye. Though he never married, Mr. Jack remained forever faithful to his one true love. Unfortunately for the ladies of Lynchburg, Tennessee, that happened to be his whiskey.

JACK DANIEL'S OLD No 7 BRAND TENNESSEE WHISKEY

Sip lovingly. Drink responsibly.

Warning – excessive alcohol consumption risks life and is harmful to health!

קז'ואל טוויסט

סגנון: נירי שאול • צילום וקומפוזיציה: קית' גלסמן

כובע: ALDO, 90 ש"ח; **נעל:** Jim Rickey, Inside/out,**קניון** עזריאלי, 479 ש"ח
חולצה: Hugo, Vendome, 595 ש"ח; **משקפי שמש:** Trussardi, 2,000 ש"ח
שעון: ברייטלינג , פדני, 20,980 ש"ח; **בושם:** "ביג פוני", פולו ראלף לורן, (להשיג ברשתות הפארם), 360 ש"ח

משחקי שליטה

ארבעה גאדג'טים שישדרגו לכם את החיים

צמיד Myo

העתיד של השליטה במחשב הביתי שלכם כבר כאן. באמצעות הפעילות החשמלית המופקת על ידי השרירים, צמיד מיו מאפשר לשלוט במחשב, בטלפון ובטכנולוגיות דיגיטליות אחרות. מיו מסוגל למדוד תוך כדי מעשה את פעילות השרירים. לדוגמה, עצירה של נגן ה-iTunes נעשית על ידי קימור כף היד לצורה של כדור, ואילו הגברת הווליום נעשית על ידי סיבוב הזרוע בתנועה מעגלית עם כיוון השעון. מיו גם אידאלי לפרזנטציות ולכל מה שדורש שליטה מרחוק. ג'סטות בין גוף לבין טכנולוגיה מעולם לא היו קרובות יותר, והחידוש כעת הוא בכך שהמחוות אינן מצולמות, אלא מתורגמות באמצעות הפולסים החשמליים. מיו מתחבר באופן אלחוטי למכשירים אחרים באמצעות חיבור Bluetooth 4.0 אשר צורך כמות נמוכה של אנרגיה, ולכן נוח במיוחד לחברות המפתחות יישומים מבוססי תנועה.

149 דולר (לא כולל משלוח), חברת Thalmic Labs

קוקפיט של פרארי לאקסבוקס

"I feel the need -the need for speed". "תא הטייס" המתכוונן והמתקפל מבית פרארי מושלם בשביל אלה שמפנטזים על המסלול המהיר. הקוקפיט הווירטואלי מעוצב בהשראת מכונית פרארי עם הגה בטכנולוגיית Vibration Feedback וסט דוושות מובנה, גם הן פרארי סטייל, עם בלימה הדרגתית שמרגישה הכי קרוב לדבר האמיתי. טכנולוגית ה-GVS (Global Vibration System) האקסקלוסיבית במכשיר מעבירה את תחושת הוויברציות בכל הקוקפיט, כולל בהגה, בידית ההילוכים ובדוושות. ההגה עצמו אולטרה מדויק, ברמה של 16 ביט, ועטוף בשכבת גומי לנוחות מקסימלית. ואם זה לא מספיק, יש אופציה לשנות את ההגדרות תוך כדי משחק ולחבר זוג אוזניות לצ'אט אינטרנטי. הצעד הבא: אגזוז של למבורגיני לאקסבוקס.

Thrustmaster VG - Thrustmaster Ferrari Vibration GT Cockpit 458 Italia Edition for Xbox 360

אמאזון ב- $292.21

מערכת סאונד של פיליפס פידליו HTL9100

מערכת השמע האלחוטית הראשונה שיכולה להיהפך למערכת סראונד. הקסם במערכת הזאת היא שהרמקולים ניתנים לניתוק, ואפשר למקם אותם גם כרמקולים בכל מקום בחדר. כשהם מנותקים, חיישנים מיוחדים מזהים אותם ומכוונים את הבלאנס ביחס לשאר המערכת. הרמקולים עובדים על סוללה שמחזיקה מעמד כ-10 שעות וכשמחברים את חלקי המערכת שוב היא נטענת מיד. פיצ'ר נוסף שמציעה המערכת הוא חיבור בלוטוס.

Philips Fidelio HTL9100, 800$

כפפת Bluetooth

קרה לכם פעם שדיברתם בטלפון הדמיוני שלכם ומישהו ענה? חברת Hi-Fun השיקה לאחרונה כפפות המשמשות כאוזניה לקבלת שיחות, על ידי חיבורן לסלולר בעזרת Bluetooth. בכפפה כפתור אחד המשמש לניתוק שיחות, מיקרופון מובנה בזרת ורמקול הנמצא באגודל. כאשר הכפפה מקושרת למכשיר, ניתן לבצע שיחות באמצעותה ללא עזרים נוספים. בכדי לענות לשיחה יהיה עליכם להרים את היד לתנועה המסורתית של "תתקשר אליי". Hi-Fun, אתם לגמרי בדרך הנכונה, השלב הבא זה לשלב ג'סטות יד אחרות בשביל פון-סקס.

אתר החנות: www.hi-fun.com

50 יורו

רוצה להיות פלייבוי?
זה יותר ממגזין. זה סגנון חיים.
ריכשו מנוי והצטרפו אלינו לחיים הטובים.
להנחות מיוחדות התקשרו: 03-5117029
או בקרו באתר:
www.playboyisrael.co.il
צילום: סטיון וינסטון

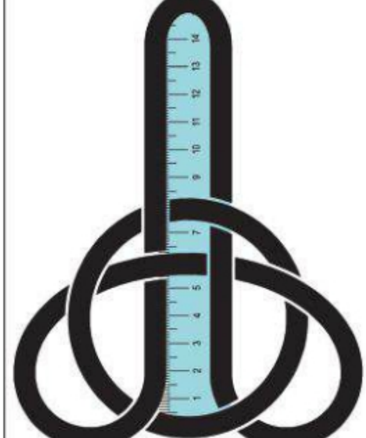
7.1 מיליון שעות

הזמן שישראלים מבזבזים כל יום על נסיעה לעבודה

14.38 ס"מ

גודלו הממוצע של איבר המין של הגבר הישראלי. בדיוק באמצע בין קונגו, שטוענים ל–18 ס"מ, והקוריאנים שמסתפקים ב–9.6 ס"מ

98%

מהנשים הישראליות שנשאלות לגבי גילן עונות בשאלה "בת כמה אני נראית לך?"

1986

השנה שבה התמנה אלכס פרגוסון למאמן מנצ'סטר יונייטד. באותה שנה דרור קשטן אימן את בית"ר ירושלים. מאז חלפו 26 שנה. אלכס עדיין במנצ'סטר, קשטן החליף 16 קבוצות

30,000 ש"ח

ההוצאה הביטחונית בשנה למשק בית בישראל. שיא גינס ביחס לגודל האוכלוסייה

8 מכל 10

בגידות בישראל מתחילות באינטרנט

66%

מהגברים בישראל מאושרים במידה רבה מהזוגיות שלהם

לעומת

62%

מהנשים

1 מתוך 161

תושבים בישראל הוא עורך דין – שיא עולמי

אם היתה אפשרות לשכתב את דפי ההיסטוריה:

78% מהישראלים היו מייסדים את מדינת היהודים בישראל
4% בקנדה
3.9% באוגנדה
0.1% בחבל קשמיר
0.1% בעמק הסיליקון

60,000 ש"ח

מחיר הגריל היקר ביותר, של חברת ויקינג. תמצאו בו קופסת עישון מתפרקת ומשטח גריל באינפרה אדום

54%

מהציבור מתכוונים "למנגל" בימי החג

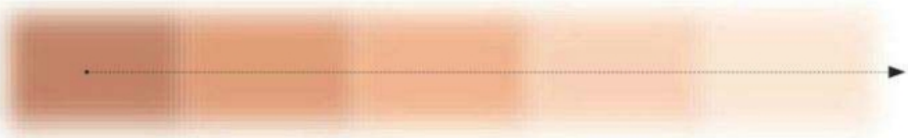

צילום הרצל: Arkady Mazor / Shutterstock.com, קשטן ופרגוסון: imagebank/gettyimages

BALMAIN
swiss watches
בקנית שעון
תיק נסיעות מהודר
מבית BALMAIN
מתנה
BALMAIN
The expression of style
www.balmainwatches.com
מבצע מיוחד!
1,790₪
ref. 07216713282
אין כפל מבצעים והנחות, עד גמר המלאי, התמונה להמחשה בלבד, ט.ל.ח.
אילת: דאבל יו תכשיטים ושעונים קניון אייס פארק, 052-542277, רולקס שואו שד' בולבארד, 08-6337002 **באר שבע:** קורל קניון הנגב, 08-6287108 **אשקלון:** קורל הרצל 27, 03-5169991 **אשדוד** בית השעון קניון לב, 08-8647077 **נצרת:** קטוף
קניון ביג,046551277, קטוף כנסיית אל המעיין, 04-6578233 **חיפה:** שיקו ברנד קניון, 04-8123411 , מילר חורב 18, 04-8348589 **קרית אתא:** אלפסי עצמאות 48, 04-8452861 **קרית ביאליק:** קורל קריון, 050-4060832, בן אלי תכשיטנים קניון
הפלמ"ח, 04-8779492 **חדרה:** יד הזהב רוטשילד 58, 04-6322845 **נתניה:** שיקו תכשיטים קניון עיר ימים, 052-8690009, קורל קניון השרון, 050-4030447, אסטראל דיוטי פרי קרואזה 8, 09-8617374 **רמת השרון:** שורוס סוקולוב 63,
03-5499693, **הוד השרון:** גולד טיים קניון שרונים, 09-7733130 **רעננה:** רולקס שואו אחוזה 88, 09-7463046, טיטניום קניון רננים, 09-7437244 **הרצליה:** מילר קניון ארנה, 09-9509986, מילר קניון שבעת הכוכבים, 09-9509088 **כפר סבא:**
מילר קניון G, 09-7681020 **מודיעין:** גולד טיים קניון עזריאלי, 08-9717161 **פתח תקוה:** ברקוביץ' מיקי מוהליברג, 03-9313187 **רחובות:** זמן קניון רחובות, 08-6342020 **ראשון לציון:** תכשיטי הנסיכה קניון הזהב, 03-9515256, מילר קניון הזהב,
03-7444110, קורל דבוטינסקי 26, 050-4060837, איטלי גולד קניון הזהב, 03-9616404 **חולון:** מדיא שיווק והפצת תכשיטים קניון חולון 03-5057646, יוסי דבוש תכשיטים ושעונים סוקולוב 87, 03-6518791 **ירושלים:** רויאל גולד בן הילל 14,
02-6251616, תכשיטי אבידן המלך ג'ורג' 5, 02-6252935, רולקס שואו אלרוב שד' ממילא, 02-6255882, קורל גינג דורג' 20, 050-4060842, פרל שמואל הנגיד 3, 02-6254256, מילר שד' ממילא, 02-6223414, גולד טיים קניון מלחה,
02-6797989, גולד טיים המלך ג'ורג' 8, 02-6255883, ביג בן בן הילל 3, 02-6256977 **קרית אונו:** אייזיק שעונים ותכשיטים שלמה המלך 37, 03-5348210 **בני ברק:** דיאמונד טיים רבי עקיבא 104, 03-5799111 **רמת גן:** הפי טיים קניון איילון,
03-5780405 **תל אביב:** מילר דיזנגוף סנטר, 03-5249383 , מילר קניון עזריאלי, 03-6081118 , מילר קניון רמת אביב, 03-6419288 קריסטל טיים דיזנגוף סנטר, 03-5283993, קורל דיזנגוף סנטר, 050-4060835
ארו-אסיה יבואנים בלעדיים - שדרות שאול המלך 1 תל-אביב 6473301, טל. 03-6857520 www.euro-asia.co.il
migvan

אוף – פינק

ה
צלם התשוש הביט המום במסך של המצלמה.
"יש!" צעק בהחלטיות טוטאלית.
"מה?!" שאלה הדוגמנית, מתה טילים שתבוא כבר בשורה.
"יש לנו ת'פְּרֵיים!"
הסוכן של הדוגמנית שם עליה חלוק ושניהם מיהרו להיווכח.
"נו?" אמר הצלם, גאה, שוב נזכר למה הוא אוהב כל כך את מקצועו "מדהים, לא?"
"וואו...זה ה-ו-ר-ס! אתה גאון! זה, זה כמו ציור זה...איזה אור יפהפה..." אמרה הדוגמנית, מתאהבת שוב בעצמה.
"זה הבֶּק-לַייט שאמרתי לך, זה מה שהוא עושה..." אמר הצלם, מדליק סיגריה.
"וגם האף שלי ממש נראה קטן פה..."
"אוי, נו, יש לך אף מושלם!" צחק הצלם, מפריח טבעות עשן.
"זה לא טוב", אמר הסוכן חד-משמעית.
"מה?" הופתע הצלם.
"זה לא טוב" חזר הסוכן, הפעם ביבשושיות יתרה.
"למה?!" נרעש הצלם.
"למה?" הופתעה הדוגמנית.
"למה?" התעניינה המפיקה האחראית.
"פטמה." אמר הסוכן, קולו רענן כמו הילד שזעק 'המלך הוא עירום!'.
"איפה?" שאל הצלם.
"הנה" הצביע הסוכן עם הזרת.
"זה?" שאל הצלם וזרק את הסיגריה לרצפה.
"כן. זה. זו פטמה." אמר הסוכן ודרך על הסיגריה הנטושה, מנסה לכבות אותה מהר.
"אבל עמנואל..." אמרה הדוגמנית שידעה עד כמה עיקש הוא יכול להיות "כמעט לא..."
"נשמה שלי", התחנן הסוכן, מהדהד ויכוחים עתיקים שלהם. "תני לי לעשות את העבודה שלי..."
"טוב, טוב, עמנואל, סליחה..." אמרה הדוגמנית
"אתה צודק...זה פשוט כזה פריים מדהים..."
"זה פריים מדהים, כי את מדהימה", אמר הסוכן, בכך מבטל את חלקו של הצלם בהישג.
"אני לא רואה פה פטמה", התבצר הצלם בשלו.
"זו פטמה", התחפר הסוכן.
"זו לא פטמה! הפטמה, זה ה..נו, השפיץ..."
"אז מה זה?" שאלה הדוגמנית, מקווה שהוא צודק, מתה להתקלח ולעשות כבר שורה.
"זו העטרה", אמרה המפיקה האחראית. בצבא היא הייתה חובשת קרבית.
"עטרה?" שאלה הדוגמנית.
"כן, מתוקה אחת, זו העטרה. זו לא פטמה", חיזקה המפיקה האחראית.
"עמנואל", פנתה הדוגמנית לסוכן, כולה תקווה, בתוך תוכה, יודעת שלשווא "זו רק עטרה..."
"די עם הבולשיט הזה", אמר הסוכן ונפנף בבלקברי טאץ'. "אנחנו בפירוש ציינו במייל שאין פטמה, בשום שוט, בשום זווית, בשום פנים, בשום צורה".
"אבל..." ניסה הצלם.
"אין לכם את הסכומים בשביל פטמה!", צעק הסוכן והצביע לתקרה.
"בוא נירגע...", אמרה המפיקה האחראית, הוציאה מסטיק מן הפה והניחה במאפרה. "בוא נסתכל מקרוב, רפי, תעשה זום רציני רגע..."
הצלם מזמזם אל מעמקי הפיקסל של מתחם המריבה.
"תראו...", אמר הצלם כמו כירורג פנימי/מדריך תיירים. "אתם רואים את האזור הורוד בהיר הזה?"
"כן...", אמרה הדוגמנית, נזכרת שהיא, כילדה, מיעטה ללבוש ורוד.
"שימו לב איך נוספים לו גוונים חומים אט-אט...", המשיך הצלם להפתיע את עצמו בצדקתו. "אבל...שימו לב שבשום שלב אנחנו לא מגיעים לחום מקורמל. לא, זה מקסימום ורוד מלוכלך, או אוף-פינק..."
"מה זה חום מקורמל?" שאל הסוכן, מאבד את שיירי סבלנותו.
"זו צבע הפטמה של לימור. כפי שידוע כאן לכולנו", אמר הצלם בטון מנצח. "פה, בפריים הזה, אין חום מקורמל, יש מקסימום אוף-פינק".
"מה זה אוף- פינק?!" שאל הסוכן, הסיר את משקפי השמש וחשף עיניים אדומות.
"זה כמו אוף-וייט, עמנואל..." אמרה הדוגמנית בשקט, לא רוצה להביך אותו - "רק בורוד."
"לא אוף-פינק ולא אוף-חרטא!...זאת פטמה!"
"זו לא פטמה!" אמר הצלם.
"רגע, חבר'ה", ניסתה המפיקה האחראית להרגיע, נזכרת שכל דקת סטודיו בממוצע זה 1,540 שקל. "אולי פשוט נמשיך לצלם ונביא עוד פריים רוצח?"
"זה ה-פריים!" צעק הצלם וסובב את ראשו לנוכחים.
"על גופתי!" צעק הסוכן, וחיפש בעיניו את דלת היציאה.
"אנחנו פה שבע פאקינג שעות!" צרח הצלם.
"אחותי הייתה עושה את זה עם האייפון שלה בעשר דקות, כולל איפור, ביוטי ופֵן!" צעק הסוכן.
"נו, אז שאחותך תעשה את זה!", צרח הצלם ויצא מן החדר.
"האמת שאחותו מצלמת מהמם...", לחששה הדוגמנית.
"מה עושים עכשיו?" שאלה המפיקה האחראית.
"רימונה!" צעק הצלם "בואי שנייה!"
אחותו של הסוכן נכנסת לחדר.
"זזים?" שאלה רימונה, שולפת את המפתחות של הרכב מהכיס. "וואלה, התייבשתי שחבל..."
"לא, מותק, שנייה", אמר הסוכן, קולו רך כפעמוני רוח. "צלמי כמה קליקים של לימורי, תהיה מלכה".
"מה נהיה?" שאלה אחותו של הסוכן, כאילו מתריסה, אבל דווקא נראתה כמי ששמחה לקצת אקשן.
"אל תשאלי, הצלם דפק לנו ברז אחושרמוטה, תני כמה קליקים באפליקציה המגניבה הזו", המשיך הסוכן לפרגן לאחותו הגדולה. "את יודעת שאת צלמת אלופה..."
"יאללה, בכיף, בזרימה, למה לא?", זרמה בזרימות אחותו של הסוכן ושלפה את האייפון חמש הדנדש שלה. "לימורי, מותק, איפה את עומדת?"
הדוגמנית נעמדה חזרה במקום, על האיקס, מול התאורה, הורידה את החלוק וחייכה. אחותו של הסוכן צילמה שלושה קליקים.
"זהו", אמרה.
"מה זהו?" שאלה המפיקה האחראית, מגורה מן היעילות, חוששת מאכזבה.
"יש לנו את זה", אמרה אחותו של הסוכן.
כולם התגודדו סביבה והיא החליקה להם את התמונות.
"הנה, זו, השנייה", אמרה אחותו של הסוכן, מחייכת מתוך ידיעה אבסולוטית.
"וואו...זה מ-ה-מ-ם! רימונה, את אלופה! זה, זה לגמרי היפסטרי...", שאגה משמחה הדוגמנית וחיבקה את רימונה.
"אתם מבינים! ככה עושים את זה!" אמר הסוכן, החזה שלו נפוח מגאווה טהורה.
"אני לא מבינה, את צלמת?" שאלה המפיקה האחראית.
"לא, אני נהגת מונית..." אמרה אחותו של הסוכן, סמוקה.
"חייבת לעבוד איתך שוב", אמרה המפיקה האחראית ונתנה לה כרטיס ביקור תלת-ממדי.
"אבל..." אמרה הדוגמנית בקול סדוק.
"אבל מה?" שאלה המפיקה האחראית עם חיוך מושאל.
"גם פה רואים פטמה", אמרה הדוגמנית, משתנקת קלות.
"זו לא פטמה", אמר הסוכן ושם חזרה את משקפי השמש, "זו העטרה". ■

בואו למצוא
את הסינגלס
שמתאימים לכם
באפליקציית
HunteR3 ב-
R3 הנאה מובטחת!
עונת
הציד
החלה
QUALITY CONDOMS
MADE IN GERMANY
ISO STANDARD 4074
R3
חדש!
קונדום
דק
במיוחד
EXTRA THIN
דק במיוחד
12
יוצא לשתות? קופץ למסיבה? נפגש עם חברים?
שים בכיס קונדום R3 EXTRA THIN. כי לא משנה איך הלילה יתחיל, עם R3 הוא בטוח ייגמר טוב.
R3 EXTRA THIN דק במיוחד ומעצים את התחושה הטבעית לשני בני הזוג.
סדרת הקונדומים של R3 ועוד הרבה טיפים, הטבות והמלצות לחדר המיטות מחכים לכם בדף הפייסבוק שלנו.
R3
הנאה מובטחת
Perrigo

הדרה לוין-ארדי

היפסטרית מן המניין

בשביל לכתוב טור אישי, ועוד לצד גלעד כהנא, אתה צריך חיים. הבנתי זאת מהר מאוד, אחרי שעורכי המדור פסלו טור רציני מאוד שלי, בדבר אובדן זהות עם ביקורת פוליטית סמויה. אז כפועלת צייתנית הלכתי לחפש את החיים שלי. ואתם יודעים איך זה, כשמחפשים משהו, אף פעם לא מוצאים, ומאחר שחששתי מפסילה נוספת, הלכתי לחפש את החיים שלי איפה שהם קורים באמת. במילים אחרות, עשיתי על עצמי גוגל. קיוויתי להכיר את עצמי קצת יותר, מנקודות מבט חדשות, ולגלות דברים שלא ידעתי.

מנוע החיפוש של גוגל מונע משיקולים זרים, ומבוסס על פופולריות משוקללת, ועל כן סמכתי עליו שייטיב למצוא את הקישורים האופטימאליים לצד הנכון של החיים שלי, לפי רמת המאגניבות הראויה. הקלדתי "הדרה לוין ארדי", ולצדי עלו בתוצאות החיפוש אנשים רבים שאינם אני, בראשם סייד קשוע, ואחריו זוהר ארגוב ואחרים. זה היה נראה מסקרן, אבל חשש קל בדבר זהותי החל להתגנב אל ליבי. אולי יש משהו שגוגל יודע ואני לא. אולי אני לא מי שאני חושבת שאני. למען הסר ספק, נכנסתי לקישורים שגוגל הציע, ואני יכולה להצהיר כאן בוודאות, שאינני סייד קשוע, כי ככל הידוע לגוגל, סייד קשוע כותב בעיתון לאנשים חושבים, ואילו אני כותבת טור בעיתון לאנשים עם ביצים.

עברתי הלאה, ללינק הבא. זוהר ארגוב. "רק אותך אוהב הלילה". קאבר שעשיתי פעם לשירו המפעים של בועז שרעבי. טוב, שום דבר חדש, ולא משהו שלא ידעתי שעשיתי. דאם. אין לי חיים, ויש לי דד ליין. רגע לפני שנואשתי מהחיים שלי ברשת, צד את עיני אחד הטוקבקים שנכתבו על הביצוע שלי לזוהר ארגוב, בזו הלשון:

"כוסאומו כל ההיפסטרים הרובוטיים בלי נשמה בשקל עם הביצועים הנונשלנטיים והאדישות המאולצת עלאק. Too cool 4 school אני מקווה שתישארי במועדונים" (האין-פיסוק במקור).

היפסטרית! חשבתי לעצמי. איך לא ידעתי שאני כזאת, ואיפה טעיתי. הסאבטקסט לא עניין אותי בכלל, רק המילה "היפסטרית" הזדקרה מולי, מהדהדת בגאון. כטרנדפובית מובהקת, לא הבנתי איך לעזאזל הגעתי למעמד הנחשק הזה, שבו גם יורדים עליי בטוקבק, וגם קוראים לי היפסטרית רובוטית. הרי באמת לא עשיתי שום דבר מיוחד בשביל זה. להפך. עמדתי במקום בלי לעשות כלום, גם לא טרחתי להתעדכן. לא גידלתי שפמפם דק סטייל עומאר שריף, לא חזרתי אל הסנדלים התנ"כיות, לא גידלתי זקן של מטיף דת מאלבמה, לא גילחתי את שערי בגירסת המוהאק הא-סימטרי (ואח"כ פוני, ואח"כ אפרת גוש), לא התהדרתי בגורמט מתריס, לא אימצתי רישול מוקפד, ולא התלהבתי ממוסיקה בלקנית עם נגיעות מזרחיות. כל תקופת הסקיני ג'ינס חלפה על פניי כלא היתה מעולם. נשארתי עם מכנסיים מתרחבים מאוד, ועם מותן נמוך, גם כשהמותן עלה חזרה בהתקף אייטיז נוראי. דילגתי על האייטיז. העלמתי אותם מחיי. לא החלפתי את המכנסיים שלי מאז הסבנטיז (המקוריות). בחלוף רוחות האופנה אני חורקת שיניים, עומדת בפרץ, ומחכה שהאופנה תחזור אלי. והיא אכן תמיד חוזרת נאמנה, פעם בכמה שנים, במחזורים מתקצרים והולכים.

אבל אז, בחמש דקות התהילה, כשהאופנה חוזרת אליי, אני מוצאת את עצמי לרגע קט במרכז הזוהר וההייפ של העניינים, משיקה לטעם הקהל, אופנתית לתפארת, מקדימה את זמני ואף יותר מכך. כי המכנסיים שלי הם לא סתם רטרו, הם וינטג'. הדבר האמיתי. הגרסה המקורית שלא עזבה אותי מעולם, עוד מימי המערב הפרוע. כמו גם הסניקרס הבלויות, משקפי החנון, עגילי הפנינה, תיק השק והמוסיקה.

גם הגרסה הנונשלנטית לשירו של בועז שרעבי הוקלטה במקרה, בלי שמץ ציניות, ובלב מלא כוונה (של רובוט אדיש). לעומת הפאתוס הים תיכוני, הגרסה שלי היא אכן קטנה ומוצפנת. העצב במילא אין לו סוף גם ככה, ולא חשבתי שחייבים ליילל אותו בקול גדול ודרמטי. לא חשבתי שחייבים לסלסל במרומי הדציבלים ובמלוא הסרעפת קבל עם ועדה, במיוחד במועדונים קטנים, כשהעם והעדה יושבים לך על הפנים במרחק נגיעה. גם המילים בשיר הזה מדברות מעל ומעבר בעד עצמן. אין לי יום, ואין לי לילה. מה יש לי להוסיף עליהן? אכן לא שרתי בקול גדול. לחשתי באנדרסטייטמנט מבויש ולא אופנתי.

אבל אז בדיוק, לחמש דקות, נכנסו הלחישה והביישנות והאנדרסטייטמנט לאופנה, המערב התחיל להתחנף למזרח, וישי לוי עשה קוק בצהריים עם ארכדי דוכין ומיכה שטרית. וגוגל, שתמיד נמצא עם היד על הדופק של העניינים, הקפיץ את הקאבר שלי לראש העמוד, והפך אותי להיפסטרית מן המניין, מלחששת בקול סדוק על גבה של המוסיקה הים-תיכונית.

כך זכיתי להיכנס להיכל התהילה, ומיד הקפדתי להשתלב. אמרתי לעצמי, הדרה, ברומא התנהגי כרומאית היפסטרית. ותשמעו, רומא זה לא מה שחשבתם. זה ממש לא פשוט להיות היפסטר. זה דורש השקעה ומאמצים רבים, זקן, משקפיים, עיצוב שיער, סאונדים חדשים, שפה חדשה ובעיקר אומץ. כן, אומץ. "דרוש אומץ רב כדי ללבוש בדיוק את אותו כובע שכולם לובשים", כמו שהיטיב להבחין הומר סימפסון כשפגש את נתן גושן. למזלי, זה עניין של דקה או שתיים, וזה עובר כמו שזה בא. הסקיני כבר בדרך החוצה, והמנדולינות חוזרות בגדול. עד הסיבוב הבא. ■

אני בטוח בגבריות שלי

סקס טוב יותר, לחיים טובים יותר

15
30

אז מה גורם לך להיות בטוח בגבריות שלך?

בפשטות ניתן לומר שזהו בטחון המורכב משלושה מרכיבים: עמידה במבחן הציפיות שלך ושל זוגתך, עמידה במבחן היכולות ועמידה במבחן התוצאה.

נראה מלחיץ? אבל מה אתה בסך הכל רוצה?

זה אומר להגיע לזיקפה מקסימאלית לאחר כ-15 עד 30 דקות; זיקפה שתשאר במיטבה לאורך זמן, ואם אפשר שתהיה עוד יותר טובה מבעבר!

זה אומר גם שרצוי שכל ה"ארסנל" יעמוד לרשותך, מוכן ומזומן לפרק זמן הגיוני, בסדר גודל של יום - **כי ספונטאניות היא חלק מסקס טוב, וסקס טוב הוא חלק מחיים טובים יותר!**

לקבלת מידע נוסף באופן דיסקרטי
התקשר למוקד הרפואי של חברת פייזר

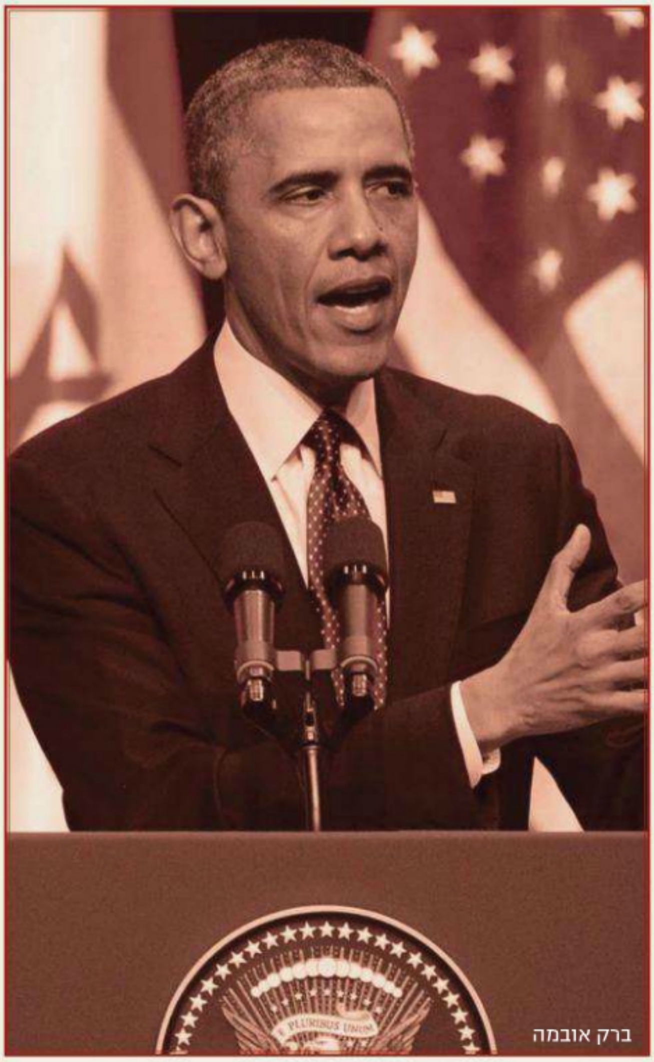
***6906**

Pfizer
פייזר פרמצבטיקה ישראל בע"מ, רח' שנקר 9, הרצליה פיתוח, טלפון: 09-9700500 , פקס: 09-9700501 www.pfizer.co.il

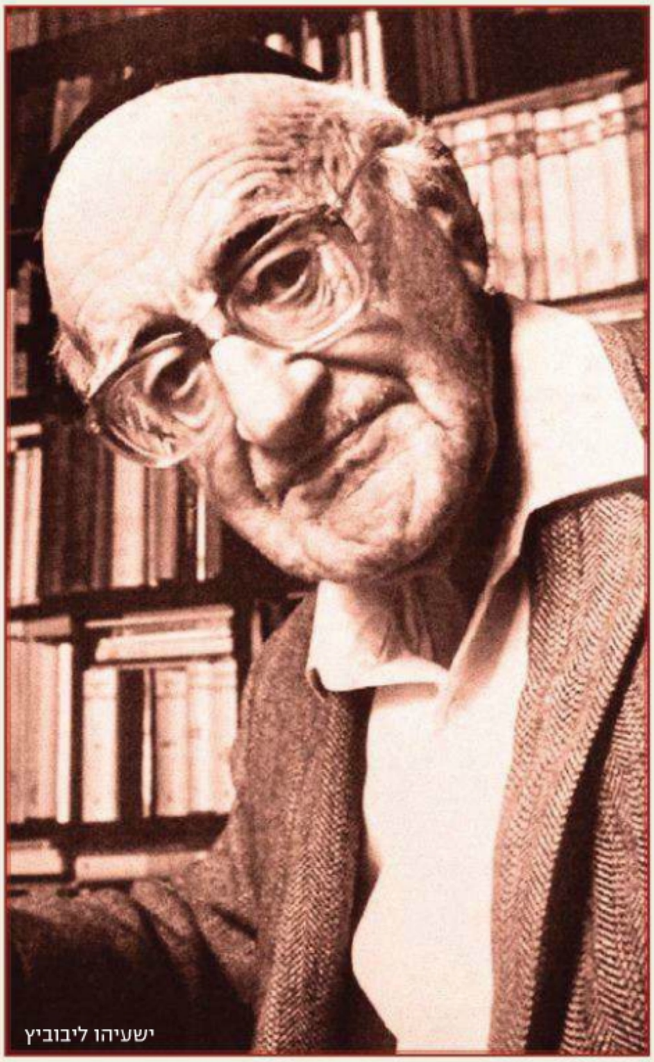
פורום

אפריל 2013

דרושים: מנהיגים אמיצים **אנחנו?! סקסיסטים?!** טיפים גדולים למסך הקטן

ברק אובמה

ישעיהו ליבוביץ

מדינה מחפשת השראה

הסדרה הדוקומנטרית על ישעיהו ליבוביץ ונאומו של אובמה בבנייני האומה בחודש שעבר, מדגישים את חסרונם של מנהיגים אמיצים ומעוררי השראה, שיגידו לנו את כל האמת בפרצוף

יואב בורוביץ'

למרות שחלפו 19 שנה מאז מותו של פרופ' ישעיהו ליבוביץ, את שלושת פרקי הסדרה הדוקומנטרית אודותיו - "ליבוביץ - אמונה, אדמה, אדם" - גמעתי בתוך יממה.

איני אדם דתי, ודאי שאיני מדען, גם פריק פוליטי אני לא. אני סתם אזרח ואדם סקרן. אך מה שעושה לי את זה הוא אדם שאומר דברים מעניינים באמת. דברים מקוריים. כזה היה ליבוביץ.

הוא היה איש דתי מאוד ועדיין לא ניסה להסביר את פעולות אלוהים. אפילו לא ניסה להסביר מהו אלוהים. הוא לא ניסה לשכנע אף אדם אחר להאמין. אם יש מקום לשכנע, אין אמונה. האמונה נובעת מן האדם. גם גישתו של ליבוביץ הטוענת כי אין שכר לתפילה, מעניינת. זו עמדה של כוח.

אך יותר מראייתו את האמונה, מעניינת אותי גישתו של ליבוביץ למדינת ישראל ולפעולותיה. אף שהיה דתי הוא סלד מהכיבוש כפי שמעט מאוד דמויות ציבוריות סלדו ממנו, והתבטא בנושא כפי שאף אחד לא התבטא לפניו.

זה עלה לו באיומים, בשנאה, אפילו בפרס ישראל במובן מסוים - ועדיין עד יום מותו, במשך עשרות שנים, הטיף ליבוביץ נגד הכיבוש ונגד הפעלת כוח על עם אחר.

ישראל המשיכה ועדיין ממשיכה בכיבוש, אבל לדעותיו של ליבוביץ היתה חשיבות. בזכותו יותר ישראלים נחשפו לדעה כי הכיבוש השחית ומשחית. ואם יום אחד בעתיד לא יהיה כיבוש, לליבוביץ גם יהיה חלק בכך.

אך זו לא הנקודה החשובה. ליבוביץ, באומץ לבו, בבהירות מבטו ובעוצמת

צילום: imagebank/gettyimages

אמירותיו, בעיקר עורר השראה. נביא זעם שבא מתוך ידע, אמונה, אכפתיות ואומץ. ולכן חשוב לנסות לקחת דוגמה מליבוביץ ולהיות אזרחים אמיצים, למרות הקושי הגדול.

דעת הקהל בישראל לא אוהדת פוליטיקאים, מתוך תחושה שהם לא עושים מספיק. אולי הם עושים לא מעט, אבל אני טוען כי שני דברים הם בטוח לא עושים - הם לא מעוררים השראה ולא פועלים מספיק ליצירת שינוי חיובי במדינה. ופוליטיקאי שאינו אומר דברים מעוררי השראה, בסופו של דבר גם לא פועל בצורה מעוררת השראה. ואנחנו חיים במדינה כזאת, שאין בה די השראה.

כי כשאין אומץ, יש סטגנציה. כמו בכיבוש, כמו בתקציב הביטחון, כמו ביוקר המחיה, כמו בתחומים רבים אחרים.

פוליטיקאי שאינו אומר דברים מעוררי השראה, גם לא פועל בצורה מעוררת השראה. כי כשאין אומץ, יש סטגנציה. כמו בכיבוש, כמו בתקציב הביטחון, כמו ביוקר המחיה

אפשר לטעון כי ניתן להצביע למפלגות השמאל, אלו המוסריות והנאורות כביכול, ואז הכל בסדר. אבל בינינו - כמה פוליטיקאים בשמאל הם כמו ליבוביץ? כמה מהם מעוררים השראה כמותו? לכמה מהם יש את הידע, הכריזמה והאומץ?

גם הימין, באופן תיאורטי, יכול לגדל מנהיגים שיעוררו השראה. מנחם בגין היה כזה. אבל מי הם אדוני הימין כיום? ביבי, ליברמן, אפילו בנט הצעיר והקונפורמיסט. מי מהם באמת מעורר השראה? אין לנו לא הוגו צ'אבס, לא שארל דה גול ולא מרתין לותר קינג.

בחודש שעבר ביקר כאן ברק אובמה. הוא הגיע למדינה שחלקה הגדול לא קיבל אותו. רבים אף כינו אותו "עוכר ישראל". אלא שאובמה בא והראה שהוא גם אוהב אותנו, שהוא חושב שמגיע לנו להיות כאן, שהוא מחובר לסיפור ההיסטורי היהודי.

לא נשקר: אובמה מחובר להרבה מאוד יהודים משפיעים באמריקה ואולי גם לכך תרומה מכרעת לאהדה שהביע כאן כלפי ישראל. ועדיין: אובמה שכנע אותנו שהוא אוהב אותנו באמת.

אך נשיא ארה"ב הוכיח שהוא גם יודע להעביר ביקורת, שהוא גם מסוגל להצליף. כשהוא דיבר בבנייני האומה הוא הפטיר עלינו שבחים אך גם ביקורת חריפה. ואנחנו עדיין הקשבנו, כי זיהינו את האיכות שבדבריו הכתובים. זיהינו את העבודה הקשה שבמלאכת הכתיבה. זיהינו את נכונות הדברים, את הדמיון, את שאר הרוח, את הנפש הטובה. ברק אובמה עורר בישראלים רבים השראה.

השראה זו הביאה אותי לכתוב סטטוס בפייסבוק: "איך אדם שבחיים לא חי כאן אמר יותר דברי טעם על החיים כאן מכל פוליטיקאי ישראלי שאי פעם שמעתי?", והמסקנה הזו גרמה לי לזלזל עוד יותר בנבחרי הציבור שלנו, על כך שהם כמעט אף פעם לא אומרים דברים מעניינים וחשובים.

מירב מיכאלי שברה לא מזמן את התבנית הזו עם נאום מעולה בכנסת. היא השוותה שם בין השוביניזם המגדרי לזה הלאומי. היא ייחסה זאת גם לכלכלה ולדרך שבה ישראל לא מבחינה כמעט בחלשים. זה היה מרתק ומעורר השראה. זו התחלה נהדרת, אבל זה עדיין מעט מדי.

אנו זקוקים לעוד נבחרי ציבור אמיצים כמו מיכאלי ולדמויות בכירות מעולם האקדמיה והתורה (כמו ליבוביץ) שיגלו את האומץ לירוק לנו בפנים, לומר את האמת, על כל כיעורה. בניגוד לאובמה, הם לא יצטרכו להוכיח שהם אוהבים את המדינה.

זה גם בכלל לא חשוב אם הם אוהבים את המדינה כי את ישראל הנוכחית לא קל לאהוב. אבל כל מי שעושה משהו לטובת שיפור המצב, לפי דעתו, צריך לזכות בכבוד. אך מי שמפגין אומץ לב ושוחה נגד הזרם ראוי לכבוד גדול בהרבה - כי הוא באמת מעורר השראה.

לפני קרוב לשנתיים היתה כאן מחאה חברתית. אין צורך לזלזל בה. אך בשעה שהיא שמה נושאים חשובים על סדר היום, היא לא הצליחה להוביל למהפכה חברתית-כלכלית אמתית כי למנהיגים הצעירים שהובילו את המחאה לא היה את האומץ להיות ישעיהו ליבוביץ. הם פחדו מלומר דברים על הכיבוש ועל מצב הפלסטינים, הם פחדו להישמע "שמאלנים", הם חיפשו את החיבוק של כל העם. אז הם קיבלו אותו. אך הם גם לא הובילו לשום שינוי משמעותי.

ליבוביץ אמר דברים שאמורים היו לגרום לכל יהודי מאמין לחשוב מחדש על האמונה שלו, ולכל ישראלי לבחון מחדש את מעשיו ואת מעשי המדינה שלו. אני מתגעגע אליו ובעיקר מייחל לדור של מנהיגי ציבור שיהיה להם את הביצים לומר את האמת. הם עלולים לשלם על כך מחיר קרייריסטי כבד, אבל רק הם מסוגלים לעשות את המקום הזה לטוב יותר. ■

להוריד בגדול

למה לחכות שבוע לפרק הבא של הסדרה האהובה עליכם? אישיות הטלוויזיה הסודית שלנו מתאימה לכל אחד מכם את הסדרה שתעשה לו את האביב

עידן מינוס

שוק הטלוויזיה העולמי משתנה. אומרים את זה כבר הרבה זמן, אבל הנה באה החותמת הרשמית: "נטפליקס" קנו ב-100 מיליון דולר את הזכויות לשתי עונות של הסדרה "בית הקלפים" (בכיכובו של קווין ספייסי), והעלו בבת אחת לרשת את כל פרקי העונה הראשונה. לא צריך יותר לחכות שבוע עד לפרק הבא בסדרה האהובה עליך. לא צריך לחכות בסבלנות שיעברו החגים. הכול כאן, ועכשיו.

לא שלא היינו שם קודם: מי שהיתה לו סבלנות, חיכה שסדרות יסתיימו כדי לצפות בהן ברצף: עונה שלמה של "אבודים", שש עונות של "סופרנוס", שמונה של "24". אז אולי זאת ההזדמנות להחליט איזו ערימת פרקים שווה לארגן לכבוד האביב, בידיעה שעד שתסיים לצפות בהם, תחכה לך עוד עונה חדשה.

אז גברים, קבלו סדרות שגברים אוהבים: המדריך המקוצר לצופה המפוזר (או: ספר לי מי אתה, ואומר לך מה הסדרה שלך).

לגבר-גבר הדיכאוני המהורהר

"מד מן" (עונה שישית עולה החודש, HOT). משרד פרסום בשנות ה-60, בתקופה שבה יכולת לעשן בעבודה, לחבוט על ישבנים, לשתות עם המאהבת עד הלילה, ולחזור הביתה לאישה המטופחת שלך, במטבח המושלם שלה, עם ארוחת ערב חמה שמחכה בתנור. קודר ואיכותי.

(המשך בעמוד 34)

ה"מפות" והמציאות

בחיי היומיום אנו משתמשים בתפישות ומונחים הנודפים מסקסיסטיות או אפליה מגדרית - וזאת אפילו מבלי שנשים לב. בשביל לתקן את המעוות נצטרך להימנע ממפות התקשורת המוכתבות לנו, ולבנות לעצמנו מציאות טובה יותר

יריב בן-אליעזר

"אנחנו מציירים איש לזולתו 'מפות', שאמורות לתאר את המציאות, אך ברוב המקרים הן מבנות את המציאות בדמותן" - כך קבע חוקר התקשורת והמדינאי האמריקאי-יפני ממוצא קנדי, היאקווה, שהזים בכך את הטיעון כי התקשורת משמשת מראה, המשקפת את המציאות.

לכן, מעניין לבחון כיצד השפה האנושית משמרת מציאות ומנציחה את הסטטוס קוו, כשרוב המשתתפים בשיח אינם מודעים כלל לכוח הזה של השפה האנושית. לדוגמה: האבחנה בין "בעל" ל"אישה" מציינת פאסיביות נשית מול ה"בועל" וה"בעלים", האקטיבי ביחסי גבר-אישה. לכן האישה "נותנת" והגבר "לוקח" ביחסים בין המינים. לפיכך נשמע תכופות את הטענה "אם לא היית נותנת לו, דבר לא היה קורה", טענה המטילה על הקורבן את האשמה בקורבנותה.

בזמנו פרסמה מפקדת הפרקליט הצבאי הראשי דף למפקד, שנושאו היה מעשה מגונה שביצע רס"ר בקבע בחיילת שעבדה תחת פיקודו כתכבנית. כמה "פנינים" מהמסמך יבהירו היטב את טענתי: מדובר ברס"ר ש"סטה מן השורה".

לא מדובר כאן במסדר צבאי, שבו הרס"ר לא הקפיד על רווחים. מדובר באדם שעשה מעשה נפשע, והמינוח בא להציג את המעשה כ"קל". כאן המקום לציין שעובדה נשארת גסה ומכוערת גם אם נתאר אותה במילה "יפה", או כמו שאומר היאקווה: "ריחה של השושנה לא ישתנה אם נכנה אותה בשם אחר".

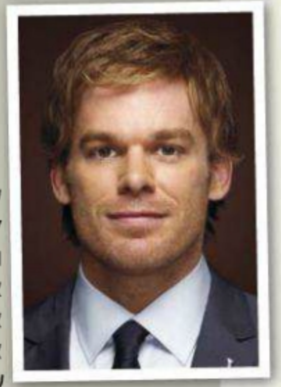
ועוד מוסיף המסמך: "המשיב כנראה לא שלט ביצרו, ובכמה הזדמנויות התפתה לעשות מעשים מגונים בגופה של הטוראית שתחת פיקודו. יוטעם כי את זממו אמנם ביצע שלא בהסכמתה, אך גם ללא שימוש בכוח או באיומים כלשהם". תמהני כיצד ביצע המנוול את זממו ללא הסכמת קורבנו, אך בלי הפעלת כוח כלשהו. נחוץ כישרון רב כדי לא להבחין בסתירה הלוגית שבדברים.

לסיכום, קובע המסמך: בית הדין הצבאי הקל בעונשו של הרס"ר המטריד "מכיוון שהוא בגיל העמידה. הינו נשוי, אב לילדים וסב לנכד, כאשר בנסיבות כאלה עצם העמדתו לדין הינה אירוע טראומטי עבורו. כמו כן לקח בית הדין בחשבון את העובדה שבפועל לא נגרם נזק ממשי לאיש".

מפלגה עדתית היא מושג שלילי. מהי מפלגה עדתית? מפלגה שבראשה מנהיגות מזרחית, כגון ש"ס. לכן, איש לא יקבע שאגודת ישראל, הליכוד, או מרצ הן עדתיות

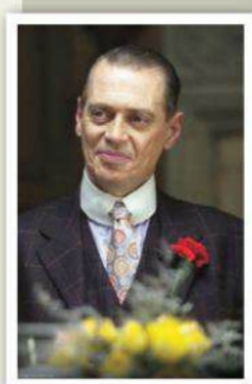
ממש מניפולציה לשונית מעניינת: דווקא בגלל גילו ומצבו המשפחתי, היה מקום להחמיר עם הרס"ר שעשה מעשה מגונה בחיילת שתחת פיקודו. זאת ועוד, בית הדין קובע שהעמדתו לדין של הרס"ר החרמן היתה טראומטית בשבילו, ומציין ש"בפועל לא נגרם נזק ממשי לאיש". האם לחיילת הנפגעת לא נגרם נזק נפשי? וכיצד יכול בית המשפט הצבאי לוודא שהמעשה המגונה לא גרם לה נזק כלשהו ביחסיה לעתיד?

את שורשי הגישה הסקסיסטית שהיתה נהוגה בצה"ל, אפשר למצוא גם בקביעה, המיוחסת בחוגים מסוימים לנשיא המדינה ומפקד חיל

לפסיכופט המצפוני
"דקסטר" (עונה שמינית עולה ביוני). רוצח סדרתי שלא יכול לעמוד בפני היצר להרוג, אבל למד לתעל אותו כדי לרצוח את "הרעים" שמערכת המשפט מפספסת. האתגר האמיתי בכל עונה הם הרוצחים הסדרתיים שמתעלים אפילו עליו. מותח ומאתגר.

למי שמתכנן להתגרש בקרוב וחושב להתרסק אצל חבר רווק
"שני גברים וחצי" (עונה עשירית רצה בימים אלה). החיים המצחיקים מאוד של כותב ג'ינגלים רווק ונהנתן, שנאלץ לארח בביתו את אחיו הגרוש, הטרי והלחוץ ואת הבן שלו. החיים המשותפים שלהם הם מן תחרות על מי יוצא יותר אידיוט. קורע.

לנוסטלגים שמתגעגעים לשחיתות אמתית כמו בימים הטובים
"אימפריית הפשע" (בדרך לעונה רביעית). תקופת היובש באמריקה של שנות ה-20 וה-30, מהזווית של האנשים שעשו מזה כסף: פוליטיקאים, מאפיונרים, מאהבות יוקרתיות. כל מה שכסף יכול לקנות, או בקבוק ויסקי. פשע במיטבו.

למפוטר הטרי שמחפש הסבה מקצועית
"שובר שורות" (החצי השני של העונה החמישית יסיים את הסדרה בקיץ הקרוב). מורה לכימיה בתיכון מגלה שיש לו סרטן בריאות וחוזר

(המשך בעמוד 35)

האוויר לשעבר, עזר וייצמן, לפיה "הטובים לטייס והטובות לטייסים". גם בהיותו נשיא המדינה, לא שינה וייצמן את גישתו ואת ביטוייו. בביקור שערך בבסיס חיל הרפואה, פסק וייצמן: "דעתי על נשים שרוצות להיות טייסות היתה תמיד שלילית. אני אוהב אישה שרוצה להיות אישה ולא אוהב גבר שאוהב להיות אישה". הוא נימק את עמדתו בתובנה הבאה: " כמו שביובנטוס ובמכבי תל-אביב אתה לא רואה בנות רצות אחרי כדור, כן גם ביחידות קרביות אין מקום לחיילות לוחמות".

אמן ישראלי ידוע, שמוכר באלימותו, התראיין ערב אחד בטלוויזיה וסיפר למראיין שאשתו הכעיסה אותו ולכן "הכניס לה דרדהל'ה". למי שאינו יודע, "דרדהל'ה" הוא מושג מהסלנג של מגרשי הכדורגל ופירושו "נגיעה קלה" בכדור. כנראה שפירוש זה למושג "דרדהל'ה" לא היה מוכר לאשתו של המרואיין, שאלמלא כן לא היתה מאושפזת בבית החולים עם לסת מרוסקת וצלעות שבורות.

בהקשר זה ראוי להזכיר שפעם נלכד אנס שכונה "האנס המנומס". תמהני כיצד אדם שלוקח אישה בניגוד לרצונה ואונס אותה, יכול להיקרא מנומס, שכן מדובר כאן בדבר והיפוכו. כשם שאין שחור-לבן, או גבוה-נמוך, או שמן-רזה, כך לא יכול להיות במציאות אנס מנומס. בתקשורת, מן הסתם, זה יכול להיות.

מעניין לבחון את ההתייחסות שלנו לנשים וגברים, כאשר הדו-ערכיות גורמת לפעילות גברית להיראות חיובית ולפעילות זהה של אישה - להיראות שלילית. אם הגבר חושב זמן רב לפני קבלת ההחלטה הוא שקול, בעוד שהאישה הססנית; אם הוא יודע להחליט, הוא אסרטיבי, בעוד שהיא תוקפנית או ביץ'; הוא תקיף - היא עקשנית; הוא מבטא דעתו בישירות, היא חסרת טאקט; הוא שומר סוד, היא רוקמת מזימות; הוא פעלתן ביחסיו עם נשים, היא קלת דעת ומתמסרת בקלות.

המפות הדו-ערכיות בהשוואה בין גברים לנשים מניחות את הבסיס לאפליית נשים בכל התחומים. לדוגמה, בזמנו ניהלתי קמפיין של מועמדת לראשות עיר, שאגב ניצחה בבחירות בגלל אישיותה. הטענות נגדה לא התייחסו לתכניות הפעולה או לעקרונות שלה, אלא לנשיותה. רובן כוונו לכינויה כ"לסבית", או כ"מזדיינת", מכיוון שהעזה להיכנס למגרש המשחקים הפוליטי של הגברים.

בזמנו הובא למשפט אסיר שקרא לפסיכולוגית של הכלא בתואר "כוסית". השופט זיכה את הנאשם וקבע כי המילה "כוסית" היא לגיטימית. מאז ועד היום, אני מציג לסטודנטים שלי, שיותר ממחציתם נשים, את השאלה אם המושג "כוסית" הוא עלבון או מחמאה. להוציא נשים בודדות, רוב הסטודנטיות תומכות תמיד בכך שהמושג "כוסית" הוא מחמאה. לשאלתי הן עונות שמשמעות המושג בעיניהן היא "אישה יפה". כשאני מקשה אם גבר יפה הוא "זין", הן מגחכות, מכיוון שכנראה לא הפנימו שהמושג "כוסית" מתמקד באיבר המין של האישה כנקודת מוצא להתייחסות אליה.

ה"מפות" בתקשורת ובשיח הבין-אישי עוסקות גם בהצגה מגמתית של קבוצות אתניות בחברה הישראלית. כאשכנזי, תמהתי מדוע המושג "אחינו" מוצמד רק ליוצאי המזרח ולא לאשכנזים. ההסבר הגיוני למדי. יש בישראל שלוש קבוצות עיקריות: אנחנו, אחינו ובני דודינו. כידוע אחינו דומים מאוד לבני דודינו, בהגייה הגרונית ובמאכלים החריפים. מה המשמעות? מי שמבחין בין ישראלים על פי מוצאם האתני באמצעות המינות, מנציח יחס לא שוויוני.

לדוגמה: מדוע יש "עדות המזרח" ולא "עדות אשכנז"? הרי כשם שיש "אשכנזים", יש גם "מזרחים". המינוח השונה בא לקבוע יחס בלתי שוויוני בהתייחסות אל מזרחים. לדוגמה: מפלגה עדתית היא מושג שלילי. מהי מפלגה עדתית? מפלגה שבראשה מנהיגות מזרחית, כגון ש"ס. לכן, איש לא יקבע שאגודת ישראל, הליכוד, או מרצ הן עדתיות.

ה"מפות" המתארות מציאות שונה, כופות את התיאורים המפלים על בני החברה הישראלית ומתבטאות בהתייחסות מפלה על בסיס אתני, או מגדרי. הדרך להבנות מציאות חדשה, שוויונית והוגנת יותר בחברה הישראלית, היא באמצעות הצגת "מפות" חדשות, שיבנו את המציאות לכיוון הרצוי לכולנו. ■

הכותב הוא מומחה בתקשורת מהמרכז הבינתחומי הרצליה

בארנק. כדי לסגור את החור לפני שהסרטן יסגור עליו, הוא מנצל את הידע שלו בכימיה כדי לייצר את מיטב הסמים שרחובות ניו מקסיקו אי פעם ראו. דרמה, מתח, פעולה, הומור, דכדוך. במובן החיובי.

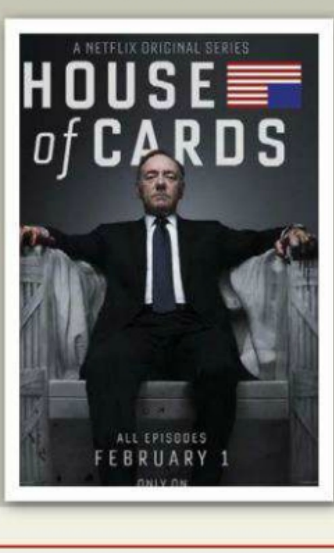
לבעל הלא-מתפקד שנהנה מבירה עם החבר'ה וסובל מחוסר טאקט

"איש משפחה" (העונה ה-11 רצה בימים אלה). מה לעשות כשהמשפחה שלך מורכבת מאישה רגישה ואינטליגנטית מבית עשיר, ילדה מתבגרת ודחויה, ילד מתגבר שגדל להיות אידיוט כמוך, תינוק עם גינונים של אציל בריטי וכלב מדבר? לא לעשות כלום. ממילא אף אחד לא מצפה ממך. מצויר, מופרע.

לגבר בעל מודעות חברתית שלא יזיז את עצמו מהספה

וכמובן, "בית הקלפים" (עונה שנייה תעלה בשלמותה מיד כשתהיה מוכנה). קווין ספייסי במיטבו, בתור המצליף המושחת של המפלגה, שיעשה הכל, אבל הכל, כדי להיות נשיא. באחת הביקורות הרעות הנדירות (מאוד!) על הסדרה, שאלה מישהי "האם אנחנו צריכים עוד סדרה על אדם לא מוסרי שעושה דברים נוראיים לאנשים?". סַיי נו מור.

תחתון: אוסף פרטי

נלה גולדברג

צילום: ליאור נורדמן
סגנון והפקה: גילי סיוון-כהן

את נלה גולדברג כולנו מכירים בעיקר מ"היפה והחנון", אבל נערת השער השנייה של פלייבוי ישראל לא מתכוונת לעצור שם. לאחרונה היא לוקחת שיעורי משחק והנחיה במטרה להתקדם בעולם הטלוויזיה, וכשהזמן מאפשר לה והיא לא נמצאת על מזוודות באיזה קמפיין בגרמניה, היא גם משקיעה בשיעורי פיתוח קול.

על השאלה מה היתה עושה לו היתה לה היכולת לעשות כל דבר, השיבה בתשובה שכאילו נלקחה מטלפרומטר בתחרות מלכות היופי: "הייתי מעלימה את הרוע, העוני והניצול מהעולם".

בבית, שימו לב, היא "מתה על בייבי-דול וקצר, ובחוץ בדרך כלל קז'ואל כי צריך שיהיה גם נוח ולא רק יפה" והחלום שלה הוא ללחוץ לשמעון פרס את היד "רק בגלל שקרא לשאקירה 'שאריקה' וכמעט יצר תקרית בינלאומית".

למרות החיבה העזה לשימעל'ה, היא מתוודה כי פוליטיקה מעניינת אותה פחות "מכיוון שהיא מזמן נכשלה בביצוע תפקידה". אז מה כן? אם כבר פוליטיקאי, לפי נלה, "אז רק יאיר לפיד".

ומה לגבי האחד שלה? לדבריה היא עוד לא פגשה אותו אבל היא מאחלת לעצמה "שהגבר שלי יאהב אותי כמו שאבא שלי אוהב את אמא שלי. לי זה מספיק".

קבלו את נלה גולדברג, שפותחת רשמית את עונת הרחצה.

תחתון: אוסף פרטי, טבעת: שרון וייזר

גופיה: יואב מאיר
שרשרת: GOLD&BLACK BY
OMER &RENE

תחתונים: גליק,
צמידים: אקססורייז

תחתונים: גליק,
צמידים: אקססורייז

תחתון: אוסף פרטי, טבעת: שרון וייזר

תחתון: אוסף פרטי
שרשרת: GOLD&BLACK BY OMER &RENE

איפור ושיער: מישל אדרי- סולו, עוזרות סטיילינג: עופרי לירן, ליאת פרנקל, עוזר צלם: אסקף

רוצים לראות עוד מנלה גולדברג?

סרקו את הקוד וקבלו הצצה בלעדית אל מאחורי הקלעים של ההפקה

תחתונים: גליק,
צמידים: אקססורייז

טרנטינו ללא מעצורים

שיחה כנה עם הבמאי המבריק שמסביר למה ככל שיש יותר דם זה יותר טוב, מדבר על הכיף בלהמציא מחדש את ההיסטוריה, ועל איך הוא היה רוצה לסיים את הקריירה שלו

לקוונטין טרנטינו יש נוסחה שרשומה על שמו: להמציא מחדש ז'אנרים קיימים, לחצוב מהידע הקולנועי האנציקלופדי שלו, לכתוב דיאלוג שמושך כוכבים גדולים ולהזריק את הרגישות הייחודית והשקפת העולם השונה שלו לתוך סיטואציות שאמורות להיות צפויות מראש. התוצאה המקורית, יחד עם האישיות הגדולה מהחיים שלו, הפכו אותו לאחד מאותם במאי הקולנוע ששמם מושך אנשים לקופות.

אחרי "להרוג את ביל", טרנטינו שכתב את ההיסטוריה והרג את היטלר וחבריו לרייך השלישי ב"ממזרים חסרי כבוד", וכעת הוא חוזר בגדול עם "ג'אנגו ללא מעצורים".

כמו ב"ממזרים חסרי כבוד", שנכתב בהתחלה כסרט בסגנון "12 הנועזים", מטרתו הראשונית של טרנטינו היתה לכתוב מערבון ספגטי. אלא שהוא מיקם אותו בדרום ארה"ב, לפני מלחמת האזרחים, והגיבור שלו הוא עבד (ג'יימי פוקס), שמשוחרר בידי צייד ראשים-רופא שיניים (כריסטופר וולץ), שגם מלמד אותו את מקצוע צייד הראשים. ג'אנגו נמצא במסלול התנגשות עם בעל מטעים (ליאונרדו דיקפריו), שהפך את אשתו של ג'אנגו, ברומהילדה (קרי וושינגטון), לשפחת מין. התיאור של השפחות שנכפה עליהן לקיים יחסי מין עם האדונים שלהן ושל העבדים שנאלצים להילחם זה בזה בקרבות אכזריים עד המוות מעורר ודאי מחלוקות, אבל עדינות מעולם לא היתה הטכניקה החביבה על טרנטינו.

שלחנו את כתב פלייבוי, **מייקל פלמינג**, לדבר עם הכותב-במאי על מה שהתחדש:

"אין ספק שקוונטין, החוגג 50, התבגר. הוא כבר לא אותו יוצר סרטים שסיפר סיפורים בוטים על קטטות עם נהגי מוניות ועל לקיחת אקסטזי על החומה הסינית בעת צילומי "להרוג את ביל". נפגשנו בביתו, הממוקם גבוה על גבעות לוס אנג'לס. הדבר הראשון שמשך את תשומת לבי כשנסעתי במעלה הגבעה, היה ה"פוסיוואגון" שאומה תורמן נהגה בו ב"בלהרוג את ביל".

●

פלייבוי: זו "הפוסיוואגון" האמיתית בחניה, הרכב שהכלה נוהגת בו ב"להרוג את ביל"?

טרנטינו: "כן, כן".

פלייבוי: אתה נוהג בה?

טרנטינו: "לא נהגתי בה כבר זמן מה. היא היתה די דפוקה כי היא פשוט שכבה שם המון זמן כשנסעתי לצילומים. רק עכשיו תיקנתי אותה קצת, שתיראה שוב טוב".

פלייבוי: זאת בטח לא המכונית שהכי כדאי לקוונטין טרנטינו לנהוג בה, אם הוא רוצה לשמור על דיסקרטיות.

טרנטינו: "לא, אבל כיף לעשות לפעמים את ההפך. אני משייט לי עם החלונות פתוחים, בדרך מליבו הארוכה, וכולם כזה 'היי, זה קוונטין'".

פלייבוי: ב"ממזרים חסרי כבוד" הרגת את היטלר, וחיילים יהודים קרקפו שם נאצים. ב"ג'אנגו ללא מעצורים" יש לך עבד משוחרר שהופך לצייד ראשים ורודף אחר בעלי העבדים שהפכו את אשתו לזונה. הוליווד ממחזרת אגדות, החל מאליס בארץ הפלאות ועד הקוסם מארץ עוץ. אתה עושה גרסה יצירתית יותר, באמצעות מעשיות עם היסטוריה-מתוקנת, שמאפשרות לקורבנות של פשעים מתועבים להשיג את נקמתם.

טרנטינו: "אם זה יצירתי יותר או לא - את זה יחליט הצופה, אבל זה מה שאני עושה, בחלקו בגלל שזה מה שאני בעצמי רוצה לראות. כשאתה צופה בסרט, אתה יודע איך הדברים יתגלגלו ברוב הסרטים. מדי פעם הסרט לא מתקדם לפי הכללים. זה משחרר כשאתה לא יודע מה יקרה עכשיו. כשזה קורה, ברוב הסרטים זה קורה במקרה, כאילו הם נכנסו למקום שלא חשבו עד הסוף איך לצאת ממנו. אבל באותו רגע בסרט, זה משחרר. אז חשבתי, למה לא לספר את הסיפורים האלה בדרך שלי - קשוח ומחוספס אבל בסוף גורם לסיפוק".

פלייבוי: כשהצופים מגיעים לסוף של "ממזרים חסרי כבוד", התגובה לרוב היא, רגע, מותר לטרנטינו לשנות ככה את ההיסטוריה?

טרנטינו: "זאת לא היתה נקודת הפתיחה לסרט. כתבתי כל יום והרהרתי במה שאכתוב ביום למחרת. הקשבתי למוזיקה, הסתובבתי בחדר, ובסוף פשוט לקחתי עט, וכתבתי על פיסת נייר, 'פשוט תהרוג אותו לעזאזל'. שמתי את זה ליד המיטה שלי, כדי שאראה את זה כשאתעורר בבוקר ואוכל להחליט אחרי שנת לילה אם זה עדיין רעיון טוב. ראיתי את זה, הסתובבתי קצת ואמרתי, 'כן, זה רעיון טוב'. יצאתי למרפסת והתחלתי לכתוב, ופשוט הרגתי אותו לעזאזל". (צוחק)

פלייבוי: ערבבת היסטוריה עם בדיון גם ב"ג'אנגו ללא מעצורים". חקרת סרטים ולמדת היסטוריה כדי לדעת לתאר את החיים בדרום לפני מלחמת האזרחים?

טרנטינו: "אפשר ורצוי לצפות בסרטים על מלחמת האזרחים, ולו רק כדי ללמוד את הקלישאות שיעזרו לספר את הסיפור, וייתנו לקהל את מה שהוא רגיל אליו. אבל סרטי

> "הסתובבתי בחדר ובסוף פשוט לקחתי עט, וכתבתי על פיסת נייר: 'פשוט תהרוג אותו לעזאזל'. שמתי את זה ליד המיטה שלי, כדי שאראה את זה כשאתעורר בבוקר ואוכל להחליט אחרי שנת לילה אם זה עדיין רעיון טוב"

צילומים: דיוויד רוז

עבדים אמיתיים כמעט ואין. בשבילי זה מערבון, אבל הוא ממוקם בדרום. מה שעניין אותי ביחס לעבדות היה האספקט העסקי: בני אדם נכנסים - איך זה עבד? כמה הם עלו? כמה עבדים היו לאדם ממוצע במיסיסיפי? איך פעלו בתי המכירות הפומביות? מה היה המבנה החברתי בתוך אחוזת מטעים?"

פלייבוי: בסרט, שפחות נאנסות וגברים נלחמים זה בזה כמו כלבי פיטבול. כשעשית את "ג'קי בראון" ואת "ספרות זולה", ביקרו אותך על השימוש החופשי במילה 'ניגר', ופה היא מופיעה בשפע. אתה מרגיש שאתה יושב על חבית חומר נפץ?

טרנטינו: "עכשיו אני מדמיין את עצמי יושב על חבית טי.אן.טי כמו בסרטים המצוירים של לוני טונס. נחכה ונראה, אני מניח. אבל אם זה קורה, זה לא בגלל שאני מנסה להתסיס. אני רק מספר את הסיפור שלי כמו שאני מספר אותו. אני שם אותו בתוך מסגרת של מערבון ספגטי ומדגיש את האיכויות הסוריאליסטיות שמצויות בתוך החומר. אני מדגיש אותן באופן אגדי ואופראי, ובאמצעות אלימות וגועל, עם הומור שחור משחור. זה הכול חלק מז'אנר מערבון הספגטי, אבל אני עושה את זה לגבי פרק בהיסטוריה שלא יכול להיות יותר סוריאליסטי, מוזר, אכזרי או אפילו מצחיק באופן פרברטי כשמסתכלים עליו מנקודת מבט מסוימת. זה הולך יחד".

פלייבוי: אבל לתאר את השפחות האלו כזונות?

טרנטינו: "טוב, הן לא ממש זונות. מועדון קליאופטרה בסרט הוא לא בית זונות. זהו מועדון גברים, מקום מהסוג של תביא-את-היין-מהבית. אז שם זה תביא לעצמך את הפוני שלך, ואתה יכול לאכול איתה ארוחת ערב".

פלייבוי: פוני הוא כינוי לשפחה שהיא אישה מושכת?

טרנטינו: "כן".

פלייבוי: ובאמת היו כאלה?

טרנטינו: "כן, בטח. אני חושב שזה אחד היסודות של העבדות, או אחד הדברים שבזכותם היא התקיימה. מלבד כוח העבודה, זה היה הסקס לפי דרישה. ברגע שאנשים הם בעלים של אנשים אחרים, כולנו יודעים שסקס זה חלק מהעניין. האם הם עשו את זה אז? כן. והם עושים את זה גם היום - סע לבנגקוק ותראה. העניין במועדון קליאופטרה הוא שאם אתה מחבב את השפחה שלך, אתה יכול לקחת אותה לשם ואתם יכולים לאכול יחד ארוחת ערב. אתם יכולים לבלות בחברה. אם אתה בחור שרק רוצה לזיין את הפוני שלו, אז בסדר, אתה יכול לעשות את זה. אבל אולי אתה אוהב את הבחורה שלך, והיא למעשה כמו אשתך דה-פקטו. אז זאת דרך לצאת איתה ולבלות איתה".

פלייבוי: בהתחלה רצית שוויל סמית ישחק את ג'אנגו. כמה קרוב היית להשיג אותו?

טרנטינו: "בילינו יחד כמה שעות טובות במהלך איזה סופשבוע, כשהוא היה בניו יורק בצילומים של "גברים בשחור 3". קראנו את התסריט ודיברנו עליו. נהניתי מאוד - הוא בחור חכם וקולי. אני חושב שעשינו את זה בעיקר כי זה היה תירוץ בשבילנו לבלות יחד ולהכיר אחד את השני. אני בדיוק גמרתי לכתוב את התסריט. היה כיף לדבר עם מישהו שלא מקפיד על כל מילה שיוצאת לו מהפה".

פלייבוי: חלק מהשיקולים שלו בבחירת תפקידים מתבססים ודאי על היותו אולי אחד הכוכבים הגדולים בעולם, ובוודאות הכוכב האפרו-אמריקני הגדול בעולם.

טרנטינו: "כן, אני יודע. אבל הוא לא ויתר על התפקיד בגלל שהוא פחד מהחומרים האלה".

פלייבוי: אז למה?

טרנטינו: "זה פשוט לא היה בדיוק זה, ולא היה לנו זמן לנסות להתאים את זה. כשנפרדנו אמרתי לו, 'תראה, אני מתכוון לראות עוד שחקנים'. והוא אמר, 'תן לי רק לראות איך אני מרגיש, ואם לא תמצא אף אחד אחר בינתיים, בוא נדבר שוב'. ואז מצאתי את הבחור שלי".

פלייבוי: למה ג'יימי פוקס?

טרנטינו: "יש המון סיבות שיכולתי למנות, אבל הסיבה המרכזית היא שהוא היה הקאובוי. נפגשתי עם שישה שחקנים שונים. היו לי פגישות ארוכות ומקיפות עם כולם, וחקרתי לעומק את עבודתם".

פלייבוי: מי?

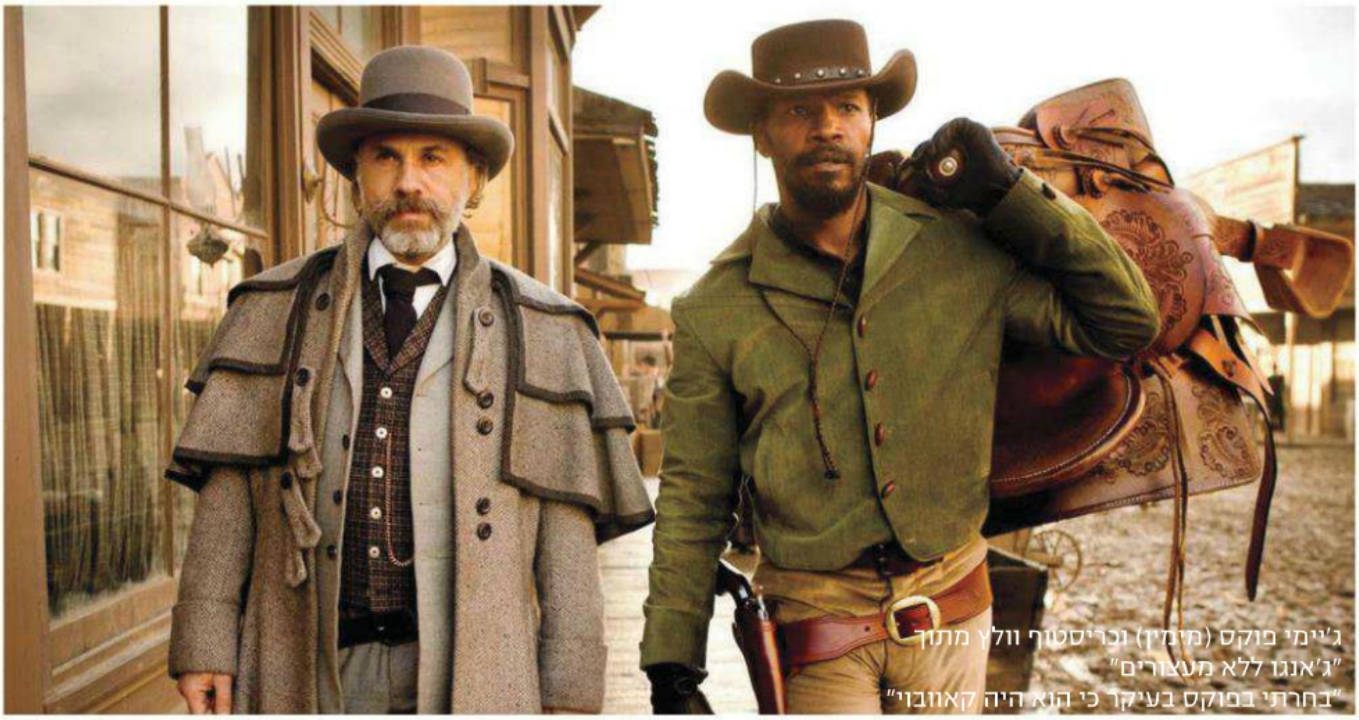
טרנטינו: "נפגשתי עם כריס טאקר, אידריס אלבה, טרנס הווארד, מייקל קנת' וויליאמס".

פלייבוי: וויליאמס, ששיחק בסדרות "הסמויה" ו"אימפריית הפשע"?

טרנטינו: "כן. דיברתי גם עם טייריס גיבסון. כולם אהבו את החומר, ואני התכוונתי להתקדם אתם, לעבור אתם את השלבים, לגרום להם להתחרות ביניהם, ולעשות להם מין מסלול מכשולים. אבל אז פגשתי את ג'יימי והבנתי שאני לא צריך לעשות את כל זה. ג'יימי הבין את החומר. אבל בעיקר, הוא היה הקאובוי. עזוב את העובדה שיש לו סוס משלו - וזה באמת הסוס שלו בסרט. הוא מטקסס; הוא מבין. ישבנו ודיברנו, וקלטתי שאם היינו בשנות ה-60 ואני הייתי מלהק למערבון טלוויזיוני בשם ג'אנגו, ואם שחורים היו מככבים בתוכניות האלה בשנות ה-60, יכולתי לראות את ג'יימי באחד מאלה. ואת זה חיפשתי, קלינט איסטווד כזה".

פלייבוי: כש"פלייבוי" ראיין את פוקס לפני כמה שנים, הוא דיבר על נעוריו בטקסס. אף על פי שהוא היה הקווטרבק הכוכב בקבוצת הפוטבול, הוא כונה באופן קבוע בשמות גזעניים והיחס אליו היה גרוע. איך זה העשיר את המשחק שלו?

טרנטינו: "הוא הבין מה זה להיות 'האחר'. גם אם הוא אחד מכוכבי קבוצת הפוטבול,

ג'יימי פוקס (מימין) וכריסטוף וולץ מתוך "ג'אנגו ללא מעצורים" "בחרתי בפוקס בעיקר כי הוא היה קאובוי"

צילום: יח"צ

כשהוא יוצא לדייט עם הנערה הלבנה היפה של השכבה, כולם יוצאים מדעתם. הוא הבין מה זה כששוכרים אותך להיות נגן פסנתר בבית טקסני גדול של לבנים. כשאתה נגן הפסנתר השחור במסיבת קוקטייל, אתה חלק מהריהוט. אתה לא מדבר עם אף אחד. אף אחד לא מדבר אתך. הם לא אמורים אפילו לחשוב עליך. הם אומרים מה שעולה בדעתם לידך, כי אתה פריט ריהוט".

פלייבוי: אז הם יכולים לומר משהו גזעני אם הם רוצים.

טרנטינו: והם אמרו.

פלייבוי: ואתה בלתי-נראה.

טרנטינו: "זה בדיוק העניין. הוא סיפר לי הרבה סיפורים כאלה, למשל איך בעלת הבית משלמת לו, ואומרת, 'תשמע, אני מצטערת על חלק מהדברים שכמה מהאורחים ובעלי אמרו. הם לא התכוונו לשום דבר. הנה, קח קצת מזומן'. הוא סיפר לי שפעם הוא הגיע למסיבה, ואמרו לו 'אוי, לא, אתה צריך ג'קט כדי להיכנס לכאן'. הוא אמר, 'אה, טוב, הייתי מביא ג'קט, אבל לא אמרו לי שצריך'. אז הם אמרו, 'זה בסדר. יש לנו אחד מיותר כאן, תיקח אותו'. הם נתנו לו ג'קט, הוא עשה את העבודה שלו. כשהתכונן לעזוב, הוא אמר, 'הנה, קחו בחזרה את הג'קט'. והם כאילו, 'היי, זה הג'קט שלך עכשיו, חבר. אני כבר לא רוצה אותו'".

פלייבוי: איך אתה מגיב כששחקנים מבקשים ממך לשנות חומרים?

טרנטינו: "לפעמים יכול להיות למישהו רעיון טוב והוא יכול להגיד 'הי, מה אם יקרה ככה וככה' וזה יהיה מדליק. אז לפעמים אני חושב 'וואו, זה רעיון טוב. תן לי לחשוב על זה'. כבר קרה שקיבלתי רעיונות טובים מאנשים. אבל זה לא שאני מחלק את התסריט ומקבל אותו בחזרה עם הערות. אני מוכן לקבל הערות על עריכת הסרט, אבל אם לאנשים יש בעיה עם התסריט, אז נראה שלא נעשה יחד את הסרט".

פלייבוי: כשאתה מצלם סרט עבדים בדרום, איך מגיבה הקהילה המקומית?

טרנטינו: "אחד הדברים המעניינים ביותר מבחינה סוציולוגית התרחש כשהיינו באחוזות המטעים של הדמות שגילם דון ג'ונסון, אחוזת בנט. יש לו שם שדות כותנה, ויש לו קוטפי כותנה - נערות, גברים, ילדים, קשישים. אבל יש לו גם שפחות פוני, והוא מוכר נערות יפות. זאת הסחורה האמיתית שלו: הוא סרסור מטעים, ואנשים באים ממרחקים לאחוזות המטעים שלו, כדי לקנות את אחת מהנערות היפות שלו. היו לנו הרבה ניצבים מהקהילה המקומית, קהילת סיינט ג'ון הבפטיסט. זה היה קול, לשחזר את ההיסטוריה הזאת עם ניצבים שחורים דרומיים, שהמשפחות שלהם גרות שם מאז ומתמיד. הם ידעו מה באמת קרה בימים ההם. ואז נוצר בין הניצבים פילוג חברתי, ששיקף את מה שקרה בין דמויות העבדים שלהם בסרט. שפחות הפוני היו יפות, והן הסתכלו בהתנשאות על הניצבים ששיחקו את העבדים קוטפי הכותנה. הן חשבו שהן טובות יותר מהם. והאנשים ששיחקו את המשרתים בבית הסתכלו בהתנשאות על האנשים ששיחקו את קוטפי הכותנה. וקוטפי הכותנה חשבו שהאנשים שמשחקים את המשרתים בבית ואת שפחות הפוני הם בני זונות שהרימו את האף. והיה סכסוך רביעי בין כהי העור ובהירי העור. ברור שלא כולם הרגישו ככה, וזה לא היה איזה עניין ענק, אבל זה היה שם וזה היה מורגש. בשהות הזו באחוזות המטעים במשך כמה שבועות הם התחילו פשוט לשקף את המצבים החברתיים של הדמויות שלהם".

פלייבוי: ומה עם הלבנים המקומיים? הם כעסו?

טרנטינו: "למען האמת לא היו כל כך הרבה לבנים על הסט שלנו. ברור שהיה צוות מקומי, אבל ללבנים לא היתה שום סיבה להיות שם".

פלייבוי: שמו של ליאונרדו דיקפריו הוזכר בהתחלה בהקשר לתפקיד של האנס לנדה, שעליו קיבל כריסטוף וולץ את פרס האוסקר, ב"ממזרים חסרי כבוד". דיקפריו הוא הנבל החדש שלך עכשיו.

טרנטינו: "למעשה, ליאו ואני אף פעם לא ממש נפגשנו ודיברנו על ממזרים חסרי כבוד. הוא הביע סקרנות לגבי גילום התפקיד, אבל אני ידעתי שאני צריך מישהו עם כל מיומנויות השפה. ליאו דווקא מדבר גרמנית לא רעה בכלל, אבל לנדא דיבר בסרט יותר צרפתית מאשר גרמנית. אז זה מעולם לא נועד לקרות. אבל ליאו ואני מכירים כבר כ-15 שנה, והוא אוהב את הכתיבה שלי ומוודא שיקבל עותק מתסריטים שאני גומר לכתוב, כדי לראות אם יש שם משהו שיעניין אותו ויתאים לו. הוא קיבל את התסריט הזה ואהב מאוד את קלווין קנדי".

"חשובה לי מאוד הפילמוגרפיה שלי, וסרט אחד גרוע יקלקל גם אחרי שלושה טובים. אני לא רוצה בפילמוגרפיה שלי את הקומדיה הגרועה, הלא-קשורה לכלום הזאת, שתגרום לאנשים לחשוב, אוי באמת, הוא עדיין חושב שהוא חי לפני עשרים שנה"

פלייבוי: כשכתבת את התפקיד של קנדי, היה לך מישהו בראש בשבילו?

טרנטינו: "כן, היה לי, אבל אני לא רוצה להגיד מי, פשוט מפני שכשגמרתי לכתוב את התסריט הבנתי שהוא מבוגר יותר מכפי שרציתי שהדמות הזאת תהיה. זאת בעיה קבועה אצלי. אני חושב על מישהו ולא לוקח בחשבון שאני חושב על איך שהוא היה לפני 20 שנה. ליאו היה צעיר יותר מאשר הדמות שכתבתי בהתחלה, אבל קראתי את זה שוב וראיתי שאין שום בעיה שהדמות תהיה צעירה יותר. ומאחר שאני מאמין גדול בתפישה הזאת שהדרום האמריקאי משחזר את האריסטוקרטיה האירופאית בסגנון של להמציא-תוך-כדי-תנועה, אהבתי לראות אותו בתור הנער-הקיסר. אבא שלו היה איש כותנה, אבא של אבא שלו היה איש כותנה, וכך גם אביו לפניו. אז קנדי לא צריך לעשות שום דבר. הכול כבר מתנהל מעצמו, והוא יכול להיות השליט המפונק שיש לו עניינים אחרים בראש. התשוקה שלו היא לא כותנה, אלא קרבות מנדינגו".

פלייבוי: הוא נבל טרנטינואי מובהק?

טרנטינו: "הוא הנבל הראשון שכתבתי אי פעם שלא אהבתי. שנאתי את קנדי, ואני בדרך כלל אוהב את הנבלים שלי, לא משנה כמה הם רעים. אני רואה את נקודת המבט שלהם. יכולתי לראות את נקודת המבט שלו, אבל שנאתי אותה. בפעם הראשונה ככותב, פשוט שנאתי את הבן זונה הזה".

פלייבוי: למה?

טרנטינו: "הוא מאסטר במוסד העבדות, והתיעוב שלי כלפי המוסד הזה הוא הסיבה שכתבתי את כל הסרט הזה. אז חשבתי, וואו, השגתי את ליאו, והוא לא יודע שזה הכול רעש וצלצולים ולא תפקיד טוב כמו חלק מהתפקידים האחרים. אבל במהלך העבודה עם ליאו, התפקיד הפך להיות טוב כמו כל האחרים. כל הרעיון של הנער הקיסר המפונק התגבש בניגוד לטיפוס המבוגר של בעל המטעים הביג-דאדי. ליאו יצר דמות חדשה, והוא היה ישיר ביחס למה שהוא רוצה לעשות. כמו שלי יש אג'נדה בנוגע להיסטוריה, שאני רוצה להעביר בסרט הזה, גם לו יש, והוא הכניס את כל המחקר שעשה לתוך הדמות שלו. לליאו יש מונולוג נחמד, כשהוא מדבר על איך כשהוא היה ילד, אבא שלו עשה כל מיני דברים ואיך הוא היה מוקף תמיד בפרצופים שחורים. אז איך הוא היה יכול לגדול להיות מישהו שונה ממי שהוא? הוא נולד לתוך זה. נסיך יכול להתכחש לכתר שלו, לממלכה שלו? אני עדיין מאשים אותו, אבל איזה סיכוי היה לו?"

פלייבוי: אתה כותב נבלים מצוינים. מי מציב את הרף הגבוה ביותר מבחינתך לגיבורים רעים?

טרנטינו: "לי ואן קליף הוא אחד מהשחקנים האהובים עלי. אני אוהב אותו בטוב, הרע והמכוער".

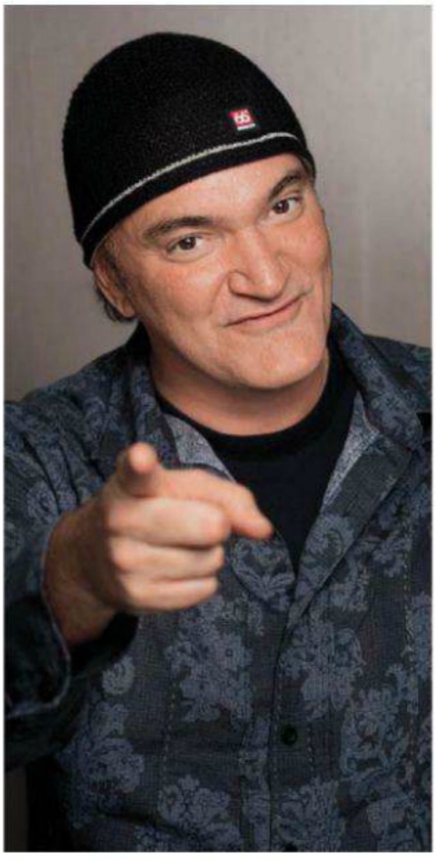
פלייבוי: מה צריך כדי להיות גיבור רשע מוצלח?

טרנטינו: "אתה יכול לראות בסרט כמו "רשימת שינדלר", את רלף פיינס. וחאבייר בארדם ב"ארץ קשוחה", וכריסטוף וולץ ב"ממזרים חסרי כבוד". בפעם האחרונה שראיתי סרט מז'אנר רגיל שבו הופיע האיש הרע והדהים אותי זה היה אלן ריקמן ב"מת לחיות". זאת היתה הדרך שבה הוא השתלט על הסרט. בהחלט כיף לכתוב דמויות כאלה. אבל מה שאני מנסה תמיד לעשות, אפילו במקרה של "כלבי אשמורת", הוא לגרום לך איכשהו לחבב את החבר'ה האלה, למרות העדות הברורה על המסך שאתה לא אמור לחבב אותם. למרות הדברים שהם עושים ואומרים ולמרות האג'נדה שלהם. אני גם אוהב לגרום לאנשים לצחוק מדברים דפוקים לגמרי".

פלייבוי: לקחת אקסטזי על החומה הסינית כדי לשחרר קיטור כשצילמת את "להרוג את ביל". איך אתה נרגע כשאתה מצלם דרמת עבדים אינטנסיבית שמתרחשת בדרום?

טרנטינו: "הסרט הזה היה כל כך קשה. חשבתי עליו במונחים של "להרוג את ביל", ואמרתי, אוקיי, אני לא מתכוון לחגוג כמו שחגגתי שם. היינו חופשיים בסופי השבוע, ולפעמים מצאתי את עצמי ישן כל השבת ולפעמים יוצא לארוחת ערב".

"אני לא כותב בדרך כלל כשאני מסטול. אבל נניח שאתה חושב על קטע מוזיקלי, אתה מעשן ג'וינט, שם קצת מוזיקה, מקשיב לה ועולים לך רעיונות טובים"

●

פלייבוי: לסמים יש השפעה חיובית על התהליך היצירתי שלך כשאתה כותב או מביים?

טרנטינו: "אה, לא. אני לא אעשה שום דבר כזה במהלך צילומי סרט. אני לא כותב בדרך כלל כשאני מסטול, אבל נניח שאתה חושב על קטע מוזיקלי. אתה מעשן ג'וינט, שם קצת מוזיקה, מקשיב לה ועולים לך רעיונות טובים. או שאתה נח קצת ונרגע בסוף היום ואתה מעשן קצת מריחואנה, ופתאום אתה עושה משהו עם כל מה שעשית. אולי עולה לך רעיון טוב. אולי זה רק נראה לך רעיון טוב כי אתה מסטול, אבל אתה רושם אותו ומסתכל עליו למחרת היום. לפעמים זה פשוט מדהים. אני לא צריך מריחואנה כדי לכתוב, אבל זה די קול לעשן. היה קשה מאוד לעשות את הסרט הזה. כשהגיע סוף השבוע כל מה שרציתי לעשות היה לעשן קצת כדי להירגע. זה פשוט מאפשר להתנתק. החגיגה שלי ב"ג'אנגו" היתה תמיד בליל שישי. בניו אורלינס, הייתי יוצא לאיזה בר עם הצוות. היו שם טונות של ברים, וחלקם היו מקומות מופרעים למדי. היינו מבלים עד שש או שבע בבוקר ואז פשוט ישנים כל היום, מתאוששים ביום ראשון, אולי רואים סרט וחוזרים לעבודה ביום שני".

פלייבוי: יש לך מרשם למריחואנה רפואית?

טרנטינו: "אני כנראה הבחור היחיד פה שאין לו מרשם".

פלייבוי: אתה חושב להתחתן ולהביא ילדים לעולם?

טרנטינו: "נראה. היו פעמים שחשבתי כבר שאתחתן ויוולדו לי ילדים, אבל בסוף זה לא קרה. היתה לי קדחת תינוקות קלה לזמן מה, אבל התגברתי עליה".

פלייבוי: בילית זמן איכות עם ילד קטן?

טרנטינו: "לא, לא, לא. הסרט שאני עובד עליו הוא התינוק שלי. אבל אני במקום משוחרר בחיים שלי כרגע, ואני די מעוניין לראות מה הולך לקרות הלאה".

פלייבוי: זה מעצבן אותך?

טרנטינו: "כן (צוחק). אני פתוח עכשיו לרעיון לפגוש בחורה קולית, להסתדר איתה, לקחת את זה לשלב הבא, ואם זה טוב, להתקדם עוד שלב, ונראה מה יקרה".

פלייבוי: מה הדבר הכי מושך בחיים של רווק?

טרנטינו: "יש לי את החופש לעשות מה שאני רוצה. אני יכול לעשות מה שאני רוצה כל יום. לאנשים עם משפחות יש אחריות כלפיהן. אני בטוח שיש צדדים שליליים לאורח החיים הבוהמייני שלי".

פלייבוי: כמו מה?

טרנטינו: "אני לא יודע. אני סתם אומר את מה שכולם אומרים".

פלייבוי: אתה לא מצליח לחשוב אפילו על

דבר אחד?

טרנטינו: "כן. אם היתה לי אישה, הייתי בטח מנומס יותר. היא היתה מכריחה אותי לכתוב מכתבי תודה. כשאנשים היו עושים משהו נחמד בשבילי, היא היתה מכריחה אותי לעשות משהו נחמד בחזרה - שיחת טלפון - שזה דבר שלא הייתי עושה מיוזמתי. (צוחק) זה יהיה חלק נחמד בעסקה הזאת. אולי לא הייתי אז כזה איש מערות. אולי הייתי קצת פחות מרוחק. אבל בכל זאת, עם אורח החיים האמנותי, הכמעט אקדמי, שבו אני מנהל את חיי כשאני עושה סרט ותחקיר לסרט, די טוב לי. אם אני רוצה לעבור לגור בפאריז לשנה, מה הבעיה? אני יכול. אני לא צריך לארגן שום דבר. אני יכול פשוט לעשות את זה. אם יש שחקן או במאי שאני רוצה להתמכר אליו וללמוד את הסרטים שלו במשך השבועיים הבאים, אני יכול לעשות את זה. האישה המושלמת תהיה חברה ושותפה, שגם תיהנה מזה".

פלייבוי: טוב, הן נמצאות כאן איפשהו.

טרנטינו: "אני יודע, ולכן אני אומר שזה לא בלתי אפשרי".

פלייבוי: אנחנו יכולים בטח לזרוק אבן מכאן, מהבית שלך, ולפגוע באחת.

טרנטינו: "אבל הן חייבות להיות באמת שותפות לעניין. הן חייבות לאהוב את זה. הן חייבות לרצות מכל הלב לראות פסטיבל סרטים של ג'יי לי תומפסון".

פלייבוי: איך אתה יודע אם נשים שאתה מכיר רוצות את קוונטין הבחור ולא את קוונטין יוצר הסרטים? זה משנה?

טרנטינו: "תראה, אני לא קוונטין הבחור הממוצע. זה לא ריאלי לצפות ממנה שתחבב אותי כמו שהיתה מחבבת אותי אם הייתי שרברב או אם הייתי עובד במסעדת מזון מהיר. ולמה שאני ארצה את זה? חלק ממני הוא אני והחיים שלי, וחלק ממני הוא אני והמסע האמנותי שלי. זה הכול חלק ממני".

פלייבוי: זה אומר שהאישה צריכה להיות מעריצה שלך?

טרנטינו: "לא, אבל זה אומר שאם את אוהבת את העבודה שלי או מכבדת את מה שאני עושה, סביר להניח שזה משהו שימשוך אותך כי אם תכירי אותי. ואם את מחבבת אותי ואני מקסים וסקסי או כל שאר הדברים שאת יכולה להימשך אליהם, זה יכול להיות יתרון. אפשר לצאת עם בחורה כזאת או אחרת, אבל אם מתכוונים להיות יחד ולנסות להיות בני זוג, אז אני והחיים שלי והמסע האמנותי שלי הם חלק מהעסקה. והמסע האמנותי שלי הוא חלק מהחיים שלי. כשעושים סרט, בשלב מסוים זה קשה וחונק. אישה חייבת שיהיו לה גם חיים משלה".

פלייבוי: אבל היא חייבת להבין שהמסע האמנותי שלך בא קודם.

טרנטינו: "כן".

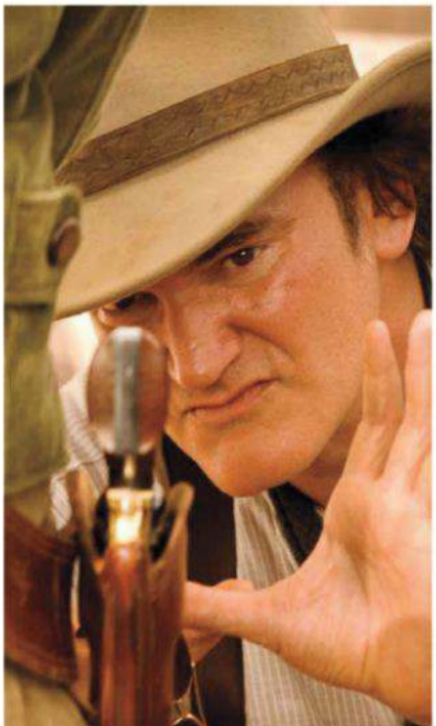
פלייבוי: איימת בעבר שתפרוש בגיל 60. למה להציב לוח זמנים כזה?

טרנטינו: "מי יודע מה אעשה? אני רק לא רוצה להיות יוצר סרטים זקן. אני רוצה לעצור בנקודה מסוימת".

פלייבוי: למה?

טרנטינו: "במאים לא משתפרים ככל שהם מזדקנים. בדרך כלל, הסרטים הגרועים ביותר בפילמוגרפיה שלהם הם הארבעה האחרונים שם בסוף. חשובה לי מאוד הפילמוגרפיה שלי, וסרט אחד גרוע יקלקל גם אחרי שלושה טובים. אני לא רוצה בפילמוגרפיה שלי את הקומדיה הגרועה, הלא-קשורה לכלום הזאת, שתגרום לאנשים לחשוב, אוי באמת, הוא עדיין חושב שהוא חי לפני עשרים שנה. כשבמאים הופכים מיושנים, זה לא נראה טוב".

פלייבוי: כבמאי, איך תדע שאין לך את זה יותר?

טרנטינו מתוך "ג'אנגו ללא מעצורים"

"אם היתה לי אישה, הייתי בטח מנומס יותר. היא היתה מכריחה אותי לכתוב מכתבי תודה. כשאנשים היו עושים משהו נחמד בשבילי, היא היתה מכריחה אותי לעשות משהו נחמד בחזרה. אולי לא הייתי אז כזה איש מערות"

טרנטינו: "אני חושב שזה בדיוק מה שאני מנסה להבין עכשיו".

פלייבוי: אתה לא בדיוק מוציא סרט כל שנה. כמה סרטים עוד נשארו בך?

טרנטינו: "אתה מפסיק כשאתה מפסיק. אבל בעולם מושלם, 10 סרטים בפילמוגרפיה שלי יהיה נחמד. עד היום עשיתי שבעה. אם אשנה את דעתי, אם יהיה לי סיפור חדש, אני אוכל לחזור. אבל אם אפסיק בעשרה, זה יהיה בסדר בתור הצהרה אמנותית".

פלייבוי: הטרגדיה שהתרחשה באורורה, קולורדו, כשירה טבח בצופים בקולנוע בהקרנת חצות של הסרט "באטמן האביר האפל" גרמה לכמה יוצרי סרטים לערוך חשבון נפש לגבי האופן שבו הם מתארים אלימות על המסך. גם לך?

טרנטינו: "לא, כי אני חושב שהבחור הזה היה מטורף. הוא הגיע לשם כדי לרצוח המון אנשים, כי הוא ידע שיהיו שם המון אנשים ושהוא יזכה לכותרות גדולות בחדשות אם יעשה את זה. אין שום הבדל בינו לבין אדם שייכנס למקדונלד'ס ויירה באנשים שאוכלים צהריים, כי הוא יודע שיהיו שם הרבה אנשים באותה שעה".

פלייבוי: כשאנשים מאשימים סרטים בהאדרת האלימות, מה אתה אומר?

טרנטינו: "אני אף פעם לא נכנס לוויכוח הזה כי אף אחד לא מתווכח על זה אתי. (צוחק) הם יודעים מה העמדה שלי. אני עושה סרטים אלימים. אני אוהב סרטים אלימים. דעתי בעניין ידועה היטב - אין קורלציה בין האמנות לבין החיים בעניין הזה".

פלייבוי: אחרי "כלבי אשמורת" ו"ספרות זולה", היית אאוטסיידר זועם ששבר את הכללים, שהגדיר מחדש את ז'אנר סרטי הגנגסטרים ושקמו לו אינספור חקיינים. איך אתה רואה את עצמך עכשיו?

טרנטינו: "בוב דילן בשנות ה-70; דה-פלמה, סקורסזי, קובריק ושפילברג בשנות ה-80. הייתי רוצה שיחשבו עלי כעל אחד הבמאים הבכירים של זמנו, בשיא כוחותיו, שיכול להשיג איזה שחקן שהוא רוצה, שיש לו משהו להגיד, משהו להוכיח, שפשוט מנסה להיות הכי טוב שהוא יכול".

פלייבוי: כשהסופר ג'יי די סלינג'ר מת, היה ברור איזה עול היתה עבורו ההצלחה בגיל צעיר. אחרי "ספרות זולה", אתה עדיין נאנח אנחת רווחה ענקית אחרי כל סרט שאתה עושה, ומרגיש ששמרת על הרמה של העבודה המוקדמת שלך?

טרנטינו: "לא. אני רוצה שאנשים יתרגשו ואני חושב שהעבודה הטובה ביותר שלי עוד לפני. כלומר אתה מנסה להתעלות על עצמך לדרגה גבוהה יותר בכל פעם. אני לוקח את זה ברצינות. זה עניין סובייקטיבי, אבל אתה מנסה לעשות עבודה גדולה, אמיצה, חיונית, כזו שתיקח את המסע האמנותי שלך צעד אחד קדימה. זאת הדרך היחידה שאני מכיר. אני רוצה שתהיה ציפייה. הייתי די גאה כשקראתי ש"ג'אנגו" הוא אחד מהסרטים שהכי ציפו להם. זה מערבון של שחורים, אז מאיפה באה הציפייה הזאת? אני מניח שרוב הציפייה היא בגללי. לעזאזל, זה די מדהים".

צילום: יח"צ

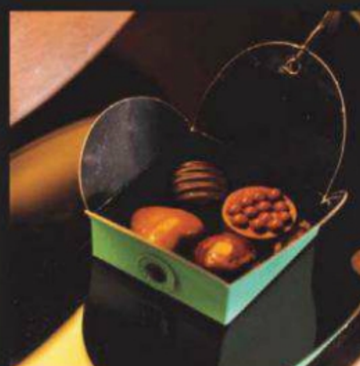

LEOPARD

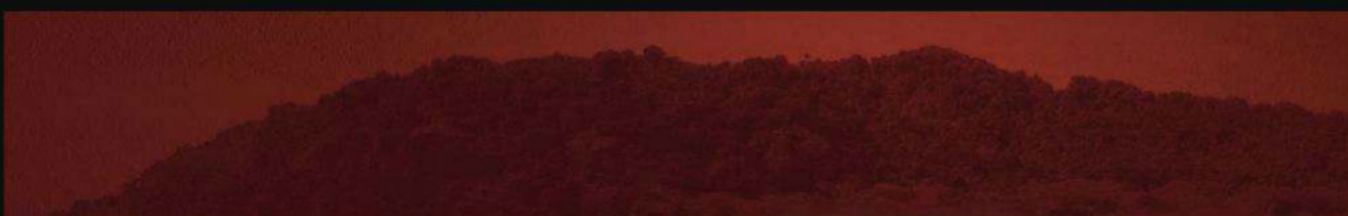

לפני כ-85 שנה ניסו הסובייטים ליצור את החייל המושלם על ידי הכלאה בין קופים ובני אדם. יכול להיות שהם הצליחו?

האי של ד"ר איבנוב

רוב מגנוסון סמית'

איור: טים אובריין

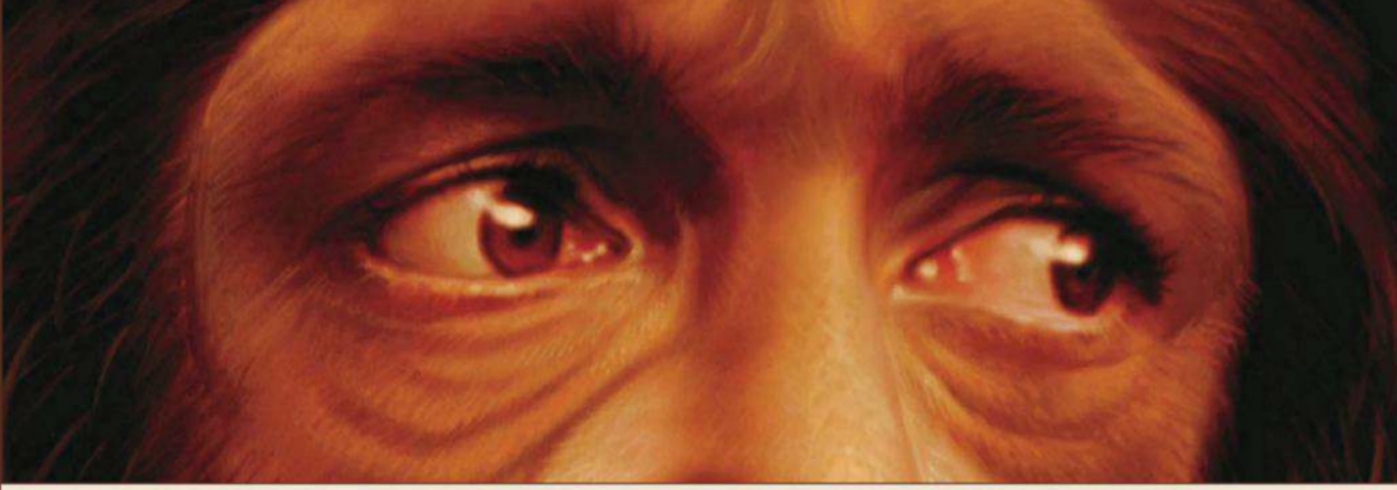
במשרדה הצופה אל הים השחור של ד"ר אנה דיוקובה, בקמפוס של מרכז הפרימטים "סוקומי", מסמנת לי ד"ר דיוקובה להתיישב. היא מבוגרת ומדיפה ריח של סבון. על שולחנה מונח דגל מיניאטורי של רפובליקת אבחזיה.

"האם תוכלי לספר לי מה את חוקרת, דוקטור?" היא משיבה: "בולימיה, אנורקסיה. אני מתעניינת במוחות של קופים שסובלים מהפרעות אכילה. אני מביטה באונה הקדמית, בקליפת המוח..." רעש חד מגיע מהקומות התחתונות של הבניין, אגרופים קטנים המכים במתכת. מהחלון נשקפים עצי דקל לצד פסל של איבן פבלוב מלטף כלב. המתקן (הידוע גם בשם "המרכז לפתולוגיה ולתרפיה") הוא חזונו של איליה איבנוב, ביולוג הידוע בניסיונותיו להכליא זברה עם חמור ואנטילופה עם פרה. בשנות ה-20 צצו שמועות כי ג'וזף סטאלין הורה לאיבנוב ליצור זן חדש, הכלאה של אדם-קוף שישרת את ברה"מ ככוח לחימה. אני נמצא כאן, לחופי הים השחור, ברפובליקת אבחזיה, כדי לגלות אם איבנוב הצליח במשימתו. הבעיה היא שאני לא יודע כל כך איך לשאול את זה.

"אני מבין שאת עובדת גם על אסטרופיזיקה?" דיוקובה מכווצת שפתיה: "אני מתעסקת קצת בזנים החשובים, בזכרים הצעירים. התינוקות הבריאים, כשהם נולדים, נשלחים לרוסיה". רעש הדפיקות מתגבר. מדובר בקופי הרזוס, אותם ראיתי מוקדם יותר בכלאם - שורה של קופסאות מתכת העומדות אחת על גבי השנייה במסדרון המוביל למעבדה. "מדוע הזכרים נשלחים לרוסיה?" אני שואל. היא עונה: "בשביל משימת מאדים. מכשירים אותם לשהייה בתוך הקפסולה".

דיוקובה פותחת מגירה בשולחן שלה ומושיטה לי תמונה של קוף מקוק בחיתול. הקוף שוכב על בטנו, אך זרועותיו ורגליו באוויר. הוא נראה כאילו הוא צונח באוויר צניחה חופשית. "מאפייני הליקויים בשרירים בכוח משיכה אפסי פותחו כאן במעבדה שלי", היא אומרת. אני מביט מקרוב יותר על

O'BRIEN

התמונה. החיתול מהודק לשולחן ניתוחים. אלקטרודות מכסות את הקרקפת הגלוחה של הקוף. "הממצאים שלי מפורסמים מאוד, אבל כעת אין לנו יותר כסף לעשות מחקרים כאלה", דיוקובה מפטירה.

•

את המסע שלי לריביירה הרוסית התחלתי במוסקבה. כשאבחזיה ניסתה להתנתק מהרפובליקה הגיאורגית, ב-1989, הגיבה הממשלה הגיאורגית בהפצצות, במצור ובבקרת נזקים דיפלומטית. שדה התעופה הנמצא בסוקומי הבירה עדיין נמצא בשלבי בנייה מחדש לאחר שהופצץ קשות. המבקרים באזור מגיעים לרוב ממוסקבה דרך עיר הנופש סוצ'י (Sochi), שם ייערכו המשחקים האולימפיים של 2014. לאחר מכן, הם לוקחים אוטובוס עד לגבול.

ב-1993, כשהמלחמה עם גיאורגיה הגיעה למבוי סתום, פנתה אבחזיה לצפון וביקשה הגנה. בסופו של דבר רוסיה נעתרה, אך בתמורה דרשה הקמת בסיסים צבאיים בתחום המדינה, מתן זכויות רכוש לחיילים וקבלת זכויות על הנפט הנמצא בים. אבחזיה מוכרת כיום באופן רשמי רק על ידי רוסיה, ונצואלה, ניקרגואה ומדינת נאורו, אי קטן באוקיינוס הפסיפי. אנליסט בכיר לענייני חוץ מארה"ב אמר לי כי המובלעת נהפכה לגן עדן לסוחרי נשק לא חוקי, אך סייג: "אל תדאג, אם אתה מתעניין רק בקופים, לא צפויה לך סכנה רצינית".

באפריל עדיין ירד שלג בשדה התעופה דומודדובו שבמוסקבה. יחד אתי בטיסה לסוצ'י היו בכירים בתעשיית הנפט - צעירים, גבוהים ועשירים מאוד, וכמה חברות ונשים שהצטרפו לנסיעה.

כשדלת המטוס נפתחה בסוצ'י, הלחות וריח הים קיבלו את פניי. השעה היתה כמה דקות אחר חצות. המונית שלי האיצה לאורך רחוב לנין, המעוטר משני צדדיו בעצי דקל. אולימפיאדת החורף המתקרבת הפכה את העיר לאתר בנייה מהודר, שטרטור מנועי הטרקטורים בו אינו פוסק גם בלילות.

בבוקר עליתי על אוטובוס שלקח אותי לאבחזיה. כשנסעתי שוב ברחוב לנין, חשף אור היום את היקף הבנייה - מגורי תיירים ממלאים קילומטר אחר קילומטר, פארק שעשועים עם גלגל ענק ואצטדיונים גדולים. באופק ניבטו אלי הרי הקווקז, מעוטרים בשלג כבד. כמה שעות מאוחר יותר נשארתי הנוסע היחידי באוטובוס.

הנהג הוריד אותי ליד גשר מתכת חלוד, שלצדו נתלתה כרזה מאובקת: "ברוכים הבאים לרפובליקת אבחזיה". היתה זו כרזה מהסוג שרואים בסרטים משנות ה-60. חציתי את הגשר ברגל והגעתי לצדו השני, שם חיכתה לי אישה צעירה שהחתימה את הדרכון שלי. עליתי על האוטובוס הבא, שעצר תדיר עצירות פתאומיות, בשל פרות שחצו את הכביש. מולנו נסעו משאיות עמוסות אורז לכיוון הגבול עם רוסיה. לבסוף התחלתי להתקרב לסוקומי, המקום בו ניסו מדענים סובייטים ליצור משהו שלא נוצר אף פעם בעבר.

•

ברומן הסרקסטי של מיכאיל בולגקוב, "לב כלב", מנתח מחבר לכלב שאסף ברחובות מוסקבה אשכים של אדם. לאחר הניתוח משיל היצור את פרוותו, נעמד על שתי רגליים ונובח בקצב הדיבור של סטאלין. עוזר המנתח צועק: "אלוהים ישמור, הנה האישור הסופי לתיאוריית האבולוציה!"

בולגקוב כתב את הרומן שלו ב-1925. שנה לאחר מכן החלו להקים את מרכז הפרימטים. דיווחים על ניסויים ביצורי כלאיים של אדם-שימפנזה החלו להופיע בעיתונות האזורית בשנות ה-20 המאוחרות, ואף אחד לא לקח אותם ברצינות. אך השמועות לא פסקו, ואף קיבלו חיזוק מתזכיר מסתורי מ-1926 מאת ה"פוליטביורו" (הלשכה הפוליטית של רוסיה), שהזמינה "מכונות מלחמה חיות". על פי השמועה, סטאלין הורה לאיבנוב, מדען ההכלאה המוביל ברוסיה, ליצור "בן אנוש חדש ובלתי מנוצח, שהוא עמיד, אינו חש כאב ואדיש לאיכות המזון שהוא אוכל".

מאז התמוטטות ברה"מ אישרה הממשלה הרוסית בהדרגה את פרסום הארכיונים המסווגים מתקופתו של סטאלין. אחד המסמכים חשף את הקמתה של ועדה מיוחדת ב-1929, שמטרתה להעריך "את ניסויי ההכלאה של איבנוב". האם איבנוב באמת ערך את הניסויים הללו? ואם כן, באילו שיטות השתמש? ומה היו התוצאות?

סוקומי, או "בית המקדש לקופים" בפי המקומיים, נמצא על גבעה המשקיפה על הבירה סוקומי. גרם מדרגות מתפורר מוביל לאולם כניסה ניאו-קלאסי אשר חלונותיו מנופצים וקירותיו מלאי רסיסי פגזים. הממשלה הרוסית מודעת כמובן למצבו של מתקן המחקר אך כמעט ולא עוזרת לממנו. עובדים רבים מדווחים על עבודה ללא תשלום. במהלך 20 השנים האחרונות, מרכז הפרימטים הוסב גם לגן חיות, כדי למשוך תיירים שישלמו את החשבונות. אישה המוכרת פלחי תפוז בשקיות עומדת לצד שלט הקורא "נא לא להאכיל את החיות".

לאחר התשלום בכניסה נכנסים למוזיאון קטן ובו פוחלצים של שימפנזות, בבונים וקופי מקוק בארונות תצוגה. על הקיר, דיורמה גדולה מציגה את עץ האבולוציה, בו ניצבים בני האדם והשימפנזות על הענף העליון, קצת מעל האורנג-אוטן והגורילה (אנו חולקים 98.4% מהדנ"א שלנו עם השימפנזים, כך אני לומד). ניקיטה חרושצ'וב והו צ'י מין מחייכים מתמונות בסמוך לכלובי קופים.

בימי התהילה של המרכז ערכו מדענים באבחזיה ניסוי מהפכני על לוקמיה, קרינה וההשפעות הביולוגיות של המסע בחלל. התמונה הגדולה ביותר היא מחווה לירושה ולדריומה, קופים מסוג רזוס, אשר שהו בחלל כ-13 יום. דריומה קיבלה מדליה על שירותה ויצאה לגמלאות בהוואנה, מתנה אישית ממיכאל גורבצ'וב לפידל קסטרו. אך אני כמעט ולא מצליח למצוא שום זכר לאיבנוב במוזיאון. התמונה היחידה שלו מופיעה בתחתית מדף בארון פינתי, לצד המדריך שלו להפריה מלאכותית.

•

באמצע שנות ה-20 החלה ברה"מ לבצע ניסויים מדעיים קיצוניים במטרה להפוך את המדינה החקלאית הפרימיטיבית למרכז מחקר מוביל עבור צמחים ובעלי חיים. ביולוגים פיתחו הכלאות חדשות של צמחים וזרעים, אשר רבות מהן עדיין נמצאות כיום בשימוש. חקלאים הוזמנו למרכז והתבקשו להציג כיווני מחקר עתידיים, כמו תרנגולות בעלות תפוקת ביצים נמוכה וסוסים שלא מסוגלים להתרבות.

איבנוב, בנו של בכיר במשרד האוצר, למד פיזיולוגיה באוניברסיטת קרקוב ועבר הכשרה במעבדה של איבן פבלוב. הוא היה הרוסי הראשון שערך ניסויים גנטיים בסביבה

המוסדית והחל לבצע הכלאות סלקטיביות בחוות ייעודיות. בגיל 30 פיתח שיטות הפריה מלאכותית משלו, שכללו מטלית קוטלת זרע וקטטר. הוא זכה גם למוניטין בינלאומי בזכות יצירת הכלאות שלא נראו בעבר.

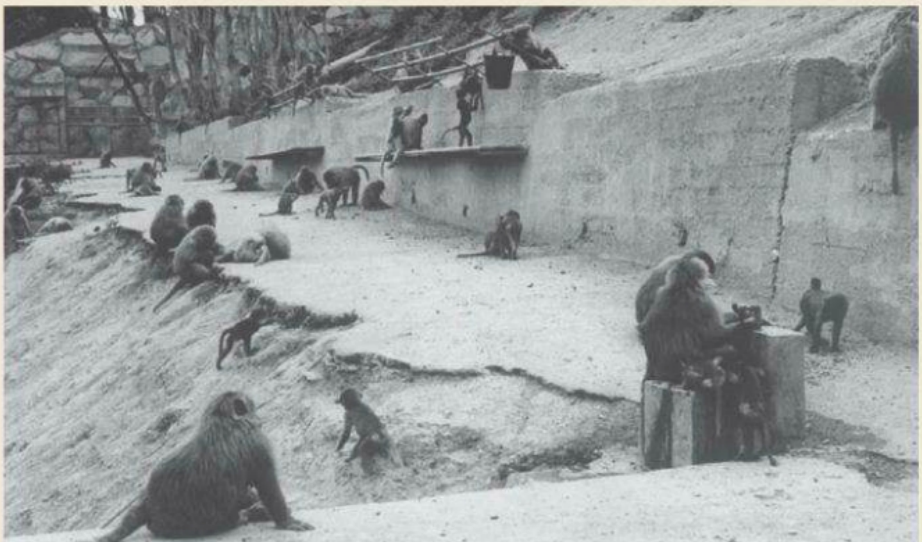
מחוץ למוזיאון, אני נתקל במדענית הטכנית הבכירה, נונה אייבה. היא בדיוק עושה דרכה לכלובי הקופים ובדומה לרוב הצוות, עובדת גם כמדריכת תיירים במקום. משפחה שהגיעה ממוסקבה - זוג צעיר עם שני בנים - ממהרת לצדה. האם נושאת קופסת ביסקוויטים, האב שקית של פלחי תפוז. אנו מגיעים לחצר, שם מוצבים הכלובים בחצי מעגל. כשאנו מתקרבים, קופי המקוק קופצים על סורגי הכלוב.

הבנים צורחים בהתלהבות. הם זורקים ביסקוויטים ותפוזים לידיים המושטות של הקופים ואני מנצל את ההזדמנות לשאול את אייבה כמה שאלות.

"האם את יודעת משהו על דוקטור איבנוב?", היא מביטה עלי בבוז ואומרת, "המחקר שלו הוא כבר מזמן לא סוד, אך אנחנו לא אוהבים לדבר עליו". אני שומר על טון קול יציב: "האם הוא הצליח להפרות בסוף שימפנזים או בני אדם?"

קופי מקוק נוספים מופיעים בפתח הכלובים. קעקוע כחול בן ארבע ספרות נגלה על החזה שלהם. הקופים הקטנים נדחקים לאחור, אך עדיין מושיטים זרועותיהם קדימה בייאוש עבור חתיכת ביסקוויט. אחד הקופים מטפס לראש הכלוב, ממקם את ישבנו בין הסורגים ומכוון את הצואה שלו לכיוונו של כלב תועה.

אייבה משנה את כיוון השיחה ומתחילה לדבר על המלחמה מול גיאורגיה. במהלך הימים הקשים ביותר של המצור, כמעט ולא נשאר אוכל עבור בני האדם, שלא לדבר על החיות. אך אנשי הצוות של המתקן המשיכו לעבוד. "במשך שנתיים, קיבלנו רק כיכר לחם עבור משכורת שבועית", נזכרת אייבה. אין לך מושג כמה קשה זה היה". הקופים שוחררו אז ליערות כדי שידאגו לעצמם. רובם מעולם לא נראו שוב, אך כמה מהם חזרו למתקן וחיכו שבני האדם יחזרו. הניצולים הללו וצאצאיהם מרכיבים כיום את האוכלוסייה הנוכחית של המרכז - כמעט 400 קופי רזוס, קופי מקוק ובבונים. קופים רבים נפטרו בשל טראומות מהמלחמה ובשל הכלאות בינם לבין עצמם.

סוקומי, "בית המקדש לקופים"

לאחר שהרדים את הקופות עם כמות מינימלית של גז שינה, הזריק להן זרע של תורם אנושי אנונימי

אייבה מובילה אותנו למרכז החצר, שם נמצא פסל של קופת בבון המביטה לכיוון הים השחור. הקופה הזאת חיה עד גיל 40 וילדה 207 צאצאים מכמה זכרים שונים. אנדרטות מוזרות הפרושות ברחבי ברה"מ לשעבר נפוצות כמו תפוחי אדמה, אך בפני אם הבבון העצומה, אפילו התיירים ממוסקבה עוצרים ומחייכים.

הבבונים האמיתיים מחכים בשקט במרחק. הם הרבה יותר גדולים מקופי המקוק ומבטם הישיר יכול לגרום גם לקשוחים בבני האדם לאבד את שלוותם. בכלוב הראשון נקבה בודדה בעלת איבר מין אדום ונפוח. כשאנו מתקרבים, היא מחככת את פניה בסורגי המתכת, הלוך ושוב, ומשמיעה רעש כה חזק עד שאי אפשר לשמוע שום דבר אחר. בכלוב הסמוך, כשישה זכרים מתחילים לקפוץ ולנהום. ברור כי הזקן מביניהם שולט בעניינים. הוא בעל שיער שיבה ארוך שמגיע עד כתפיו, יושב במרכז רצפת הבטון ומוקף בגללי צואה. אחד מהזכרים הצעירים מנקה את פרוותו.

אייבה אומרת: "אנחנו קוראים לו הפרופסור. הוא קיבל את שמו לאחר ששחררנו את החיות ליער. אחרי שימי הקרב תמו והיינו יכולים לחזור לפה, מצאנו המון גופות - על המדרגות, למרגלות עצי הדקל. רובם גוועו מרעב, אך כמה מהם נורו על ידי החיילים הגיאורגיים. בספרייה מצאנו את הפרופסור. הוא כנראה הריח משהו בכריכות הישנות. הוא ישב על השולחן עם ספר פתוח, וממש נראה כאילו הוא קורא".

והפרופסור אוהב גם לאכול. בכל פעם שאחד הממתקים נזרק לכלוב הוא נושך ושורט את הקופים האחרים עד שהם נרתעים ומאפשרים לו לאכול. אף על פי שפיו כבר מלא בתפוזים ובביסקוויטים, וערימה גבוהה של מזון ניצבת בסמוך לרגליו, הבבונים האחרים נדחקים לפינה.

התחלתי ללכת לכיוון הכבשן, בניין אפור ונמוך, בעל ארובת לבנים שחורה. המרכז היה מקום מדכא הרבה יותר ממה שחשבתי. לא יכולתי להביט לתוך עיני הקופים והדבר הטריד אותי משום שלא הבנתי את הסיבה לכך. הכבשן נמצא בסופו של שביל מאובק. אני עובר ליד מכונית ואן מחוררת מכדורים, מושביה שרופים עד למתכת. כלובי הקופים הולכים ונעלמים מאחורי אך לפני מופיעים כלובים נוספים של קופי מקוק בשם "המולאטים", שכנראה נשכחו ומוקמו בדרך לכבשן. אחד מהזכרים רץ אל הסורגים, איבר מינו זקור. הוא משחיל אותו דרך הסורגים בעודו משפשף את עצמו, מושיט את ידו הפנויה לקבלת ממתק.

ליד הכלובים אני פוגש את ד'ר סיידה אנואה, שעבדה במרכז עוד לפני המלחמה. היא האנדוקרינולוגית הבכירה במעבדת ההקרנה. היא בטוחה שאיבדתי את דרכי, ומציעה ללוות אותי לכבשן. עובד מבוגר דוחף לעברנו עגלה. הוא מהנהן לעבר אנואה ושניהם מתעניינים בשלום המשפחה. אני מבחין כי העגלה מכילה חיבורי אא"ג - ערמה עבה הנראית כמו קור עכביש עצום המוכתם בדיו. לאחר שהשניים נפרדים, העובד חוזר לשביל עם עגלתו ועושה דרכו לבניין ללא חלונות או דלתות הנראות לעין.

אנואה אומרת בטון עולץ: "הם ממשיכים לנסות לבנות מחדש את המקום. עדיין עורכים מחקרים. אולי האמריקאים ירצו לעזור לנו עם המימון?" אני משיב: "אני כאן רק כדי לגלות עוד על איליה איבנוב". הגענו לכניסת הכבשן אך כבר אבד לי החשק להיכנס פנימה. אנואה מניחה ידיה על מותניה ושואלת: "ההכלאות? מדוע אתה רוצה לדעת יותר על זה?" אני משיב: "אני בטוח שזה יהיה סיפור מעניין". אנואה צוחקת ואומרת: "ובכן, אין סיכוי שתמצא כאן עדות כלשהי לאיבנוב". היא מצביעה על קבוצה של בניינים הניצבת על הגבעות ואומרת: "המתנדבות של איבנוב התגוררו שם, יחד עם הגניקולוגית. שום דבר לא יצא משם".

היא מביטה בפני במשך כמה שניות, נאנחת ופותחת את ארנקה. היא מוציאה דף נייר וכותבת לי עליו כתובת במוסקבה: "הנה, לשם נלקחו כל המסמכים שלנו לאחר התפרקות ברה"מ. שם

תוכל למצוא את התיקים של איבנוב".

•

בכניסה למטה ישב שומר חמוש. לאחר שהורשיתי להיכנס, ביקשתי מהפקידה את תיקו של איבנוב. היא הביאה לי קופסה שעליה הופיעה התווית "אוסף 837, תיק מסמכים 1", והורתה לי למצוא שולחן בחדר הקריאה העמוס.

ב-24 באוקטובר 1924, העלה איליה איבנוב הצעת מחקר הרסנית שבסופו של דבר שלחה אותו לגלות. באמצעות שימוש בטכניקות ההפריה המלאכותית שלו, הוא ניסה ליצור הכלאה של אדם-קוף. לא מצאתי ראיות למעורבות צבאית במחקר. איבנוב, יחד עם תומכיו, קיווה לבסס את תיאוריית האבולוציה, להביא גאווה אדירה למדענים הסובייטים וליצור מודל אנושי חדש.

התגובה הרשמית להצעתו הייתה נלהבת. לב פרידריכסון, נציג משרד החקלאות, אמר שהניסוי של איבנוב יהווה "מכת מוות" ללימודי הדת ועשוי להיות לעזר ב"תעמולה הרוסית לשחרור האדם העובד מהכנסייה". האקדמיה הסובייטית האמינה כי ההכלאה תוביל לממצאים מדעיים חסרי תקדים שיובילו בתורם להבנה טובה יותר של שאלת מקור האדם. איבנוב אף נפגש עם מכון פסטר, שכבר החל להשתמש בקופים לצורך חקירת מחלת העגבת.

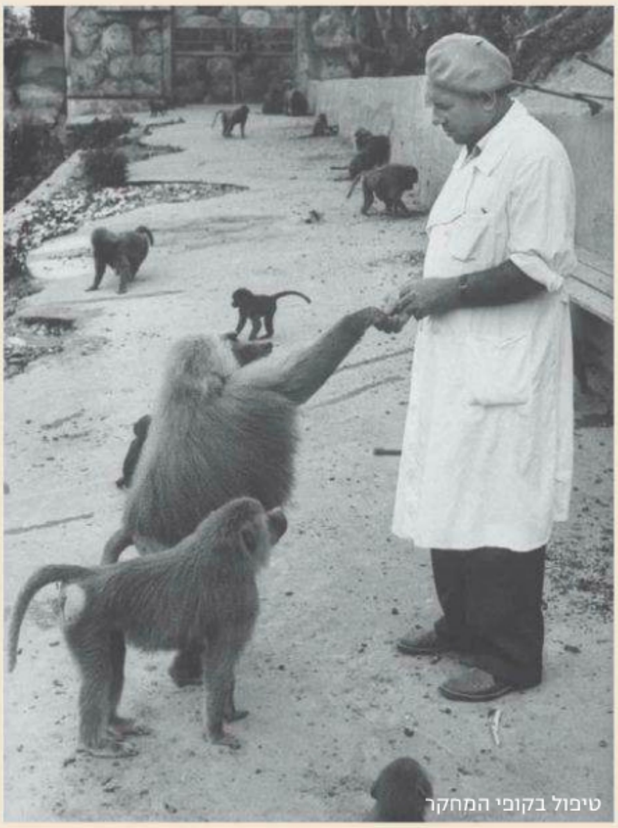
איבנוב ניסה תחילה ליצור את ההכלאה באמצעות הזרקת זרע אנושי לקופות. בעזרת בנו בן ה-22, איליה איליץ', הוא ביצע את הניתוחים בגנים הבוטניים של קמאיין, הנמצאת ליד בירת גינאה הצרפתית. הקולונל של המושבה תודרך בנוגע לתוכניותיו של איבנוב והורה לקציניו לסייע לאיבנוב ללכוד שימפנזים ואורנג-אוטנים, וכמו כן לשמור על חיסיון הניסוי.

"משתתפי המחקר" של איבנוב נבחרו בקפידה - שתי שימפנזות שקיבלו את השמות בבט וסיבט. איבנוב בנה כלובי ריסון ובחן מינונים שונים של גז שינה. הוא האכיל את בבט וסיבט היטב, וחיכה עד שהן יקבלו מחזור. אז, הוא העביר אותן לכלובים קטנים יותר, כשרשתות פרושות על גופן. לאחר שהרדים את הקופות עם כמות מינימלית של גז שינה, הזריק להן זרע של תורם אנושי אנונימי. לפי היומן שלו, תהליך זה היה מסוכן. בכל פעם שנכנסו האב ובנו לכלובים, לקחו עמם רובים טעונים. במהלך אחד הניסויים נלחמו השימפנזות ונשכו את איליה קשות, עד כדי כך שצריך היה לפנותו לבית החולים.

השמועה על הניסויים הגיעה לאוזני כת הקו קלוקס קלאן בארה"ב, אשר שלחה לאיבנוב מכתב איום בטענה כי מחקריו משפילים את המין האנושי. עורך דין מדטרויט בשם האוול ס. אינגלנד הבטיח לגייס 100 אלף דולר כדי לתמוך בניסויים, זאת במטרה לעורר עניין רחב יותר באתאיזם. רוברט יירקס, נשיא איגוד הפסיכולוגיה האמריקאי והמייסד של מעבדת הפרימטים הראשונה באוניברסיטת ייל, הכריז על איבנוב כחלוץ פורץ דרך. הוא כתב: "הניסיון ליצור שימפנזת מעבדה שכזאת, עשוי להתוות את הדרך עבור אלה השואפים לקדם את המין האנושי".

מאוחר יותר הקים יירקס מכון מחקר שנקרא על שם מרכז סוקומי ואפילו זכה למענק מימון בסך 500 אלף דולר מקרן רוקפלר. מדענים רבים, שכמה מהם בחרו שלא לחשוף את שמם, טענו כי יירקס אכן יצר הכלאת שימפנזה-אדם במעבדתו, אך חיסל את התינוק כדי להימנע מההשלכות האתיות של קיומו.

באפריקה, איבנוב לא הצליח להכניס את הקופות להריון. הוא האשים בכך כמה גורמים - דיזנטריה, ציוד לקוי וחיות לא צייתניות מספיק. לכן החליט על ניסוי הפוך - הוא יזריק זרע של שימפנזה לתוך אישה! שיטה זו הייתה בטוחה יותר משום שהקופים לא היו צריכים להיות בחיים. הוא כתב: "כל מה שצריך לעשות הוא לחתוך את הקוף במהירות

טיפול בקופי המחקר

צילום: imagebank/gettyimages

לאחר מותו". איבנוב ניסה לגייס נשים מקומיות ואפילו לשלם להן כסף, אך זכה לסירוב אחר סירוב. בית חולים שפעל בקונאקרי, בירת גינאה, ונוהל על ידי הצרפתים הציע לסייע - בחודשים המוקדמים של 1927, איבנוב החל לברור מטופלות ממוצא אפריקאי שלא ידעו דבר וחצי דבר על הניסויים שלו. אך לפני שהפרויקט קיבל את האישור הסופי, עצר המושל המקומי את התהליך מכיוון שחשש מההשלכות של אי השגת ההסכמה לניסוי מהמקומיות. איבנוב המתוסכל וחסר המשאבים הכספיים האשים את התרבות האפריקאית ה"כושלת" וחיפש נשים אחרות שיהיו מוכנות להשתתף בניסוי, רוסיות ולבנות. האקדמיה הסובייטית הסכימה לממן את המשך המחקר שלו באבחזיה.

הוועדה להכלאה בין-מינית של פרימטים קיוותה כי איבנוב יצליח לשכנע נשים להשתתף בניסוי. נשים אשר ירצו להשתתף בניסוי מתוך אידיאלים ולא מתוך מניעים כספיים. למרבה הפלא, כך היה. (חובה לסייג ולציין כי אחרים טוענים כי אסירות פוליטיות השתתפו במחקרים, אך לא מצאתי לכך שום אישוש). נשים רבות כתבו לאיבנוב ושאלו אם יוכלו לסייע לו בהכחדת המשפחה ה"בורגנית" הנוצרית.

השמועה על הניסויים הגיעה לאוזני כת הקו קלוקס קלאן בארה"ב, אשר שלחה לאיבנוב מכתב איום בטענה כי מחקריו משפילים את המין האנושי

מבין נשים אלה, היו כמה נואשות במיוחד. ניסיתי להבין מה קרה בסוף עם המתנדבות הללו. במכתבים נאמר: "אני מבקשת לכלול אותי בניסוי, הרעיון לשרת מדען מוביל כמותך ממלא אותי בנחישות ואני קוראת לך שלא לסרב לי". אישה נוספת אפילו צירפה הוכחות לפוריות שלה וסיפרה כי היא כבר נכנסה להיריון בעבר. איבנוב הבטיח לעדכן אותה.

ב-1 ביולי 1927 עזבו איבנוב ובנו את אפריקה. הם הביאו עמם שתי גורילות, 13 שימפנזים (כולל בבט וסיבט) ואורנג אוטן בן 26 בשם טרזן. האורנג אוטן היה התקווה הגדולה של איבנוב. בניתוח מיקרוסקופי הוא קבע כי הזרע של טרזן היה הזרע החזק מכולם.

אף שלא מצאתי שום הוכחה לכך שסטאלין הורה לאיבנוב ללכת בכיוון זה, הרי שהדבר כמעט ודאי. אם נחשוב על כך בסכומים של היום, איבנוב זכה למענק הגבוה מ-250 אלף דולר והממשלה הסובייטית קראה למרכז הפרימטים "המוסד למחקר ולעבודה מדעית של פתולוגיה ותרפיית הניסוי של האקדמיה למדעי הרפואה".

אך הדברים השתבשו במהרה. סיבט מתה בכלוב שלה במהלך המסע מאפריקה וקופים נוספים מתו במסע או מיד לאחר הגעתם. קופים אפריקאים נוספים נלכדו, "נארזו"

ונשלחו. המתנדבות האנושיות של איבנוב היו מוכנות - הן הסכימו להתנזר ממין, לשמור על חיסיון מוחלט ולחיות בבידוד מוחלט במשך שנה עם גניקולוגית בשם טופצ'ייבה, בתו של אחד מחבריו של איבנוב. בתיק שקיבלתי לא היה מידע נוסף על הניסויים עצמם, אך הם כנראה לא הסתיימו עם תוצאות חיוביות. כשנה מאוחר יותר, טרזן מת כתוצאה מנזק מוחי ואיבנוב הזמין חמישה שימפנזים בוגרים נוספים, אשר הגיעו בקיץ של 1930. אך איבנוב לא הספיק לערוך בהם ניסויים, משום שנעצר בחורף ההוא.

תחת שלטונו של סטאלין, כישלון כזה בברה"מ הוביל לרוב להגליה ולמוות. למרבה הפלא, היומן של איבנוב לא מצביע על שום פחד ממעצר, זאת על אף שהשותפים שלו באקדמיה החלו "להיעלם" אחד אחרי השני. איבנוב הואשם בפעילויות מוזרות כגון "שימוש בקטטר לקוי" והוגלה לחמש שנים לרפובליקה הקזחית המבודדת. התובע הראשי העלה נגדו אישומים רבים אך לא הסביר דבר. כל ניסויי ההכלאה נעצרו באופן מיידי. בנוסף, לא מופיע בתיק תיעוד נוסף של המתנדבות. פחות משנתיים לאחר מכן מת איבנוב משבץ. בו בזמן עברו החוקרים באבחזיה לבצע ניסויים ביו-רפואיים בקופים וסוקומי נהפכה מודל לחיקוי עבור כל מעבדות הפרימטים ברחבי העולם.

•

במהלך המאה האחרונה התפתחה הגישה שלנו לחיה הקרובה אלינו ביותר באופן דרמטי. איליה איבנוב אולי נכשל ביצירת ההכלאה שלו, אך הוא סיכן את המוניטין שלו - ואת חייו - למען הגשמת מטרה זו. מדוע הוא חשוב כל כך? ומדוע אנו צריכים להתנגד לרעיון של הכלאה בין קוף ואדם? הרי מדענים יצרו הכלאות רבות במהלך השנים. הטנג'לו (פרי הדר מוכלא מפומלה ומנדרינה) נפוץ מאוד. בעולם החי, קיימים כיום לייגרים (הכלאה בין טיגריסית לאריה). תינוק המבחנה הראשון נולד ב-1978, תוך מסע השמצות שקרא להפסיק את ניסויי ה"פרנקנשטיין". מאז נולדו כ-4 מיליון תינוקות מעבדה ומפתח ההליך זכה בפרס נובל. אנו משחקים כמעט עם כל היבט של החיים - שכפול, השתלה, שזירת גנים - אם כן מדוע שהמין האנושי ייחשב למשהו שלא נוגעים בו? האם ההתנגדות שלנו להכלאה של ההומו ספיאנס היא פשוט תוצר של אמונות יהודיות-נוצריות?

שאלות אלה העסיקו אותי בזמן שנשאתי את תיקו של איבנוב בחזרה לפקידת הארכיון. היא החזירה את הקופסה לקיר עצום המכיל מאות שנים של מדע רוסי ואני הבנתי שאני לא זקוק למידע נוסף, אלא לחוכמה נוספת. מארי מידג'לי עלתה בראשי. מדובר בפילוסופית המוסר המובילה של אנגליה, שכתבה עשרות ספרים ומאמרים על נושאים כמו התפתחות הרשע ועל החיה שבאדם. בשובי מרוסיה, הצטרפתי אליה לארוחת צהריים בביתה, אשר נמצא בניוקאסל, אנגליה.

סיפרתי לה על הניסויים של איבנוב, על הנסיעה שלי לאבחזיה ועל מה שלמדתי בארכיון. ביקשתי את דעתה על הניסיון המדעי למתוח את גבולות המין האנושי. היא לא אמרה דבר בזמן שערבבה את המרק. בגיל 92 היא עדיין כותבת ספרים חדשים. דפי טיוטה מפוזרים בכל רחבי הבית.

באפריקה, איבנוב לא הצליח להכניס את הקופות להריון. הוא האשים מספר גורמים - דיזנטריה, ציוד לקוי וחיות לא צייתניות מספיק. לכן החליט על ניסוי הפוך - הוא יזריק זרע של שימפנזה לתוך אישה

לבסוף אמרה מידג'לי: "אני זוכרת את עניין ההכלאה הזה", עיניה הכחולות משועשעות. "היה זה דזמונד מוריס שטען כי אנו מוחים על העניין רק בשל אמונות תפלות ואני גם מאמינה שמה שהרגשתי אז, הוא בדיוק מה שאני מרגישה עכשיו: שהוא טועה לגמרי. פשוט אסור לנו ליצור דבר כזה". "מדוע לא?" שאלתי, "ובכן, משום שהיצור הזה יבלה את כל חייו כיצור מעבדה. אז למה לעשות זאת בכלל?" עניתי, "אולי כדי ליצור משהו חדש? לחקור את אופי האנושות?" מידג'לי השיבה, "אבל מדוע ליצור חיות חדשות? לא גמרנו להבין את אלה הקיימות".

נעתי בכיסאי באי נוחות, נזכר בימי כסטודנט לתואר ראשון בפילוסופיה. הצצתי בתמונה של נמייה המוצבת על המזנון של מידג'לי. "אבל מה בנוגע להוכחת האבולוציה?" מידג'לי השיבה, "האבולוציה מסתדרת מצוין בעצמה. אני לא חושבת שניסויים בחיות ישנו את זה. בכל מקרה, אסור שאף יצור יתפש כ'דבר', כ'משהו', ועל אחת כמה וכמה כשהוא דומה לנו. דארווין צדק. הוא אמר כי 'סקרנות ארורה ומתועבת' אסור שתהיה סיבה לניסוי".

מידג'לי סיימה את דבריה והביאה לשולחן את מרק העגבניות. ישבנו אחד מול השני בשולחן המטבח, פרשנו את המפיות שלנו ועברנו לשוחח על זבובי פירות. יכול מאוד להיות שאנו חייבים להעניק משקל רב יותר לדברי הפילוסופים. בסופו של הספר "לב כלב" של בולגקוב, כשיצור הכלאיים הורס את אלה שיצרו אותו, קורא המנתח בלב שבור "זה מה שקורה כשהחוקר מתעלם מהטבע והולך נגדו".

•

כשאיליה איבנוב הגיע לגבעות סוקומי בשנת 1927, היו לו האמצעים והנחישות לבנות את הקולוניה הראשונה של קופים-בני אדם. מאז נולדו פרימטים רבים במקום. אין זה בלתי נתפש כי בני אדם וקופים יתרבו אחד עם השני. מצד שני, לבני אדם יש 23 זוגות של כרומוזומים ואילו לשימפנזים יש 24. כל צאצא שישרוד יסבול כנראה כל חייו מליקויים קשים. יצורי הכלאיים לא יוכלו להתרבות, אלא אם יוכלאו שוב ושוב עם בני אנוש נוספים, הרי שייתכן כי המין שייווצר יוכל להביא ילדים לעולם.

כיום, רוב המדענים יודעים כי הרביית פרימטים דורשת יותר מהפריה מלאכותית פשוטה. כדי להרות בשבי, שימפנזים זקוקים לטיפול אוהב, רגיש ומלא חיבה מלוכדיהם. האם יכול להיות ששיטות ההכלאה של איבנוב היו מצליחות אם היו אינטימיות יותר?

גם גברים וגם נשים השתתפו במחקרים של איבנוב. אימן פרידמן, קצין ניתוח המידע הראשי של סוקומי, כתב לאחרונה כי התושבים המבוגרים של המרכז הצהירו בוודאות, הרבה לאחר מותו של איבנוב, "כי היו עדים לטיפשים ששכבו עם הקופים". ללא קשר למה שקרה או שלא קרה, איבנוב לא היה העובד היחיד בסוקומי שנעצר. המדען פ. זדרודובסקי הושלך לכלא, וכמוהו גם מנהל מחלקה, שני עובדים פשוטים ואדם בשם פלדמן, שבנה את המעבדות.

באחר הצהריים האחרון שלי במרכז הפרימטים נתקלתי בבניין שניזוק קשה אך אופניים חנו לצדו. אנואה סיפרה לי שכמה חברי צוות מתגוררים במקום, והשמועות מספרות כי כמה מהם היו קרובים לאנשי הצוות המקוריים של איבנוב. במבנה שגיליתי היו חורים במקום חלונות, חלק מהגג קרס פנימה ועצים גדלו בקומה העליונה. בגלל החום והלחות מרגישים באבחזיה כמו בג'ונגל, אך כשנכנסתי לבניין, הצטמררתי.

היה לח וחשוך בפנים, ריח של עובש שרר באוויר. כבל שחור ארוך היה מתוח לאורך הרצפה והסתיים בנורה שהיתה תלויה מעל שולחן עבודה. ערמה של חתיכות עץ טריות נחה מתחת למסור יד. על המדף הונחו כלי עבודה ומה שנראה כקישוטי עץ חג מולד. ספל של תה, עדיין מעלה אדים, עמד לצד כמה ציורים. התחלתי לחוש כאילו צופים בי. יצאתי מהר החוצה, בחזרה אל השביל המוביל אל המוזיאון. לאחר כמה צעדים, נעצרתי והבטתי מעבר לכתפי. בקומה העליונה של הבניין, מציצים לכיוני משני חורים שפעם היו חלונות, נראו שני ראשים בעלי שיער כהה. במבט ראשון, הראשים נראו אנושיים, אבל אני חייב להודות שהסטתי את מבטי מהר מאוד.

עמק הבירה

קל יחסית להכין אותה, היא מגוונת, ממסטלת, מתאימה למזג האוויר הים תיכוני, ובעיקר - טעימה. המהפכה בשוק הבירה המקומי כבר יצאה לדרך - והיא מגיעה מכיוון עמק האלה

גיא צוקר ● צילום: שי מתניה

בימים שבהם כל בית ישראל נוהר לשפלה ולצפון הנגב כדי לחזות בפריחה המרהיבה של הכלניות ושל שאר הפלאים המוגנים, שמתי פעמי לכביש 38, בואכה בית שמש, במטרה לבדוק שמועות על פריחה אחרת באזור המוריק הזה.

אחרי 20 שנה, שבהן צצו יותר מ-40 יקבי יין במועצה אזורית מטה יהודה, והארץ כולה מלאה ייננים, החלה גם הבירה - אחותו העממית והקיצית יותר של היין - להראות סימני נוכחות. בשנים האחרונות מתפתח בעמק האלה ומסביב לו מקבץ של מבשלות בירה קטנות - חלקן ביתיות, שעדיין לא נגמלו מההיתולים, וחלקן כבר עברו לייצור המוני יותר.

"אין ספק בכלל", אומר לי מוטי בוהדנה, שהקים את מבשלת פפו במושב צלפון. "שמה שקרה עם היין יקרה עם הבירה, זה רק עניין של זמן. בשוק היין לקח 20 שנה עד שבכרמל מזרחי הבינו שיש להם תחרות אדירה מצד יקבים קטנים יותר. אנחנו קיימים כמה שנים והמבשלות הקטנות מחזיקות 2% מהשוק, אבל תן לעניין הזה עוד כמה שנים ותראה איך הכול מתהפך".

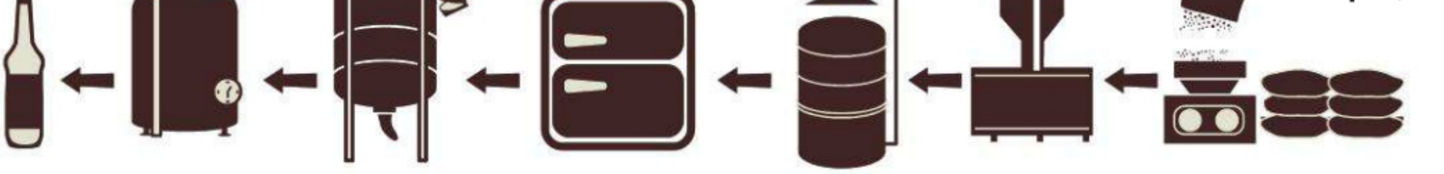
אחד הדברים שהבנתי מסיבוב הבירה שלי, ושעליו הצביעו כל בעלי המבשלות, הוא שלהכין בירה זו לא משימה קשה במיוחד. כל אחד יכול לבשל בירה ביתית באמצעים פשוטים למדי. כל שנדרש הוא כמה חומרי גלם שאפשר להשיג בלי בעיה - בעיקר לתת וכשות - מים הם לא מצרך נדיר, קוראים קצת באינטרנט על התהליך ואה-וואלה, יש לכם בירה. עניין של ארבעה שבועות בערך. מן הסתם, כדי שהבירה תהיה איכותית, דרוש מעט יותר מלקרוא קצת באינטרנט, אבל הבסיס פשוט להפליא, רחוק מאוד מהמורכבות שבהכנת יין למשל.

רוב הבשלנים סביב כביש 38 מכירים זה את זה, חברים בפורום משלהם, משתפים פעולה ברכישת חומרי הגלם וערב לפני הביקור שלי אפילו נפגשו לחגוג את יום הולדתו של אחד מהם. נחשו מה הם שתו. לכל אחד מהם "אני מאמין" משלו לגבי טעם הבירה, כי הרי בסופו של דבר זה עניין של טעם, והטעמים אכן רבים ומגוונים. "כולם הרי משתמשים באותם החומרים", אומר ארם דקל ממושב צפרירים, "אז כל אחד צריך להכניס משהו משלו לבירה". ויש הרבה מקום לדמיון, ליצירתיות ולפרטים בתהליך הבישול, שבהם אפשר לשחק כדי להגיע לבירה שתדבר בשפתך.

המבשלות הקטנות שכבר מצליחות לחדור לשוק נאלצות לעשות זאת במחירים גבוהים מאוד לצרכן - שילוב של עלות ייצור גבוהה יותר ושל תמחור גבוה של מקומות הבילוי והקמעונאים שמוכרים את הבירה. החברות הגדולות בתעשייה, לעומת זאת, יכולות להרשות לעצמן לקבוע מחירים נוחים בהרבה, מה שמשחק לטובתן. עם זאת, אם תגיעו למבשלות עצמן ותרכשו את הבירה במקום, מובטחים לכם מחירים סבירים בהחלט.

בכל מקרה, לא משנה איפה תבחרו לשתות את הבירות ובאיזה מחיר, טעימה קטנה של בירה באחת המבשלות הללו מספיקה כדי להבחין בהבדלים: חומרי הגלם איכותיים יותר מאלה שהורגלנו אליהם, המרקם נעים יותר לשתייה, המשקה לא מפוסטר, הטבע מסביב עושה את הקסם שלו, ואולי הכי חשוב - אותה תחושה נדירה ובלתי ניתנת לחיקוי, שאוהב בירה אמיתי בישל עבורכם את הלגימה הזאת במו ידיו.

עשה זאת בעצמך

★★★★★
מבשלת שפירא, בית שמש

ייצור שנתי: 50-70 אלף ליטר
סוגים: אייל, סטאוט, חיטה בסגנון בווארי
מחיר: 15 שקל
מתי אפשר לבקר: בתיאום מראש
להזמנות: 02-5612622

משפחת שפירא פיתחה את חיבתה לבירה דרך ניסיונות ביתיים. שישה אחים בבית שפירא, ושלושה מהם עובדים כיום במבשלה שהקימו ב-2011. "אחי יכול ללמוד מקריאת ספרים איך לבשל בירה, אבל אני לא כזה", אומר איציק שפירא, שמנהיג את המבשלה, הממוקמת באזור התעשייה של בית שמש. "אז נסעתי לארה"ב ללמוד את העניין באופן יסודי במבשלה בלפט הנד, קולורדו".
האחראי על הדיוק במתכונים, על תהליך הבישול ועל הרמה המקצועית הנאותה הוא יוחאי קודלר - אחד משלושת הביר-מאסטרים היחידים בישראל שאינו עובד בחברות הגדולות, שרכש את התואר בגרמניה והיה ממקימי מבשלת הנגב. בחדר צדדי, המכיל מבחנות ושאר כלי עבודה מעבדתיים, הוא מוסיף ומחסיר טעמים כדי להגיע למטרה הנכספת. בהמשך הוא יתפעל גם את מערכת הפיקוד האלקטרונית של המבשלה.
מבשלת שפירא אולי קיימת זמן קצר, אבל לבעליה אין כוונה להישאר מבשלה ביתית - הם מכוונים גבוה. הבירה כבר נמכרת בלא מעט פאבים ובארים בתל אביב ובירושלים, והיא אחראית לכמה מסרטוני היוטיוב הוויראליים המצליחים ביותר שידעה הרשת הישראלית.
המבשלה מציעה ארבעה סוגי בירה קבועים, בירות עונתיות מתחלפות, והיד עוד נטויה. "אחד הדברים שהיה הכי קשה להסביר לאסטרטגית שלנו כשיצאנו לשוק היה שאנחנו פונים לכולם. אני רוצה שאת הבירה שלנו ישתו מבקבוק אחרי אימון ספורטיבי ומכוס יפה אחרי ארוחה של 300 שקל. בירה זה לכולם ובכל מקום", אומר איציק. "הרעיון שלנו הוא

איציק שפירא. רכש את הידע בקולורדו

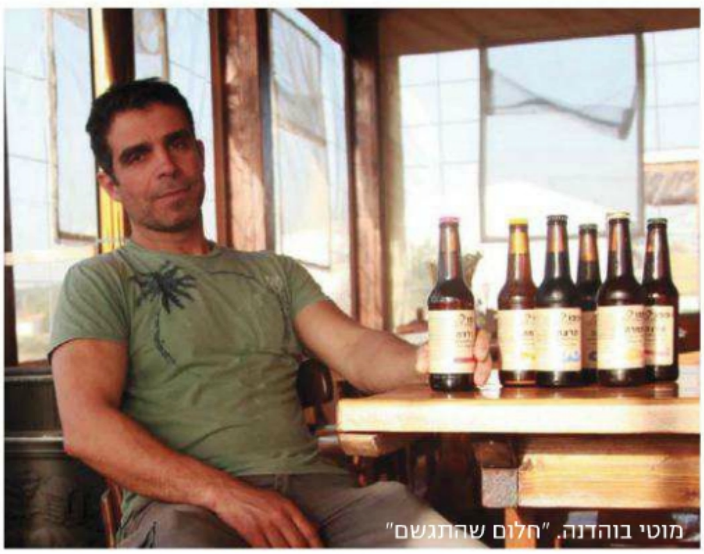
לתת את הערך המוסף, אבל להשאיר את זה נוח לשתייה. לא טעמים חזקים, שיהיה נעים, שיהיה אפשר לשתות הרבה ושלא יימאס".
הבעיה הגדולה, מבין מי שמנסה לחדור למגרש המשחקים של הגדולים, היא התמחור. למבשלה בסדר הגודל של שפירא קשה להתחרות בזירת המחיר עם חברות כמו גולדסטאר, קרלסברג, טובורג או הייניקן. אם תרצו לשתות שפירא בפאב, תיאלצו להיפרד מ-28 שקל בירושלים ועד 32 שקל בתל אביב. עם זאת, האיכות טובה בהרבה, המשקה לא מפוסטר והושקעו בו חומרים טובים יותר. לכן, מומלץ לרדת לרגע מכביש 1, לבקר במקום, לקבל הסבר קצר על תהליך הבישול וליהנות מבירה מצוינת ב-15 שקל בלבד.
אנא ודאו שהכנתם מבעוד מועד נהג תורן.

★★★★★
מבשלת פפו, צלפון

ייצור שנתי: 10,000 ליטר
סוגים: אייל, בירת חיטה, סטאוט, IPA
מחיר: 15 שקל לבקבוק, 15 שקל לשליש, 20 שקל לחצי ליטר, 70 שקל לשישייה
מתי אפשר לבקר: בימי שישי בבוקר עד כניסת השבת, בערבי חמישי יש הופעות, וקבוצות בתיאום מראש
להזמנות: 02-9992291

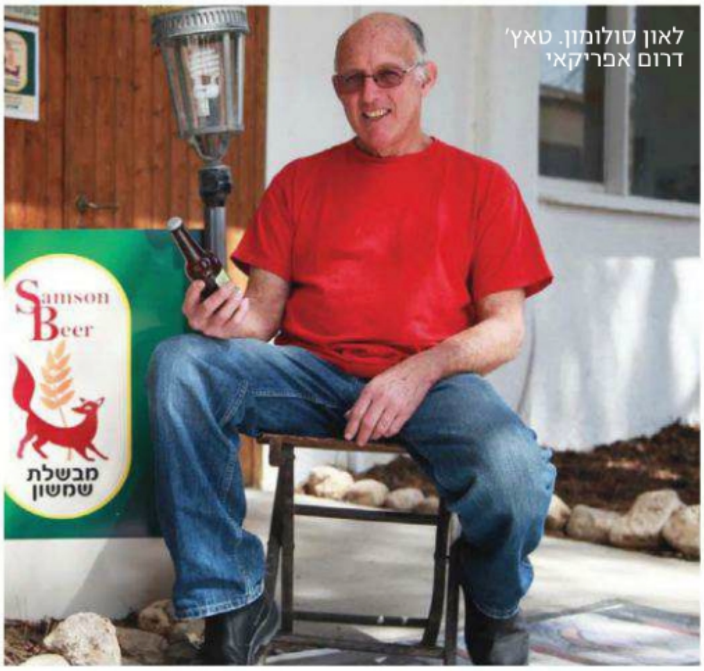
"זה חלום שהתגשם" - כך מגדיר מוטי בוהדנה את המקום שייסד ליד ביתו במושב צלפון. "מבחינתי, מה שחשוב זו היצירה והעשייה בידיים. כל השאר חשוב פחות".
כבר בכניסה נתקלנו באביו של מוטי, פפו, שעל שמו נקראת המבשלה ושדמותו מעטרת את הלוגו שלה. הוא בדיוק חידש את צבע העץ של הספסלים וריח הצבע נישא באוויר. נכנסנו פנימה ומצאנו את בני הזוג בוהדנה עמלים על הארוחה שיגישו בערב לעשרות המבקרים שיבואו לאכול ארוחה חלבית, ללגום משמונת סוגי הבירה ומהסיידר שמבושלים במקום, וליהנות מהופעה חיה.
בית העץ מוקף החלונות נושק לכרם של המשפחה ומאחוריו נשקפים המישורים הגדולים והירוקים של השפלה."נעים פה מאוד", אנחנו אומרים לו, ובוהדנה משיב שאומרים לו את זה הרבה. "אני מוכר חוויה, לא רק אוכל ומשקאות. אני רוצה לארח אנשים, לשתף אותם בעשייה". ככל שמתקדמת השיחה אני מבין שכל מה שסביבי הוא מעשה ידיו של מוטי. "זה היה לול תרנגולות", הוא אומר, "הבאתי את הבית על משאית מאזור צפת כדי להשתמש בעץ שלו לבנות את המקום הזה". גם לאביו יש ידי זהב, מתברר, והוא רסטורטור (משחזר רהיטים) במקצועו, מה שתורם לכמה מהרהיטים המיוחדים של המבשלה. המשכו של המבנה משמש האנגר גדול שבו מוטי ומשפחתו משפצים טרקטור מודל 62', קודחים, מלחימים, מנסרים, דופקים וצובעים כל מה שאפשר.
היכולות האלה סייעו למוטי לבנות מנגנון ייחודי לבישול בירה. הוא לקח

מוטי בוהדנה. "חלום שהתגשם"

סיר ענקי ששימש בעבר ללישת בצק פילו, ועליו התקין מכניזם לבישול בירה שקצרה היריעה מלהסביר את אופן פעולתו. רק אומר שהוא מבוסס על העיקרון שעל-פיו פועלת גם מכונת אספרסו. "כל אחד יכול לעשות בירה, אבל בכל זאת צריך את הידיים הנכונות בשביל זה", אומר מוטי.
מוטי ומשפחתו הגיעו מהגליל לצלפון ב-1999 והתחילו בכלל ביין. הם נטעו כרמים והקימו מבשלה משלהם תחת השם נבות. "אבל יין הרבה פחות מתאים לישראל", אומר מוטי. "כל כך חם פה שמונה חודשים בשנה, ובעוד ארבעה נעים. בירה היא משקה קייצי יותר".
אז הם עושים גם בירה, מוכרים אותה מאז 2009, והתוצאה נהדרת.
אמנם הגענו אל פפו בסופו של סיור מבשלות וטעימות בירה אין סופיות, אבל זה לא מנע מאתנו ליהנות שוב מהבירה, מהסיידר ומהגבינה הקשה שהוגשה לנו.

★★★★★
מבשלת שמשון, צרעה

ייצור שנתי: 2,000 ליטר
סוגים: אייל, בירת חיטה, סטאוט, פורטר, בירה נטולת גלוטן, IPA
מחיר: 15 שקל לבקבוק
מתי אפשר לבקר: מדי יום מ-10:00 עד 17:00, בתיאום מראש. בימי חמישי בערב מתקיימות הופעות חיות, ובשישי המקום פתוח עד 16:00
להזמנות: 054-7755948

לאון סולומון. טאץ' דרום אפריקאי

במרכזו של קיבוץ צרעה החליט לאון סולומון לפני כמה חודשים להקים פאב שבו יגיש את הבירות שהוא מבשל. והוא לא עושה רק בירות, למעשה הוא אחראי לכל ההקמה של המקום - כולל השולחנות, הבאר וכל מה שצריך.

לפני 30 שנה הביא לו חבר בריטי שבא לביקור בציון ערכה להכנת בירה ביתית. לא נותרה לו הרבה ברירה, אז הוא ניסה את מזלו ובישל בירה בסיר במטבח האישי, ואחר כך העביר את המשקה לבקבוקי זכוכית גדולים של קוקה קולה. היו פעם כאלה. לאון ראה שיצאה לו בירה לא רעה, והוא שמר על חיבתו לעניין כל השנים.

ב-30 השנה האחרונות עבד לאון בעסקי המזון, למד בישול וקונדיטוריה, הקים את עסקי המזון של צרעה ואפילו היה הטבח של הקיבוץ.

"בישלתי ל-800 איש בחדר האוכל והגעתי לשיעור גבוה של חברים מרוצים. אתה יודע, אי אפשר שכולם יאהבו את האוכל שלך", אומר סולומון. "ככה שאני מגיע מרקע של בישול, אני מכיר את העקרונות של סטריליזציה, את הדיוק בכמויות מהתעסקות בקונדיטוריה. זה דומה מאוד".

סולומון נולד בדרום אפריקה, ופרט למבטא האנגלוסקסי הוא שמר גם על חיבתו לתרבות האלכוהול והבירה. עם יציאתו לגמלאות, החליט להתמסר לעניין ולקחת את התחביב ברצינות. הוא החל לייצר יותר ויותר בירה בדליים גדולים, ניסה טעמים ומתכונים והגיע לתוצאות מצוינות די מהר. אט-אט נתרמו לעיסוק החדש גם שאר בני המשפחה - בעיקר בנו ואשתו, שמסייעים לו להשקות כמה שיותר אנשים.

סולומון אומר שמה שמוביל אותו מבחינת הטעם הוא איזון. "אני לא אוהב מתוק, גם לא באוכל, וגם לא מר מדי", הוא אומר. "אז אני מנסה שהטעם לא ילך לכיוון אחד ברור, אלא שיהיה בו קצת מכל דבר". הוא מתמקד בעיקר בסוגים לונדון פורטר ו-ESB, אבל מתפתח ומחפש תדיר דברים חדשים, מכין בירות עונתיות, ועוד. את המתכונים, לדבריו, לקח מאתרי אינטרנט, מספרים וממגזינים אמריקאים, ואז שכלל אותם לפי טעמו.

לפני שאני נפרד ממנו, מספר לי סולומון: "תדע לך שהבירה הצילה הרבה מאוד חיי אדם באירופה. בימים של המהפכה התעשייתית במאה ה-19, מקורות המים הזדהמו מפסולת תעשייתית והמונים מתו בלי שאף אחד הבין למה. בשלב מסוים הבחינו האנשים שמי ששותה הרבה בירה לא מת. הם עשו אחד ועוד אחד - והבינו שהבישול וההרתחה של המים לבירה מסלקים את כל הרעלים ומונעים את הזיהום בגוף".

אז כיום הבירה אולי לא תציל את חייכם, אבל אין ספק שהיא תהיה בריאה לנפשכם. בטח כשהיא מוגשת קרה בידי האדם שהכין אותה בעצמו, מול הנופים הירוקים הנשקפים מקיבוץ צרעה. אם תגיעו בחמישי בערב, גם תזכו בהופעה חיה. מה צריך עוד הבן אדם?

המונחון

לתת גרעיני דגן המשמשים חומר גלם עיקרי בהכנת בירה (Malt), בדרך כלל שעורה. התהליך נפתח בהנבטה, שמייצרת בגרעין אנזים המפרק את העמילן. בהמשך קולים את הגרעינים ולאחר מכן מייבשים אותם. סוג הלתת קובע את אופייה של בירה, טעמה וצבעה.

כשות צמח ממשפחת הקנביים, שפרחיו הם שאחראיים להעניק לבירה את המרירות והארומה. מידת המרירות נקבעת על ידי כמות חומצת האלפא שבחומר - ככל שיש יותר ממנה כך המרירות גבוהה יותר.

לאגר בירה המיוצרת עם שמרים, הפעילים בחלקו התחתון של מכל התסיסה, ובטמפרטורה נמוכה יחסית (כ-4 מעלות). זוהי בירה עדינה, צלולה, בהירה וקלילה, ולרוב עם אחוז אלכוהול נמוך.

שמרים מיקרואורגניזמים השייכים למשפחת הפטריות. תפקידם של השמרים בייצור בירה הוא לפרק את הסוכרים ולהופכם לאלכוהול שכולנו מכירים ואוהבים. פעולה זו מפיקה גם פחמן דו-חמצני שמגזז את המשקה. סוג השמרים משפיע רבות על טעמה של הבירה.

אייל בירה המיוצרת עם שמרים, הפועלים בחלקו העליון של מכל התסיסה ובטמפרטורה גבוהה יחסית (24-15 מעלות). מתאפיינת בטעם מתקתק יחסית ופירותי.

סטאוט הסוג הפופולרי ביותר של בירה כהה - בצבע שחור לגמרי. בעלת טעמים חזקים של קלייה, קרמל ומרירות, עם מרקם סמיך, כבד וקטיפתי.

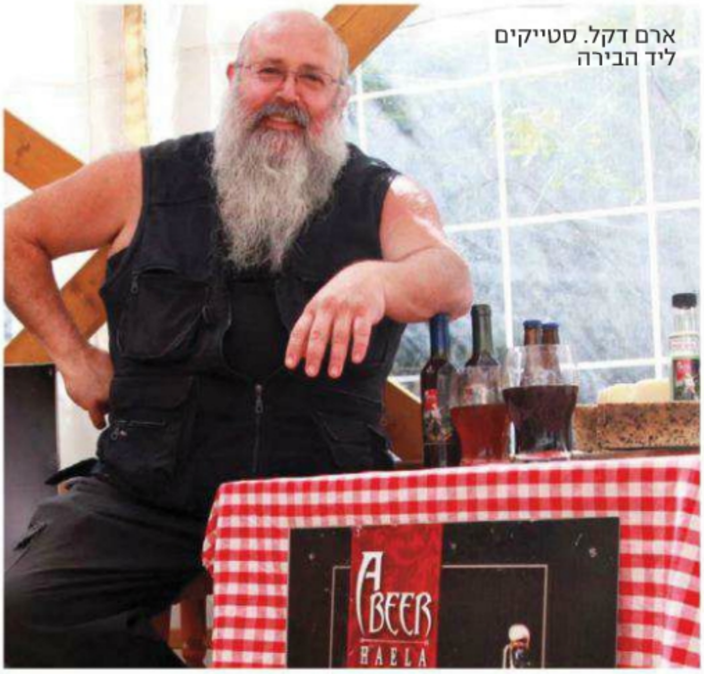
קצף נוצר על ידי החלבונים בבירה בשילוב הפחמן הדו-חמצני. גובהו התקין ברוב הבירות הוא כ-4 ס"מ, ובמשפחת הסטאוט 2-1 ס"מ.

★★★★★

מבשלת אביר האלה, צפרירים

ייצור שנתי: 1,000 ליטר
סוגים: בירת חיטה, לאגר, אייל, בלגית כהה, פורטר
מחיר: 15 שקל לבקבוק, 18 שקל לשליש ליטר, 22 שקל לחצי ליטר
מתי אפשר לבקר: במשך השבוע בתיאום מראש, בשישי שבת 10:00-16:00
להזמנות: 054-7000512, 050-5557847

הכביש מתפתל בדרכו הירוקה למושב צפרירים. אנחנו מחפשים את המבשלה של ארם דקל. השילוט מכוון אותנו היישר אל המקום, ובכל זאת - אנחנו לא מוצאים את המבשלה. שתי שיחות סלולריות כיוונו אותנו אל איש גדול ומזוקן שנופף לעברנו.

ארם דקל. סטייקים ליד הבירה

אין ספק, אם הייתי יכול לבחור את המראה של מבשל הבירה שלי, הייתי בוחר בדקל. לא ברור אם זה מכוון או לא, או אם כך היה עוד לפני שהחליט להיות איש בירה, אבל הוא פגע בול. האיש הוא שילוב בין רוכב הארלי דייווידסון, אורי בורי ותושב צפון בוואריה.

הצבעוניות של דקל באה לידי ביטוי גם במטבח שלו. הוא מכין מגוון רחב של מיני מזונות - החל בגבינות מסריחות מחלב עזים ("יש שף צרפתי שמגיע לישראל כל חצי שנה, קונה סטוק של גבינה ובורח"), דרך זיתים ועד המבורגרים של אנטריקוט וכבש וצ'וריסוס, וכמובן גם שלל משקאות. הוא מתמקד בבירה, אבל לא רק. הוא מכין גם סיידר וליקר וברלי ביר - בירה שטעמה דומה יותר לפורט החזק והמתוק. "אשתי אומרת שמכל דבר שאני רואה אני עושה ליקר", הוא מתוודה.

דקל מספר שאחרי שנים רבות בהן עבד כשכיר, החליט לעשות קורס מזורז בבישול בירה. הוא התחיל עם דלי בביתו הצנוע, הוסיף עוד אחד, ואז עוד אחד, ולאט לאט השתפשף בתחום וצבר ניסיון. "בשלב מסוים כבר לא היה לי מקום בבית אז הייתי חייב להתרחב", הוא מספר. "בישלתי כל מיני סוגי בירות, והשכנים היו באים ושואלים מה אני עושה הפעם. ככה התחלנו - משולחן קטן בגינה שבו אירחנו כמה אנשים. אחר כך הם התחילו לשאול אם יש לי איזה משהו לנשנש ליד הבירה, אז אמרתי להם 'תביאו בעצמכם'. הם התחילו להביא. אחד הביא איזה בייגלה, השני עוד איזה משהו קטן, עד שאמרתי 'עד כאן'. אם כבר עושים - אז עושים את זה אז ברצינות. התחלנו עם פופקורן, הוספנו זיתים, ואז עוד משהו, וזה נגמר בסטייקים".

דקל הקים בסמוך לביתו מבנה עץ קטן, סגור ביריעות פוליאתילן, שבו הוא מארח אנשים ומגיש להם מכל טוב, והכל מלווה בשמחת חיים, בהומור שופע ובאהבה אמתית לבירה, לסיידר, לליקר ולגבינות המסריחות שלו.

מה שמייחד את "האביר" הוא הטעמים העשירים שהוא מעניק לכל המרקחות האלה. אחת הסיבות לכך, לדבריו, היא שאשתו בת שבע היא ממוצא הודי "ועולם התבלינים שלהם פנטסטי. התחלתי לשחק עם הטעמים וגיליתי שאם כולם משתמשים באותם חומרי הגלם, אז הבישול הוא החלק האישי שלך. אנשים מתהדרים בבירה בלגית, בווארית וכדומה, אבל אני לא מבין למה לחקות אותם. איך אני יכול להיות טוב יותר מהמקור? אז אני עושה דברים מיוחדים משלי".

כשאני מבקש ממנו דוגמה, הוא משיב: "אני ממש אוהב למשל צ'ילי ודבש, אז אני נותן את הטאץ' שלי. בדרך כלל בירה עשויה מ-35% חומר והשאר מים, אבל אני עושה אותה לפעמים מ-65% חומר. אני אוהב טעמים חזקים שנשארים איתך הרבה אחרי שאתה שותה את הבירה".

ואכן, הבירות של "האביר" משאירות זיכרון בפה למשך זמן רב. בין השאר טעמתי את הבירה עם הפלפל האנגלי של דקל. מתי בפעם האחרונה שתיתם בירה ונשארתם עם אפטר טייסט של פלפל? יצאתי מהאביר עם זיכרון חרפרף על הלשון וחדווה בלב.

עד החורף הבא

תותחית סקי, חובבת פסטיבלי מוזיקה, ושונאת ללבוש בגדים בבית. נראה לנו שמצאנו את בחורת החלומות

צילום: סשה אייזנמן

רגע לפני שאנחנו נפרדים רשמית מהחורף, קבלו טעימה אחרונה מחופשת הסקי שתגרום לכם ליפול על התחת - ותשאיר אתכם בציפייה לחורף הבא.
החזיקו חזק ודמיינו את החופשה הבאה שלכם בליווי הפליימייט הבריטית, קארינה מארי. "אני בחורה ידידותית", היא מעידה על עצמה, "אני אוהבת לטייל ולגלוש, אבל משתעממת בקלות, ואז אני מוכנה לחזור לבקתה, למזוג לי כוס מרטיני ולהתכרבל ליד האח". ראו הוזהרתם! אף שקארינה חולת שופינג, היא מעדיפה להסתובב בבית בלי בגדים...

את הקריירה שלה החלה בגיל 16 בתכניות ריאליטי בטלוויזיה הבריטית, ועכשיו ניתן למצוא אותה בפרסומות בטלוויזיה, ובצילומים ל-ELLE ו-GQ.
את חווית הצילומים לפלייבוי היא מסכמת: "מאחר ואני אוהבת את החורף, אבל לא אוהבת ללבוש בגדים, הרגשתי בבית במהלך הצילומים. התחלתי את היום בלנז'רי ובפרוות מינק, ואז התחלתי להתפשט. להיות מול מצלמה פשוט עושה לי באזזז בכל הגוף".
גם לנו, קארינה, גם לנו.

תחתונים: פמינה

נערת חודש אפריל
PLAYBOY'S PLAYMATE OF THE MONTH
Karina Marie

נערת חודש אפריל

שם: קארינה מארי

תאריך לידה: 2.5.1984 מקום לידה: בסילדון, אנגליה

שאיפות: לטייל בעולם כמו מנחת תוכנית ריאליטי וליצור קו הלבשה תחתונה סקסי במיוחד

מה מדליק אותך? גבר בבקתה, שיושב על שטיח מפרוות דב ומנגן בגיטרה

מה מוריד אותך? אני חיית סקס ששונאת את המילה "לא". אז תן לי את מה שאני רוצה ולא תהיה ברשימת ה"גרן אופס" שלי

אושר עילאי: אני חולה על פסטיבלי מוזיקה. להיות בשדה, לבושה במגפיים, לצפות בשמש שוקעת ולשתות קורונה כשברקע מתנגנת מוזיקה חיה = גן עדן

תפתיעי אותנו: אני דוגמנית, אבל אני גם משוגעת על חנויות וינטג'

האלילה שלי: בריג'יט בארדו. האשה הזו היא כל מה שאני שואפת להיות - סקסית, טבעית ובובה

הפינה האהובה ביותר בבית

לראות את מרוקו על גמל

חופשה בוייטנאם

ריאיון פלייבוי: ג'ורדי קרויף

ג'ורדי קרויף יכל לעבוד במועדון גדול באירופה או לפתח עסקי נדל"ן, אבל משהו גרם לו להתמסר לפרויקט בקרית שלום ● כשהאליפות הראשונה של הצהובים זה 10 שנים נראית מובטחת, הוא מגלה את סוד ההצלחה המקצועית של מכבי ת"א, חושף מידע מחדר ההלבשה של ברצלונה ומתאר איך זה לגדול בצל אגדת כדורגל, שהשפעתה מורגשת עד היום

יואב בורוביץ' ● צילום: דניאל בר און

אייאקס אמסטרדם רצתה ב-1985 למנות את גדול שחקניה בכל הזמנים, יוהאן קרויף, למאמן. אלא שלקרויף, שפרש חודשים ספורים קודם לכן, לא היתה תעודת הסמכה למאמן. אז קרויף החליט להמציא לעצמו תפקיד - מנהל מקצועי (Sport Director). המשמעות היתה שקרויף עבד עם צוות מאמנים תחתיו, אך שימש כבוס המקצועי.

בשלוש שנותיו באמסטרדם הוליך קרויף את אייאקס לזכייה בגביע אירופה למחזיקות גביע, כאשר הוא מגדל את שלישיית העילויים הצעירים מרקו ואן באסטן, פרנק רייקארד ודניס ברגקאמפ. בקבוצת הנערים של אייאקס כיכב באותו זמן בנו של יוהן, ג'ורדי קרויף. הבן עזב עם אבא והמשפחה לברצלונה ב-1988, לאחר שקרויף קיבל הצעה לשמש המנהל המקצועי והמאמן של בארסה, עוד מועדון שבו הוא נחשב אז לגדול השחקנים בכל הזמנים. בקאמפ נואו בנה קרויף קבוצה היסטורית. הוא רכש את רומאריו, סטויצ'קוב, קומאן ולאודרופ, וביחד עם פפ גווארדיולה הצעיר עיצב את ה"דרים טים", קבוצת החלומות שזכתה בארבע אליפויות ספרד ובגביע אירופה לאלופות (1992).

באותה שנה עלה מהנוער לבוגרים של ברסה ג'ורדי הצעיר, שנחשב אז לאחד הכישרונות הצעירים הבולטים בספרד ובאירופה בכלל. ג'ורדי, קשר התקפי כמו אביו, היה בלונדיני תמיר (1.83 מ') ויפה תואר, עם דריבל נהדר, ראיית משחק ובעיטה עוצמתית לשער.

אלא שברצלונה של שני הקרויפים איבדה במעט מעוצמתה וב-1996 גם האב וגם הבן עזבו את קאמפ נואו - יוהאן למעמד של אגדה פורשת, וג'ורדי הצעיר (בן 22) לידיו הבטוחות של אלכס פרגוסון, מנג'ר מנצ'סטר יונייטד, שהשקיע ברכישתו מיליוני פאונדים. "קיבלתי ממנו הצעה שלמעשה סידרה אותי בחיים", מסביר ג'ורדי קרויף את ההחלטה לעבור לאולד טראפורד.

בפרמייר ליג הקשוחה והכוחנית לא הצליח הקשר הטכני, והמעט מעודן, להוכיח את כישוריו. לאחר שלוש שנים די כושלות, בהן שיחק ב-34 משחקים בלבד וכבש רק שמונה שערים, חזר ג'ורדי לספרד - אלא שהפעם מועדוני פאר מהסוג של ברצלונה כבר לא היו פתוחים בפניו. "עשיתי קריירה לא רעה בסלטה ויגו, אלבס ואחרי זה בליגה האוקראינית והמלטזית", מתאר ג'ורדי בקצרה את 11 העונות הבאות. ב-2010 פרש ג'ורדי מכדורגל בגיל 36 בדממה דקה.

●

אא"ק לרנקה היא קבוצה שאפילו בקפריסין הזערורית אינה נחשבת לגדולה. אלא שהמועדון הקפריסאי היה זה שהציע לג'ורדי עבודה, בתפקיד שאביו המציא - המנהל המקצועי. קרויף, ביחד עם המאמן ההולנדי המוכר לחובבי הכדורגל בישראל, טון קאנן,

"הטיקי טאקה הוא הבן של הטוטאל פוטבול. כל השחקנים טכניים וכולם יכולים לשחק בכל התפקידים. זה כדורגל דומיננטי שלא מחפש רק לנצח, אלא מחפש לעשות זאת בסטייל. בשביל אבא שלי הסטייל אפילו יותר חשוב מהניצחון"

"ברצלונה היא השקפת עולם שמתחילה בגיל 6. אבא שלי, כשהיה המנהל המקצועי, התחיל שם את המהפכה ב-1988. מאז כל הילדים לומדים אותו דבר, את אותה צורת כדורגל ואותה דרך התנהגות"

"יצחקי מצליח מאוד בליגה הקפריסאית ויש לו חוזה אתנו ומאוד יכול להיות שהוא יחזור. גם פגשתי אותו כמה פעמים ואני חושב שהוא דמות חיובית בסך הכל. אז זה לא נכון שחשבתי שהוא טראבל-מייקר"

הוליך את לרנקה לצמרת הליגה הקפריסאית ולליגה האירופית.

בקפריסין התחילו לשים לב לקרויף השאפתן והמצליחן. גם ג'ק אנגלידיס שם לב. אנגלידיס הוא נציג הבעלים של מכבי תל אביב, אחד מחבריו הקרובים ביותר של הבעלים, המיליארדר הקנדי מיץ' גולדהאר. אנגלידיס, שבשלוש השנים האחרונות מחלק את זמנו בין ישראל לקפריסין מולדתו, פנה לקרויף באישור גולדהאר.

"בתחילה סירבתי כי הרגשתי שזה מוקדם מדי לעזוב את קפריסין, אותה אהבתי מאוד", מספר ג'ורדי, "אבל ג'ק היה נחוש והמשיך לשמור אתי על קשר. בעונה שעברה החלטתי לבדוק את ההצעה הזו יותר ברצינות. את ישראל אני מכיר, כי יש לי בן דוד הולנדי שחי כאן המון שנים. את הכדורגל הישראלי פחות הכרתי. אבל התחלתי להגיע לישראל ולבדוק את הקבוצה שבה הציעו לי עבודה. למעשה, התחלתי לעבוד אבל רק בקיץ הגעתי כאן למשרה מלאה. ומאז אני כאן - בישראל".

אנחנו פוגשים את ג'ורדי בחדר העיתונות בקרית שלום, מתחם האימונים של מכבי תל אביב. בסמוך, המשרדים עובדים - מראה לא שכיח בכדורגל הישראלי, שברובו לא מחזיק מחלקות שיווק ושירות לקוחות מתפקדות, כפי שיש במכבי תל אביב. לצד המשרדים כ-25 שחקנים מתאמנים תחת צוות מקצועי מספרד, הכולל מאמן ראשי, שני עוזרי מאמנים, מאמן כושר ואפילו סקאוט. את כל האנשים האלה הביא ג'ורדי.

לפגישה עם פלייבוי הוא מגיע בלבוש ספורט-אלגנט, עם קרחת בוהקת כמו עיניו הכחולות, ונעליים שחורות אופנתיות שהשם Cruyff מעטר אותן. "זה מותג הנעלה של המשפחה", הוא מסביר, "ביזנס לא רע באירופה. תמיד יש להן ביקוש. גם בתקופות קשות".

קרויף הוא מותג בעולם הספורט והכדורגל, אך ספק אם ג'ורדי הוא חלק מהמותג. "אבא שלי הוא נצחי, אני בן תמותה", הוא מסכם בקצרה את ההבדל בינו לאביו. כשיוהאן קרויף פותח את הפה על משהו בעולם הכדורגל, או בכלל, כל התקשורת העולמית מצטטת. ג'ורדי, לעומת זאת, משתדל לא לדבר הרבה. הוא מסרב אפילו לתת את הטלפון שלו לעיתונאי כדורגל ישראלים. כל התקשורות אתו היא באמצעות הדובר. "אני לא אוהב לעשות רעש ולקחת תשומת לב לעצמי", הוא מסביר, "באתי לכאן לעבוד, וזה הכל".

בינתיים העבודה שלו נושאת פרי בצורה חסרת תקדים. מכבי תל אביב, מקבוצות הכדורגל המקוללות והכושלות בכדורגל הישראלי בדור האחרון, מוליכה את הטבלה בפער גדול. "גם אנחנו לא ציפינו לזה", מודה קרויף, "אך נותרו עוד לא מעט מחזורים עד סיום העונה. אני אומר לכולם שזו ריצת מרתון. מי שחוגג אחרי 35 ק"מ לא יחגוג בסיום. בספרד אומרים: 'אל תמכור את פרוות הדוב לפני שצדת את הדוב'. אז אנחנו עוד לא צדנו שום דוב. זה לא נגמר עד שזה לא נגמר".

●

פלייבוי: איך בכלל התקבלה אצלך ההחלטה להגיע לישראל?

קרויף: "האמת שיכולתי כיום לעבוד במועדון הרבה יותר גדול באירופה, אחד מאלה שלובשים בו חליפות למשחקים. אבל אני בן אדם קצת דפוק, כזה שבוחר באתגרים. וכאן זיהיתי אתגר נהדר. מכבי זה מועדון גדול, אבל כזה שלא זכה הרבה שנים בהישגים, וראיתי כאן בעלים שלא רק רוצה להגיע להישגים אלא גם מבקש לבנות משהו. גולדהאר רצה ליצור כאן תבנית חדשה. הוא לא מחפש לבנות קבוצה של סופרסטארים, הוא לא רוצה את אווירת ההוליווד שדי עטפה את המועדון הזה בעבר, בתקופת הגלאקטיקוס וגם בתקופות אחרות. הוא רוצה לבנות משהו חדש, כזה שמושתת על עבודה קשה. אהבתי את הרצון שלו לשנות כאן דברים וזיהיתי כאן אפשרות לנצח. מבחינתי זה היה סוג של ווין-ווין".

> **אבא שלי חי בברצלונה והוא עסוק מאוד. גם לא כל כך יעניין אותו לבוא לראות כדורגל בישראל. הוא ראה מספיק". פלייבוי: לא היית רוצה שהוא יבוא להתרשם? קרויף: "ממש לא. תגיד לי, אתה היית רוצה שאבא שלך יבוא למקום העבודה שלך לראות אותך עובד?"**

פלייבוי: ישראל היא מדינה שיש בה לעתים שנאת זרים, וגם יש חוסר קבלה כמעט מוחלט של אנשי מקצוע זרים בכדורגל שלה. אין מדינה ביבשת עם שיעורי נמוך כל כך של מאמנים ואנשי מקצוע זרים. אתה הגעת לכאן כמנהל מקצועי ומינית צוות אימון זר לגמרי. איך הסביבה הגיבה לכך?

קרויף: "האמת שבתחילה זה ממש לא היה טבעי לאנשים לקבל אותנו. הם היו סקפטיים וחשדניים בנוגע אלינו. אבל עם הזמן הם הבחינו שאנחנו בסך הכל חבר'ה שבאו לעבוד קשה. אנחנו כל יום שעות במתחם האימונים, עובדים על המגרש ומחוצה לו, ויש לנו גם גישה מאוד תובענית כלפי הסביבה. אנחנו דורשים מכל אחד אותו דבר. אז אני חושב שכשהם ראו את הרצינות ואת ההגינות ובעיקר את ההצלחה שבאה עם הזמן, הם התחילו לתת בנו אמון. ואני מדבר לא רק על שחקנים, אלא על כל אנשי המועדון ובעיקר אלה שמקיפים אותו".

פלייבוי: איך האוהדים מקבלים אותך?

קרויף: "בסך הכל יפה מאוד. תראה, כדורגל זה ספורט פופולארי שבו לכל אוהד יש דעה וגם כל אחד משוכנע שהדעה שלו היא הנכונה. כל אחד מחזיק מעצמו מאמן כדורגל, אז לאנשים יש עצות וטיפים, חלקם אפילו טובים. אבל שוב - כשהם רואים איך הקבוצה מצליחה הם נותנים לי ריספקט. בסך הכל כשאתה מצליח בכדורגל אז כולם נחמדים אליך".

פלייבוי: מה הדברים שהרגשת שצריך לשנות כאן?

קרויף: "אני חושב שצריך לבוא עם גישה מקצוענית. לכן יש לנו אנשי סקאוטינג במשרה מלאה שרק עוקבים אחר הקבוצה ואחר היריבות שלנו, ומצלמים את מרבית האימונים ואת כל המשחקים. ולא מהזווית של הטלוויזיה, שמראה רק את הכדור, אלא את כל המגרש. יש לנו אנשי תזונה מקצועיים וכמובן מאמני כושר ברמה הגבוהה ביותר. יש כאן צוות מאמנים שעובד בסטנדרטים אירופיים גבוהים. חוץ מזה גם ניסינו ליצור חדר הלבשה מחויב מאוד. לכן הוצאנו שחקנים שחשבנו שצריך להוציא, וחיזקנו באחרים שתורמים לנו גם על המגרש וגם בחדר ההלבשה. הגישה שלי אומרת שאין "I" ב-TEAM. אין שחקן שגדול יותר מהקבוצה. כשהשחקנים התחילו לגמרי להפנים את זה וליישם זאת, אז גם התחלנו להצליח".

פלייבוי: מכבי כל השנים היתה עם תקציב שגדול בכמה מספרים על הליגה ועדיין היא נכשלה. האם התקציב שלכם הוא עדיין הגדול ביותר? ואולי זה חלק מהסיבה להצלחה?

קרויף: "צריך כסף בכדורגל אבל גם אתה ציינת שכסף לא בהכרח קונה הצלחה. אני רק יכול לומר שאני ממש לא מקבל כאן כסף בקלות. כל שקל שאני מוציא אני צריך להסביר לגולדהאר מדוע אני זקוק לו. אין לי כאן צ'קים פתוחים. ואתה יודע מה - אני אוהב את הגישה הזו ומכבד אותה. לגולדהאר כבר כנראה נמאס לזרוק פה כסף. הוא השקיע מאות מיליוני שקלים וראה שהוא לא זוכה בהצלחה. אז עכשיו הוא רוצה לדעת לאן כל פני הולך והוא לגמרי צודק. אני יכול רק לומר בוודאות שמכבי של השנה מנוהלת בתקציב נמוך משמעותית ממכבי של השנים הקודמות".

פלייבוי: אתה המנהל המקצועי היחיד בכדורגל הישראלי. למה בכלל צריך את התפקיד הזה?

קרויף: "כמעט בכל מדינת כדורגל מתקדמת התפקיד הזה קיים כי הוא מאוד חשוב. אראה לך למה: כשאין מנהל מקצועי אז המאמן הוא הבוס המקצועי. הוא בא לבעלים בקיץ ואומר לו שהוא צריך שבעה שחקנים חדשים. הקבוצה רוכשת או משאילה אותם ואז משלמת להם משכורות. עכשיו בוא נאמר שבנובמבר הקבוצה מאוד לא מצליחה. מה שקורה בדרך כלל בכדורגל זה שהמאמן מפוטר ומגיע

חדש. הוא אומר לבעלים שהוא צריך שבעה שחקנים חדשים כדי להציל את המצב. שוב הקבוצה נאלצת לרכוש או להשאיל ולשלם משכורת. עכשיו בדרך כלל חילופי מאמנים לא מובילים להצלחה. אז לקראת סוף העונה הבעלים יביא 15-14 שחקנים, אך הקבוצה שלו כושלת, ואולי היא יורדת ליגה. המאמן השני גם כנראה לא ימשיך ובעונה המועדון יצטרך לבנות קבוצה חדשה. יש אינספור מקרים כאלה בכדורגל.

"אז במקום לעשות את כל השינויים הללו, שבמקרים רבים אינם צולחים, עדיף לתת את המושכות למנהל מקצועי, שבוחר את המאמן ובוחר את השחקנים. הוא עובד תחת הבעלים ונאמן לפילוסופיה של המועדון. כי במקרה של מאמנים, לכל אחד יש פילוסופיה שונה ובמקרים רבים היא אינה תואמת את זו של הבעלים והמועדון. אז המנהל המקצועי צריך להיות מינוי אישי של הבעלים והוא צריך להיות נתון למרותו, אבל לשלוט על כל הנושא המקצועי. וכך, אם צריך להחליף מאמן הוא מחליף אותו וכנ"ל עם שחקנים. אבל את כל המינויים האלה הוא עושה בכפוף לפילוסופיה של הבעלים. בסופו של דבר זה תפקיד שאמור לחסוך הרבה מאוד כסף וגם יש לו יותר סיכוי להבטיח הצלחה והליכה בדרך מסוימת".

פלייבוי: איזו פילוסופיה יש למכבי תל אביב ולבעלים שלה, מיץ' גולדהאר?

קרויף: "יפה שאתה שואל. הפילוסופיה של גולדהאר, לפי הבנתי, היא לבנות כאן משהו נכון שיישאר הרבה מאוד זמן. זה הרבה יותר חשוב לו מאליפות או תואר כזה או אחר, למרות שגם זה מאוד חשוב לו ולמועדון ואנחנו קבוצה שרוצה לזכות בכל התארים. אבל אחת הסיבות שגולדהאר הביא אותי ואיפשר לי להביא צוות גדול תחתי, זה כדי לבנות כאן משהו חדש ושונה. אני מקווה שאנחנו נצליח בכך".

פלייבוי: "במשך ארבע או חמש שנות גולדהאר, לפני שהגעת, עברו במכבי הרבה מאוד מאמנים ועשרות שחקנים יקרים - אך ללא הישגים. האם זו הסיבה שהוא הביא אותך?

קרויף: "זו בהחלט יכולה להיות הסיבה שבגללה הוא רצה ליצור שינוי. כשהוא דיבר אתי והבין מה השקפת העולם שלי הוא אמר לי: 'ג'ורדי, אני נותן לך לעבוד. לך על מה שאתה רוצה לעשות'. וזה בדיוק מה שאני משתדל לעשות. זה לא קל, ואין גם קיצורי דרך או פתרונות קסם בכדורגל. אבל בינתיים אני מאוד שבע רצון ממה שהצלחנו להשיג בזמן קצר יחסית. יש לנו קבוצה שמשחקת כדורגל לא רע והיא מנצחת לא מעט. ואני בעיקר מרוצה מהגישה של המערכת, שהיא לגמרי מקצועית".

●

פלייבוי: האם יש לך מודל לחיקוי בכדורגל? קבוצה שאתה רוצה לשחק כמוה? או מועדון שאתה רוצה להתנהל כמותו? הרי גדלת בברצלונה, המועדון המצליח בעולם כיום. האם בארסה היא גם מודל לחיקוי במכבי?

קרויף: "ברצלונה היא מודל לחיקוי עבור 25 אלף קבוצות כדורגל בעולם. אי אפשר לחקות את ברצלונה כי ברצלונה היא השקפת עולם שמתחילה בגיל 6. אבא שלי, כשהיה המנהל המקצועי, התחיל שם את המהפכה ב-1988. מאז כל הילדים לומדים אותו דבר, את אותה צורת כדורגל ואותה דרך התנהגות. הקבוצה הבוגרת גם מחויבת כמובן לשחק לפי אותם עקרונות. לכן יש להם בעיה להביא מאמנים מבחוץ. כי הם לא מוכנים חלילה לשנות את הדרך שלהם. ברצלונה בהרבה מאוד מובנים היא דת".

פלייבוי: מה העקרונות שהופכים אותה לכזו קבוצה גדולה?

קרויף: "קודם כל, זו העובדה שלא אכפת לקבוצה לא לנצח, כדי לשחק נכון. בברצלונה מאמינים במשחק טכני וטקטי, התקפי ודומיננטי, בחיים לא מתגונן או שלילי. בשביל הערך הזה הם גם מוכנים להפסיד. גם אם עכשיו בארסה לא תזכה באליפות ארבע עונות ברציפות הם לא ישנו את הדרך הזאת. לכן אני מכנה זאת דת. חוץ מזה, הם החליטו לפני הרבה שנים כי שחקנים גבוהים זה לא הדבר הכי חשוב. הכי חשוב טכניקה. ולכן גדלו שם צ'אבי, אינייסטה ומסי, שכולם נמוכים אבל הם השחקנים הטובים בעולם. אבל מעבר לכדורגל, בארסה זה גם דרך התנהגות והתנהלות. לכן זה הרבה יותר ממועדון - כמו שהסיסמה שלהם אומרת".

פלייבוי: יש סיכוי להפוך את מכבי לבארסה ישראלית?

קרויף: אני לא אחראי על מחלקת הילדים והנוער במכבי. רק על הקבוצה הבוגרת. בתקווה, הם יראו מה אנחנו עושים וייקחו דוגמא. אבל להיות בארסה זה קצת קשה, כי בכל קבוצה שאני מכיר מאוד חשוב לנצח. בכל הגילאים. מאמני נוער גם רוצים לנצח ואפשר להבין אותם. הרבה פעמים הרצון הזה בניצחון יותר חשוב מהסגנון. בברצלונה זה אחרת. אני שמח שגם אצל מיץ' גולדהאר הדרך לא פחות חשובה מההישג. הוא רוצה לנצח, אבל לנצח בדרך מסוימת. הוא רוצה שניצוק כאן תבנית ערכית ומקצועית, שאפשר יהיה להסתמך עליה במשך שנים רבות. זה מה שאנחנו מנסים לעשות".

פלייבוי: גולדהאר אמנם שפך כאן מאות מיליוני שקלים אבל בינתיים הוא לא הגיע העונה בכלל לצפות במכבי. גם לא כשניצחתם 0-4 בדרבי. זה לא מעליב אותך שהבוס הגדול לא מגיע מקנדה לצפות בקבוצה המוצלחת והמנצחת שלו?

קרויף: "אפשר להסתכל על זה משני כיוונים: או להיעלב מזה שהוא לא בא, או להרגיש שהוא כל כך בוטח בנו ובמה שאנחנו עושים כך שאין לו אפילו צורך לבוא ולפקח מקרוב, כפי שעשה בעבר. אני בוחר באפשרות השנייה (ג'ורדי צוחק). וברצינות, אני בקשר רציף עם גולדהאר. אנחנו עורכים שיחות ועידה רבות. אני יודע שהוא צופה כמעט בכל המשחקים. תאמין לי שהוא יודע כל מה שקורה כאן ומאוד אכפת לו. העובדה שהוא לא מגיע זה בגלל שהוא איש עסקים מאוד עסוק וחי בקנדה. אבל נפגשנו באירופה ואני יודע שהוא מעודכן עד אחרון הפרטים. ולדעתי, הוא גם מאוד מרוצה מהתוצאות עד עכשיו".

פלייבוי: בתקשורת היו פרסומים על כך שהמאמן שלך, אוסקר גארסיה, נפגש עם קבוצה בלגית ושאולי הוא לא יישאר. איפה זה עומד?

קרויף: "לדעתי אוסקר כן יישאר. זה תלוי בו אבל יש לו חוזה ולדעתי הוא יבחר להישאר. בכל מקרה, אני חושב שהוא עושה כאן עבודה נהדרת ביחד עם הצוות שלו".

פלייבוי: הוא המאמן והוא נמצא לרוב בחזית התקשורתית. עד כמה הוא האחראי על מה שמכבי עושה ועד כמה אתה?

קרויף: "זה ברור מאוד. אוסקר אחראי על העברת האימונים ועל בחירת ההרכב והחילופים. בדברים האלה אני בכלל לא מתערב לו. אני אחראי על הרכש ועל ההחלטות היותר רחבות. יש כאן הירככיה ברורה, למרות שאנחנו חברים טובים שיכולים גם לשכנע האחד את השני, או לפעמים לא להסכים. אבל אני מעל אוסקר, כמו שגולדהאר ואנגלידיס הם מעלי".

פלייבוי: אתם מכירים האחד את השני מאז קבוצת הנוער של ברצלונה. האם אתם מבלים גם מחוץ למתחם האימונים?

קרויף: "לא מספיק. אוסקר כאן עם אישה ומשפחה ולכן לא יוצא לנו כמעט לאכול ביחד או לבלות ביחד. אבל אני מכיר אותו כמעט 25 שנה ויש בינינו חברות עמוקה והבנה עיוורת".

פלייבוי: האם גם אתה הבאת לכאן את משפחתך?

קרויף: "לא. אני התגרשתי לפני שלוש שנים בערך. יש לי בן ובת בני 10 ו-9 שגרים עם אמא שלהם בברצלונה. אני משתדל לבקר אותם בכל הזדמנות שיש לי, גם אם זה רק ליום או יומיים. אבל אבא ואמא שלי גרים קרוב לילדים בברצלונה. בישראל אני לגמרי לבד".

פלייבוי: מה אתה אוהב לעשות בישראל?

קרויף: "האמת היא שאין לי יותר מדי פנאי לדברים שמחוץ לעבודה וכשיש לי פנאי אני מאוד משתדל לבקר את הילדים שלי בברצלונה. אבל אני כן נהנה בתל אביב. זו עיר מזרח תיכונית, חמה, עם אוכל מצוין ואנשים נחמדים - זו אווירה שאני רגיל אליה מברצלונה. מבחינת בילויים, אני לא בליין גדול אז אני לא ממש מנצל את חיי הלילה של תל אביב. לפעמים הולך לדרינק עם חבר על הבר, לא הרבה מעבר. מבחינת מסעדות, אני אוהב לאכול ב'טורקיז', ב'מסה', 'בראסרי', מעולה, 'מקום של בשר'. אבל אני מאוד מסורתי כשזה נוגע לאוכל. אני לא

הולך למסעדה כדי לאכול. אני הולך כי בא לי לאכול משהו ספציפי. ואז אני הולך למסעדה ספציפית כדי לאכול את הדבר שאני רוצה לאכול. אבל בגדול, אני אוהב לצאת כאן. אנשים מכירים אותי קצת מחוץ לקונטקסט של העבודה, את ג'ורדי האמיתי".

פלייבוי: למרות שאתה לא ממש רוצה להודות בכך, לקבוצה יש פער עצום בצמרת והיא קרובה מאוד לאליפות. עד כמה אתה מאושר או מתרגש מההישג הזה? בכל זאת, עשר שנים מכבי לא זכתה באליפות?

קרויף: "האמת היא שאני לא מתרגש יותר מדי. באופן כללי, התפקיד שלי כמנהל מקצועי הוא להתנהג תמיד ההיפך מכולם. כשכולם שמחים, התפקיד שלי הוא להיות רגוע ולהוריד את כולם לקרקע. כשכולם עצובים, התפקיד שלי הוא להיות אופטימי ולהרים את מצב הרוח. אני לא יכול לחיות על פי התוצאה של אותו שבוע. תמיד חייב להסתכל מעבר".

פלייבוי: ונראה שמעבר זו ליגת האלופות? נראה שזו המטרה של כולם במועדון.

קרויף: "גם אני רוצה בכך ואני עובד קשה מאוד כדי לשפר את הקבוצה ושיהיו לנו הכי הרבה סיכויים לעשות זאת. אבל אם להיות כנים, כדי להגיע לשלב הבתים צריך לעבור שלוש יריבות. זה הולך להיות קשה מאוד".

•

פלייבוי: אתה כבר מתכנן את הקבוצה לעונה הבאה?

קרויף: "בוודאי. זו העבודה שלי. אני חושב שהקבוצה שלנו יכולה להשתפר כפי שכל קבוצה יכולה להשתפר".

פלייבוי: איזה עמדות דורשות חיזוק?

קרויף: "בכל העמדות (קרויף פורץ בצחוק). וברצינות, ברור שאני לא אגיד לך כי זה יהיה לא פייר כלפי השחקנים. אני מחפש שחקנים חדשים אך בחיים לא אומר באילו עמדות. כשחקן, שנאתי לקרוא בעיתונות שמחפשים שחקן בעמדה שלי. זה דבר שבבוא היום צריך לומר באופן ישיר לשחקן".

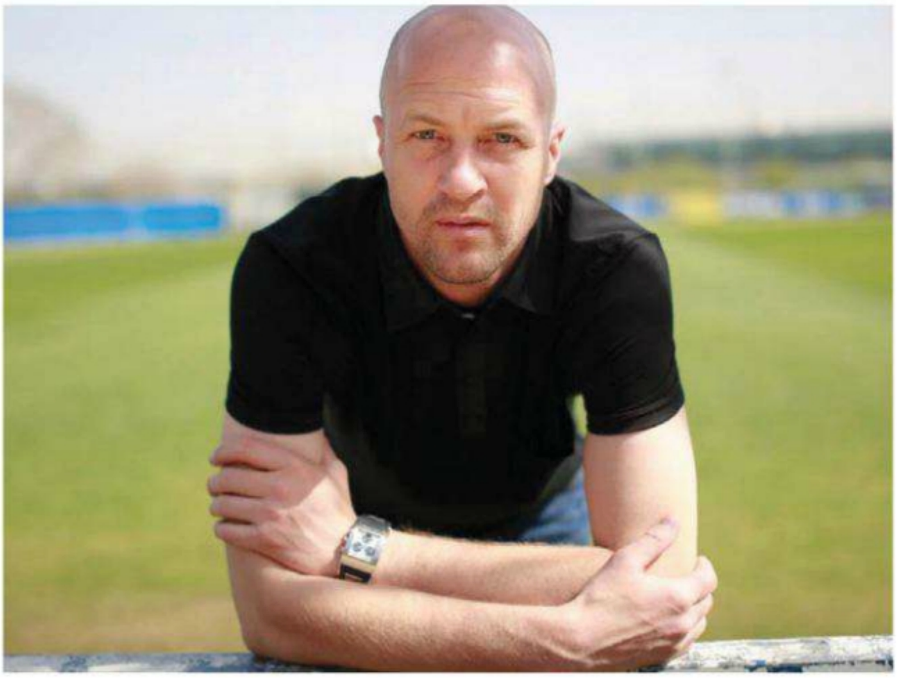
פלייבוי: איזה שחקנים ישראלים אתה אוהב?

קרויף: "שוב, אני לא יכול להשיב על השאלה הזו כי אז זה כביכול מהווה רמז לשחקנים שאני מחפש למכבי. אבל אני בהחלט חושב שיש כמה ישראלים שמשחקים בחו"ל שהם שחקנים טובים מאוד. אבל גם יצטרפו זרים טובים. כשאני מחפש זרים, אני קודם כל מחפש מישהו עם המנטליות הנכונה שיודע להסתגל לשינויים. זה חשוב לא פחות מהכדורגל. לדוגמא, ראדה פריצה שהצטרף אלינו באמצע העונה אחרי שהבאתי אותו מהליגה הנורווגית והסתגל כאן באופן נפלא. יש לו את קור הרוח הסקנדינווי (פריצה שוודי- י"ב) עם הדם הבלקני. הוא נתן לנו פוש עצום העונה".

פלייבוי: גם אלירן עטר שכבש 22 שערים די חתום על האליפות הזאת.

קרויף: "בוודאי. עטר כשרון גדול מאוד. אני

"יש לי סימפטיה לשחקנים משוגעים. אבל הכל צריך להיות בתוך ההקשר של הקבוצה. לשחקן בסופו של דבר תמיד צריך להיות אכפת מהקבוצה. זה הכי חשוב"

"לדעתי אוסקר כן יישאר. זה תלוי בו אבל יש לו חוזה ולדעתי הוא יבחר להישאר. בכל מקרה, אני חושב שהוא עושה כאן עבודה נהדרת ביחד עם הצוות שלו"

יודע שיש לו תדמית מסוימת אבל זה רק בגלל שהוא לא מוכן להיפתח בפני התקשורת. לדעתי הוא שחקן מחויב מאוד והוא דמות חיובית".

פלייבוי: החבר הכי טוב שלו בשנתיים האחרונות היה חברו לחוד ברק יצחקי, שדאגת להעיף מהקבוצה.

קרויף: "חשבתי שזה היה הדבר הנכון באותו זמן. אבל יצחקי מצליח מאוד בליגה הקפריסאית ויש לו חוזה אתנו ומאוד יכול להיות שהוא יחזור. גם פגשתי אותו כמה פעמים ואני חושב שהוא דמות חיובית בסך הכל. אז זה לא נכון שחשבתי שהוא טראבל-מייקר".

פלייבוי: איך היחס שלך כלפי שחקנים שהם קצת שונים, אולי אפילו טראבל-מייקרים?

קרויף: "הרבה שחקנים מוכשרים הם קצת שונים. אומר לך עוד משהו: יש לי סימפטיה לשחקנים משוגעים. אבל הכל צריך להיות בתוך ההקשר של הקבוצה. לשחקן בסופו של דבר תמיד צריך להיות אכפת מהקבוצה. זה הכי חשוב".

פלייבוי: איזה שחקן אתה היית?

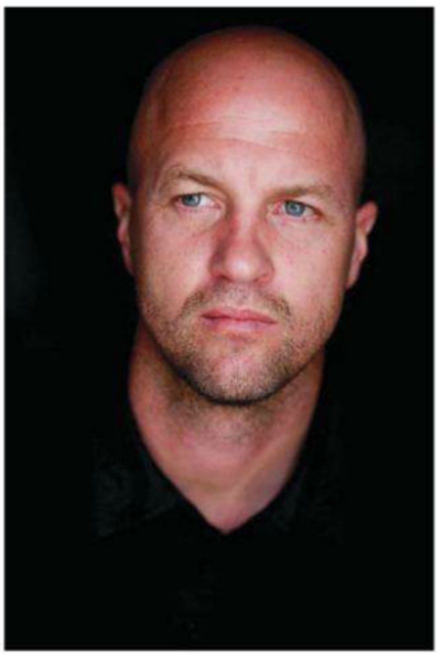
קרויף: "הייתי שחקן שאהב מאוד את המשחק והיה לו מאוד חשוב לנצח. כמובן שלא תמיד זה התאפשר. בכלל, עברתי את כל סוגי החוויות בכדורגל. הייתי שחקן הרכב וכוכב, והייתי שחקן ספסל. הייתי מחליף טוב, והייתי מחליף גרוע. הייתי בכושר מעולה, והייתי עם שבע פציעות קשות. ניצחתי והפסדתי. הייתי בכל סוגי הליגות והסגנונות. לכן היום כשאני רואה שחקן במכבי בן 25-24 אני יכול לראות דרכו. אני יכול לזהות די מהר מה טוב אצלו ומה פחות ועל מה צריך לעבוד. אני חושב שהשחקנים מזהים את זה אצלי. הם יודעים שעברתי הכל בכדורגל והם יודעים שאכפת לי כל כך מההצלחה שלהם. זה גם מאפשר לי להצליח כמנהל מקצועי".

פלייבוי: אבא שלך הוא לא רק אגדת כדורגל כשחקן, מאמן ומנהל מקצועי, אלא גם אישיות שתמיד אומרת את דעתה. קרויף מסמל בעבור כל העולם את הכדורגל היפה ואת האמונה בכדורגל יפה בלי פשרות. האם גם אתה מייצג את הערכים הללו ומאמין בהם?

קרויף: אני הבן של אבא שלי. גדלתי אצלו ובהשפעתו ובוודאי שאני מאמין בהרבה דברים שהוא מאמין בהם. אבל לא בכולם. למשל, אני תמיד אומר לו על הגמר של המונדיאל ב-1974 (הולנד הפסידה לגרמניה 2-1 כשקרויף כובש את השער להולנדים- י"ב) שאני הייתי מעדיף לנצח באותו משחק, גם במחיר כדורגל מכוער. אבל לאבא שלי יש תמיד אותה תשובה: 'את מי זוכרים מאותו מונדיאל ואותו משחק גמר? את הקבוצה שהפסידה!' וזה מבחינתי הניצחון הכי גדול. לא מעניין אותי לזכות במונדיאל אם זה לא בדרך שאני מאמין בה.

"לא מפריע לו כהוא זה שהוא הפסיד מונדיאל כי מבחינתו כל העולם מעריץ את הטוטאל פוטבול שהולנד שלו המציאה. זה גם בסופו של דבר הסגנון שהוא יצר בברצלונה. הטיקי טאקה הוא הבן של הטוטאל פוטבול. זה אומר שכל השחקנים טכניים וכולם יכולים לשחק בכל התפקידים כמעט. זה כדורגל דומיננטי שלא מחפש רק לנצח, אלא מחפש לעשות זאת

"אני ממש לא מקבל כאן כסף בקלות. כל שקל שאני מוציא אני צריך להסביר לגולדהאר מדוע אני זקוק לו. אין לי כאן צ'קים פתוחים. ואתה יודע מה - אני אוהב את הגישה הזו ומכבד אותה. לגולדהאר כבר כנראה נמאס לזרוק כסף"

בסטייל. בשביל אבא שלי הסטייל אפילו יותר חשוב מהניצחון".

פלייבוי: לכן הוא ביקר בחריפות כל כך הרבה פעמים את ג'וזה מוריניו. מה דעתך על מוריניו? האם אתה היית מביא אותו לאמן בקבוצה שאתה המנהל המקצועי שלה?

קרויף: "זו שאלה מכשילה. אני מעדיף לא לענות עליה היום. כשאני אהיה פעם במצב שאני יכול להביא את מוריניו אני אשיב לך על השאלה הזו".

פלייבוי: למה בעצם להיות מנהל מקצועי? למה לא לאמן?

קרויף: "כי אני מאמין שבשביל להיות מאמן טוב אתה צריך לשאוף להיות אחד מעשרת המאמנים הטובים בעולם. אתה חייב להיות מלא באמביציה המטורפת הזו. ולי אין אותה".

פלייבוי: יש לך חוזה לעוד שנתיים במכבי. האם תהיה כאן לתקופה הזו?

קרויף: "אני מקווה שכן אבל ממש לא יודע. אני יודע שאני רוצה להישאר בעונה הבאה. כל עוד שארגיש כאן טוב ושאני תורם ומתקדם והקבוצה מצליחה אז אשאר. אם לא ארגיש כך אעזוב, ולא משנה החוזה. וגם כמובן תמיד יש את האפשרות שאני אפוטר".

פלייבוי: עוד 20 שנה עדיין תהיה מעורב בכדורגל?

קרויף: "אין סיכוי. זו עבודה עם יותר מדי לחץ ואני לא אשאר בה יותר מדי זמן. גם מעניינים אותי דברים אחרים. אני כבר מושקע מאוד בעסקי נדל"ן בברצלונה ובאיביזה ויש לי גם את העסק המשפחתי של הנעליים. אבל אני מאוד אוהב כדורגל. זה משחק שמלווה אותי כל חיי ולכן כל עוד אהנה להתעסק בו, אז אעשה זאת".

פלייבוי: מה עוד יש לך לתרום לכדורגל הישראלי?

קרויף: "אני עובד של מכבי ומשתדל לתרום קודם כל למכבי. אבל בגדול, אני חושב שהכדורגל כאן לא רע. יש לו עוד הרבה לאן להשתפר אבל הקבוצות משחקות כאן כדי לנצח. את זה אני אוהב".

פלייבוי: בינתיים הכדורגל הישראלי ממשיך לייצר חדשות בעיקר במובנים שליליים, בגלל הגזענות והאלימות שמאפיינת למשל את אוהדי בית"ר ירושלים.

קרויף: "אני חושב שזה חבל מאוד. כל אירופה ראתה איך הקהל של בית"ר עזב בגול של השחקן המוסלמי שלה, סדאייב, וזה עשה יחסי ציבור רעים מאוד לישראל. ככלל, אנשים לא ממש מבינים מה הולך כאן. הם רואים חדשות וטילים מתפוצצים וכל העניינים האלה בזמן שהחיים בתל אביב לגמרי אחרים. לא הייתי מגיע לכאן אם הייתי מרגיש שזה מקום מסוכן. אבל ברור שהעניין עם המוסלמים ובית"ר מפריע. אצלנו במכבי יש כמה שחקנים מוסלמים והם נהדרים. ככלל, אני מרגיש שספורט חייב לקרב בין אנשים ויש לו את היכולת לעשות זאת. ספורט לא צריך להפריד בין אנשים".

פלייבוי: אבא שלך מעודכן בכל מה שקורה אתך כאן במכבי? יש סיכוי שהוא יבוא ליציעי בלומפילד לצפות בקבוצה שלך משחקת?

קרויף: לא. הוא חי בברצלונה והוא עסוק מאוד שם עם כל קרנות הצדקה והפעילויות שהוא עושה בכל העולם. גם לא כל כך יעניין אותו לבוא לראות כדורגל בישראל. הוא ראה מספיק".

פלייבוי: וזה לא מפריע לך? בכל זאת, הבן שלו עושה עבודה כל כך מוצלחת. לא היית רוצה שהוא יבוא להתרשם?

קרויף: "ממש לא. תגיד לי, אתה היית רוצה שאבא שלך יבוא למקום העבודה שלך לראות אותך עובד?"

NIVEA MEN
IT STARTS WITH YOU
NIVEA FOR MEN
COOL KICK
POST SHAVE BALM
NIVEA FOR MEN
COOLKICK
COOL
NIVEA
האנרגיות שלך קובעות את כללי המשחק.
סדרת קול קיק של ניוואה לגבר מעניקה תחושת קרירות ורעננות מתמשכת המטעינה את הגוף באנרגיה חיונית לכל אורך היום.

פלייבוי, קריקטוריסט – או מרגל?

איור של לוריא, אנשי השנה 2013, מתוך "ניו יורק טיימס"

חייו של רענן לוריא, הקריקטוריסט הנפוץ בעולם והמצליח ביותר שיצא מישראל, שזורים בחייה של המדינה. במשך יותר מ־60 שנה הוא אייר לכל העיתונים הגדולים בעולם, הקסים את מנהיגי מדינות ערב ונהפך לאיש סודם של מנהיגי המערב – אך עדיין נשאר אלמוני יחסית במולדתו • מהמגדל בניו יורק שאותו הוא חולק עם סטינג ומנכ"ל גולדמן סאקס, לוריא חושף את הסודות שהחיים לימדו אותו על פוליטיקאים, אהבה, אמנות וכסף

אבירם זינו
צילום: נועם גלאי

הגבול בין עיתונות לריגול הוא דק, לעתים אף דק מאוד. באשר אלי, תמיד ידעתי מה אני רוצה לעשות בחיים - להיות איש ביון או להיות עיתונאי. בינתיים לשב"כ לא הגעתי, גם לא למוסד (אף על פי שרמזתי לראש שב"כ אחד בדימוס שהייתי רוצה מאוד להיות שם). אבל במהלך הקריירה הייתי לא פעם חוקר. בדקתי, חיפשתי, הפכתי ושאלתי, ולפעמים אפילו התחפשתי. מי צריך מפעילים כשיש לי עורכים?

הריאיון עם הקריקטוריסט הישראלי הגדול של כל הזמנים, רענן לוריא, החזיר אותי מיד לחלום הישן והגבול הדק היטשטש עוד יותר. האם הוא מרגל? האם הוא עיתונאי? כל קורות החיים שלו, ובעיקר הספק נובלה ספק אוטוביוגרפיה, "מסכת הקריקטוריסט" שכתב, המגוללת את מעלליו של אריק, סוכן הביון/העיתונאי, חיזקו אצלי את התחושה שמדובר באיש ביון. ועל אף שקיבלתי הכחשה גורפת, אני לא בטוח שאני מאמין לזה. אז מה? אם אני הייתי מרגל, גם אני הייתי מכחיש. וככל שאני לומד להכיר את לוריא, הפאזל רק הופך להיות מורכב יותר.

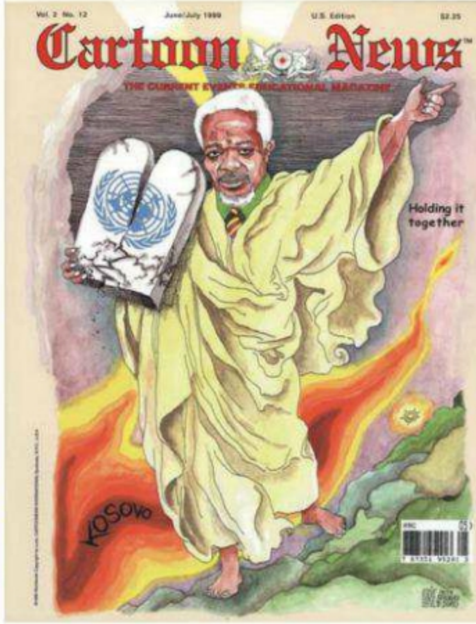
רענן לוריא, 81, מחזיק בשני שיאי גינס: האחד על היותו הקריקטוריסט הנפוץ ביותר בעולם (300 מיליון קוראים) והשני כנצר למשפחה העתיקה בעולם (בית דוד). מדובר ללא ספק בדמות מרתקת. כעיתונאי ותיק הספיק לוריא להיפגש עם רבים ממנהיגי העולם, לראיין אותם ואף להעביר ביניהם מסרים: גולדה, מובארק, רייגן, אידי אמין, ראש ממשלת יפן לשעבר יסוהירו נקסונה, הנשיא הנרי פורד, הנשיא לינדון ג'ונסון, הנשיא ניקסון, הנשיא בוש, וכמעט כל ראשי ממשלת ישראל - והרשימה עוד ארוכה מאוד.

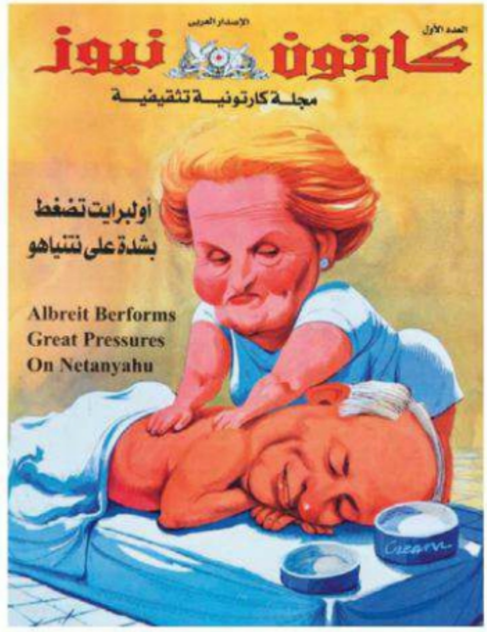
בימים אלה עסוק לוריא, המתגורר בניו יורק, בכתיבת ספר שני שיספר בעיקר את סיפור חייו וייקרא: "נובלה אוטוביוגרפית". במקביל הוא ממשיך לאייר ואף מטפח את הקריקטוריסטים של העתיד באמצעות מימון תחרות באו"ם הקרויה על שמו, אשר הוא עומד בראשה.

•

רענן לוריא נולד ב־1932 במצרים, לשם נסעו הוריו מארץ ישראל כדי ללדת בבית סבו, "העשיר", כפי שלוריא מספר. הסבא אגב תרם למוזיאון חיפה מעיל שהועבר במשפחתו מאב לבן וניתן להם על ידי נפוליאון בעצמו, כך לפי לוריא, ואם זה לא מספיק, לוריא מוסיף בציוריות אופיינית כי "משפחת לוריא מסתעפת עם הרוטשילדים".

מימין לשמאל: "מדלין אולברייט מפעילה לחץ על נתניהו"; קופי ענאן מנסה לשמר את האומות המאוחדות; מובראק, קדאפי, ערפאת, אסד האב, קלינטון וחברים

הוא למד ציור בירושלים וגדל לימים להיות פלייבוי. "הדת שלי מורכבת משתי המילים הראשונות של התנ"ך", הוא אומר לי "בראשית ברא". ומסביר, "ליצור יש מאין. תכלית האדם היא ליצור, זו הדרך היפה ביותר להתפלל לבורא עולם. אצלי החיים הטובים קשורים באופן ישיר ליצירתיות. אם אני אקנה לעצמי פרארי אז לא יצרתי שום דבר. אבל אם אני קניתי דירה ושיפצתי אותה באופן כזה שכל עיתון רוצה לכתוב עליה, אני נהנה מזה כי פה יצרתי משהו".

ואכן הוא גר באחת הדירות הכי יפות במנהטן, על שדרת פארק מערב, בשכנות לדמויות כמו סטינג, המפיק נורמן ליר, דנזל וושינגטון, בוב קוסטס, מנכ"ל גולדמן סאקס לויד בלנקפיין והאוליגרכך הרוסי דמיטרי ריבולובלב, ועוד ידוענים רבים אחרים. בבדיקה שלי העריכו אנשי נדל"ן את שווייה של דירתו של לוריא בכ-38 מיליון דולר. הוא קנה אותה "רק" בכ-11 מיליון דולר ב-2005. באותו היום הוא קנה גם את הלופט בקומה ה-63 בבניין טיים וורנר, שעליו שילם "רק" 3 מיליון דולר. כיום הלופט שווה כ-6.5 מיליון דולר. "אני מאמין שבשביל חיים טובים צריך סכומים גדולים, אבל רק עד נקודה מסוימת. אחריה, כשאתה מוסיף עוד ועוד אתה פשוט מבזבז את הזמן. אני רציתי חיים טובים מספיק כדי שאוכל ליצור בשקט ובשלווה", הוא אומר.

בנעוריו היה לוריא פלייבוי אמיתי, כפי שהוא מעיד על עצמו, אבל הוא עדיין חושב שאשתו תמר היא האישה היפה ביותר שהוא מכיר. "פעם היא אמרה לי שהיא מוטרדת קצת מזה שהיא כבר בת 73. הסברתי לה: 'בובל'ה, אין אישה שיכולה להתחרות בך. האישה האחרת שעליה אני מפנטז היא את, בגיל 19", הוא מספר ומתאר את המבט המשועשע בעיניה של תמר למשמע תשובתו.

•

הסיפור של לוריא מתחיל מעט לפני קום המדינה, כלוחם באצ"ל. ב-1948 זייף את גילו (אז בן 16) כדי להתגייס לצה"ל. לוריא גויס לקורס הטיס המלא הראשון כמטילן פצצות ממטוסי תובלה, אך הודח מהקורס לקראת סיומו כשטס נמוך מדי מעל מלון השרון בהרצליה. במשפט הצבאי שנערך לו כמעט יצא בשלום, כיוון שאף אחד לא יכל להעיד שאכן טס בפחות מ-300 רגל, "עד שבא המציל התימני של חוף השרון שאמר: 'אני לא יודע איזה גובה הוא טס - אבל אני הייתי צריך לקפוץ למים'", עדות שלדברי לוריא סיימה את חלקו בקורס.

לוריא מראיין ומאייר את יצחק רבין. למטה: ילדיו של רבין, דליה ויובל

"אצלי החיים הטובים קשורים באופן ישיר ליצירתיות. אם אני אקנה לעצמי פרארי אז לא יצרתי שום דבר. אבל אם אני קניתי דירה ושיפצתי אותה באופן כזה שכל עיתון רוצה לכתוב עליה, אני נהנה מזה כי פה יצרתי משהו"

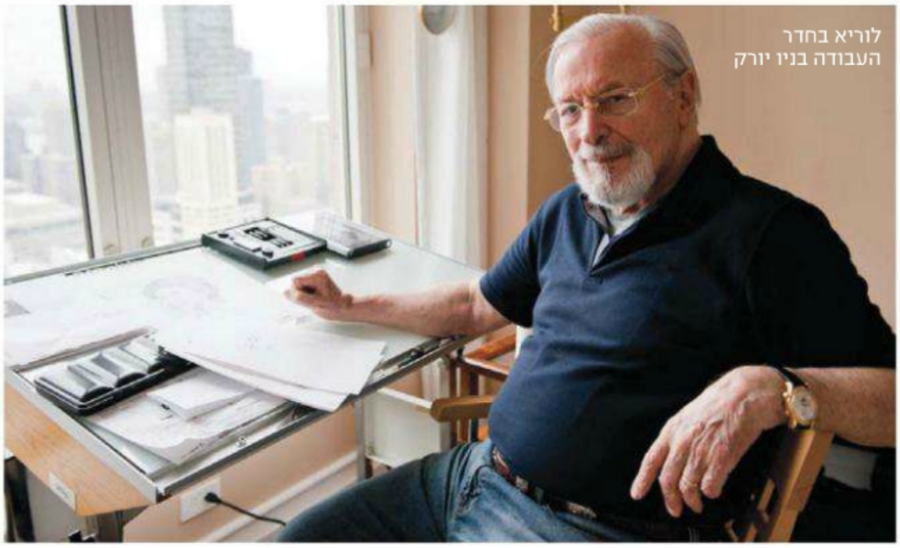
האירוע הזה היה גם זה שהוביל את לוריא לפתוח בקריירה עיתונאית: "המפגש הראשון שלי עם העולם הזה היה כשכתבתי לביטאון חיל האוויר סיפורים בלי קרדיט על תפקיד המטילנים ב-1948", הוא אומר. בהמשך החל לפרסם קריקטורות בביטאון חיל האוויר, ופיתח כבר אז את סימן ההיכר שלו - השמש הזעירה, שמופיעה בדרך זו או אחרת בכל הקריקטורות שלו.

כשפרש החל לעבוד כמעצב גרפי בשבועון "העולם הזה" ונראה שכבר בתחילת הדרך פקד "המזל הטוב" את לוריא בתדירות גבוהה, אפילו באופן מחשיד מעט, לחובבי הקונספירציות שבינכם. "הייתי אז קצין משוחרר בן 18, עורך גרפי ב'העולם הזה', וקרליבך (עזריאל, מייסד 'מעריב'; א"ז) הציע לי להיות כתב 'מעריב' בגליל. הוא אמר לי אז - 'לא המקום עושה את העיתונאי אלא העיתונאי עושה את המקום'. והנה בשבוע השני שאני שם, פורצת שריפה ענקית בכל הגליל - וכתבה שלי מתפרסמת לראשונה בעמוד הראשון. הסורים פולשים לתל קציר ולמחרת אני שוב בעמוד הראשון. ביום חמישי באותו שבוע רעידת אדמה בגליל", הוא מספר ומיד מודה, "היה לי מזל".

לאחר כמה שנים שבמהלכן כתב בישראל, החליט לוריא לנסוע לקנדה ולהציג תערוכה של ציורי שמן שצייר. את התערוכה פתח אז הנשיא השלישי, זלמן שזר, בלווית ידידת משפחה ותיקה של לוריא - מרים אשכול, רעייתו של ראש הממשלה לשעבר לוי אשכול.

קצת לפני התערוכה הספיק לוריא, שהיה מ"פ במילואים, לסכם עם המח"ט שלו במילואים, אל"מ זאב שחם (זונק), שיעביר לו מסר בטלגרמה ברגע שיזדקקו לו בישראל.

כששב מהתערוכה, אחרי ששמע משזר על המצב החמור בישראל של מאי 1967, הימים שלפני מלחמת ששת הימים, חזר לוריא לדירתו ואשתו המודאגת, שחשה שמשהו לא כשורה, התריעה בפניו: "קיבלנו הזמנה לבר מצווה של הבן של זונק. אבל יש כאן משהו מוזר - כי הוא בן 17". אבל המבין הבין, המסר התקבל, ולוריא כבר פתח בהכנות לנסיעה לישראל.

לוריא בחדר העבודה בניו יורק

תמר התרעמה על ההתגייסות של לוריא. "היא אמרה לי שלא יהיה לנו כסף לשכר דירה". אבל לוריא לא ויתר. הוא נסע לישראל דרך ניו יורק, במטוס פרטי של חבר משפחה - צ'ארלס ברונפמן, כשתמר נותרה בבית ללא כסף. מאוחר יותר נאלצה לממן את שכר הדירה באמצעות מכירת כרטיסים לאירועים, שאותם קיבל לוריא במסגרת תפקידו כעיתונאי. "הרגשתי קצת כמו עריק מהמשפחה שלי כשנסעתי למלחמה", הוא מספר.

במלחמה היה אחראי על "צוואר הבקבוק של ישראל" - הקטע שבין נתניה לטול כרם. "קיבלתי המון טפיחות על השכם על הפעילות, ולאחר הלחימה מוניתי למושל צבאי של ענבתה וסביבתה, ואז אמרו לי שאני צריך להעמיס את תושבי ענבתה על אוטובוסים. אז יצאו לי המילים הכי כנות שאמרתי אי פעם - 'אני לא מסוגל לזה'". זה היה סירוב פקודה. לוריא הפסיד את תעודת ההוקרה שלו מצה"ל, אבל מאוחר יותר, כשפגש בלוי אשכול, סיפר לו על האירוע. "הוא התקשר בנוכחותי למשה דיין", מספר לוריא, "ואמר להם לעצור את הפינוי".

הסיפור, הנדיר באותם ימים, גונב לאוזניהם של כתבי מגזין "לייף" בישראל ואלו ביקשו מלוריא להתראיין למגזין. הוא התבקש גם להיפגש עם עורך המגזין, בעצמו קולונל במלחמת העולם השנייה, שביקש לשמוע את הסיפור ממקור ראשון. "הוא אמר לי, 'תדע לך, אתם הישראלים דומים מאוד לקוריאנים. כל קוריאני שאני מכיר הוא קים וכל ישראלי הוא רענן לוריא'", הוא מספר ומיד צוחק, "ואני בכלל היה לי שם נדיר מאוד. העורך סיפר לי שראה לפני כמה שנים קריקטורה שהתפרסמה אצלם תחת השם רענן לוריא, ולא ידע לקשר שמדובר באותו רענן".

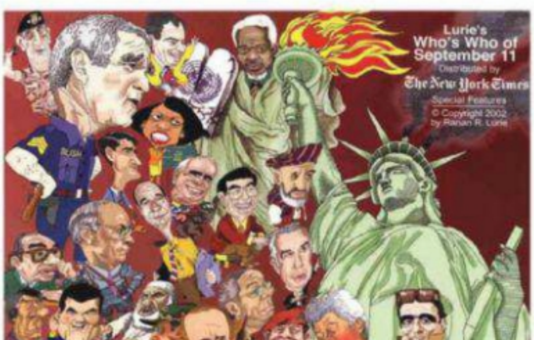
כך נולדה ההזדמנות העיתונאית הגדולה הראשונה. "העורך של 'לייף' הציע לי להתגורר על חשבון העיתון במלון וולדורף אסטוריה בניו יורק, ולשלוח אליהם שתי סקיצות של קריקטורות בנושאים שונים מדי שבוע, בתמורה ל-500 דולר עבור כל קריקטורה וכמובן הוצאות מלאות. "אתה היית מסרב", הוא מתגרה בי בהבחינו בקנאתי הגוברת. "לא ממש", אני עונה בלחש, כמעט חנוק מדמעות.

"אני לא אשכח את התקופה שתמר היתה מצפה בכל יום לדוור. 'זה כמו להיות עליסה בארץ הפלאות', היא היתה אומרת. בכל מעטפה שהיא פתחה היה צ'ק: אחד בסך 25 דולר, אחר של 1,000 דולר. תלוי בגודל העיתון"

אחר כך התחילו לזרום גם הצעות מ"ניו יורק טיימס" ומרבים אחרים. ב-1970 הוצעה ללוריא לראשונה סינדיקציה - כלומר שיתוף הקריקטורות שהוא מייצר ומכירת זכויות היוצרים לעיתונים רבים מסביב לעולם. בנקודה זו החלה הקריירה שלו להמריא. חוץ ממגזין "לייף" התפרסמו הקריקטורות שלו בעוד 80 עיתונים, שחתמו על הסכם שימוש בזכויות על הקריקטורה שלו. "אני לא אשכח את התקופה שתמר היתה מצפה בכל יום לדוור. 'זה כמו להיות עליסה בארץ הפלאות', היא היתה אומרת. בכל מעטפה שהיא פתחה היה צ'ק: אחד בסך 25 דולר, אחר בסך 1,000 דולר. תלוי בגודל העיתון". "ניו יורק טיימס", אגב, שלח לו תחילה צ'ק על סכום של 125 דולר. כשלוריא שאל למה הסכום נמוך כל כך ביחס לגודל העיתון, ענו לו: "אנחנו רק עיתון מקומי".

•

רענן לא שוכח את הצד הישראלי שלו. הוא תמיד מגלה התעניינות רבה במתרחש בישראל. לאורך השנים נעזרו בו מנהיגים כדי להעביר מסרים: ממובארק לנתניהו, מסאדאת לגולדה ב-1971 (כי וושינגטון לא היו בטוחים שרבין, אז שגריר ישראל בוושינגטון, יעביר את המסר כהווייתו). כקריקטוריסט שעסק בעיקר בנושאים פוליטיים, לוריא ראיין מנהיגים בכל רחבי העולם, בהם מובארק ופרס, ובין היתר ערך ריאיון מיוחד עם אריק שרון עבור פלייבוי האמריקאי בשנות ה-70 (ראו מסגרת בעמוד הבא).

אנשי השנה של 2011, מתוך "ניו יורק טיימס"

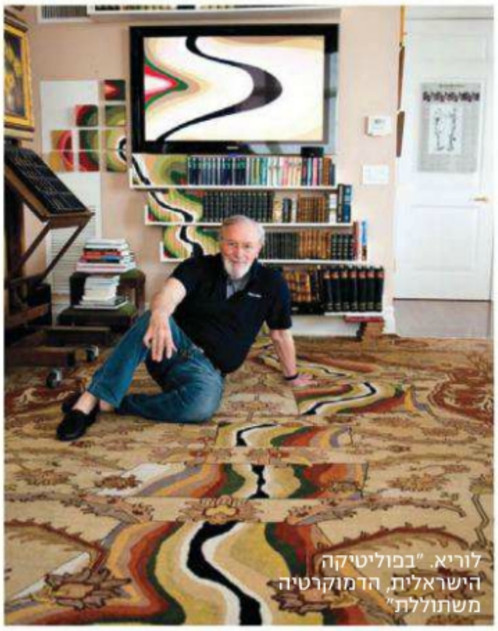
את שרון פגש לוריא לראשונה ככתב צבאי במילואים, כשזה היה עוד מפקד יחידה 101. "מאז נרקמו יחסי רעות בינינו", מספר לוריא. "יחסי הרעות בין המשפחות נמשכים עד היום, בצורה הנעימה ביותר", הוא מוסיף מיד. על הריאיון לפלייבוי הוא מספר, "אריק היה

אז מקסים, רזה, יפה תואר, ונתן את ההרגשה שהוא רואה מעבר לאופק".

הוא מספר כי שרון "זלזל בסטנדרטים הצה"ליים של אז, וראה בעיני רוחו צה"ל שונה לגמרי. למשל, כשהיה סגן אלוף הוא הלך לישיבת מטכ"ל, לאחר מתקפה קטלנית שיצאה מעזה. בן גוריון ציין בישיבת המטכ"ל שדבר לא בוצע במשך שלושה שבועות מאז הוחלט על הפעולה. אחד האלופים אמר שזו פעולה מורכבת מאוד ולכן היא לוקחת זמן. אריק, ללא רשות דיבור, אמר בקולו העמוק: 'אני מוכן לקחת על עצמי את ביצוע הפעולה תוך שלושה ימים, עם מקפלות המצנחים שלי'".

מכאן, המעבר לשיחה על הפוליטיקה הישראלית מגיע בטבעיות. לדבריו, "יש משהו יפה מאוד בפוליטיקה הישראלית. בפוליטיקה הישראלית, הדמוקרטיה משתוללת במובן היפה של המילה. כל ממזר מלך, וכל בוחר מלך, בצורה זו או אחרת. וכשאתה חושב על השכנים שלנו ועל רמת הדמוקרטיה אצלם אז באמת יש במה להתגאות מבחינה של יעילות", הוא אומר. כשאני מקשה ושואל על פוליטיקאים הוא נחרץ פחות. "יש כמה אנשים שמקובלים עלי מאוד. למשל אני אוהב את לפיד".

אם תשאלו את לוריא מאילו מנהיגים ישראלים שהכיר היה מרכיב ממשלה אידיאלית הוא לא מהסס: בן גוריון, פרס, אשכול ושרון. את רבין הוא לא שוכח לציין, אבל לא ברשימה הזו.

לוריא. "בפוליטיקה הישראלית, הדמוקרטיה משתוללת"

כשמגיעים לנתניהו הוא פתאום נהפך תוקפני יותר. הם הכירו עוד כשנתניהו היה נשוי לקלייר הבריטית, כיום ידידתם של לוריא ותמר, ונפגשו בהמשך הדרך עוד כמה פעמים. "תשמע, נתניהו הוא אדם חכם בעיני. הבעיה שלו היא שהוא מערים על עצמו. הוא מערים על עצמו ומסבך לעצמו את החיים היטב. היתה תקופה שחשבתי שלנתניהו יש לפחות מצע ימני ברור. אני לא אומר שהמצע היה משובח אבל לפחות היתה שם בהירות. מסתבר שאפילו זה לא המצב. הוא איש של קוניוקטורה, של אופורטוניזם".

אל תתבלבלו - הוא גם לא מת על אובמה, אבל מעריך את יכולותיו. "יש לו חוש ממש אינסטינקטיבי לאחוז את השור בקרניו, והשור הוא דימוי לקול של הבוחר. הוא איחד את השכבות החלשות על ידי מדיניות כלכלית תומכת לכל אורך הדרך", הוא אומר תוך שהוא עצמו מסתייג ממדיניות זו. "יש לאחרונה טיפוח של אמצעים שמקהים את החושים היצירתיים והפוריים ומעודדים בסופו של דבר בטלה".

את לוריא אפשר להכתיר כאחד האמנים והעיתונאים הישראלים המצליחים בהיסטוריה. אך למרות הרזומה העשיר, ההישגים הרבים ודמותו הצבעונית, בישראל כמעט ולא מכירים אותו. לדעתו ייתכן שמדובר בקנאה.

"יצחק לבני אמר לי שזה מהמם איזו קנאה שוררת פה. העסק פשוט - אם הייתי זוכה בפרסים על נגינת כינור או פסנתר אז היו מוחאים לי כפיים ממטולה ועד אילת, אבל מאחר והצלחתי בברנז'ה אחרת אז חמתם של כולם שפוכה עלי".

סיכוי סביר שהוא צודק, אך כל זה כבר פחות משנה. אנחנו כאן והוא מביט ממרומי מגדלו באפר ווסט על קריירה מפוארת. ואני? אני לעת עתה נותרתי עם תחושה מעורבת של קנאה ופרגון.

הריאיון עם "הגנרל שרון"

אריאל שרון

צילום: imagebank/gettyimages

במרץ 1978 התפרסם במגזין "פלייבוי" ארה"ב ריאיון שערך רענן לוריא עם אריאל שרון, אז שר החקלאות בממשלת בגין, חבר בקבינט, והאחראי על מפעל ההתנחלויות הישראלי. הריאיון נערך בנובמבר 1977.

"אני מותקף באופן קבוע על ידי התקשורת", פתח אז שרון את הריאיון. "במשך שנים היתה נטייה להגיד 'שימרו את שרון מתוח כמו קפיץ עד שתפרוץ מלחמה - ואז נוכל להשתמש בו כבעבר. בינתיים שיתעסק בענייניו" - כך ראה אז שרון דעת הקהל בעניינו, שחלחלה בהתמדה מאז מלחמת יום הכיפורים. "בעוד שאני נתפש כקיצוני בעיני התקשורת - ואני מודה שאיני יכול להיאבק בתדמית הזו - אני הייתי הראשון ואולי היחידי, להציע פתרון לבעיית הפליטים הערבים לאחר מלחמת ששת הימים. העליתי את הנושא כמה פעמים, אבל הוא נדחה בכל פעם".

שרון מדבר בריאיון על נושאים בוערים רבים, בהם צה"ל, ההתנחלויות, הפוליטיקה הישראלית, היחסים עם ארה"ב באותם שנים, ופורש גם את החזון שלו לפתרון הבעיה הפלסטינית - מעבר לנהר, בירדן. שרון הגדיר את המצב בישראל של 1978 כ"טרגדיה". "זה הבית היהודי", הוא אומר, "אבל גם הבית של הערבים, שחיו פה במשך מאות שנים. אני לא מכחיש את זה. הגוף הזר היחיד באזור הוא שושלת המלוכה ההאשמית בירדן של המלך חוסיין. מדינה פלסטינית כבר קיימת, רק שהמלך שלה, חוסיין, הוא לא פלסטיני".

כשנשאל האם ימשיך לבנות התנחלויות, למרות התנגדותם של נשיאי ארה"ב, אמר שרון כי: "לפעמים אנחנו נוטים לייחס חשיבות יותר לאירועים חולפים. אני לא ממעיט בערכה של ועידת ז'נבה (לפתרון הסכסוך הישראלי-ערבי). אבל לעם היהודי היו ועידות ז'נבה רבות לאורך ההיסטוריה, אבל אלה לא אירועים חשובים. מה שחשוב זה הישרדות שלנו כאן וההישרדות שלנו תלויה בהתיישבות בגדה המערבית ובגולן. הקיום שלנו הוא קבוע - ועידת ז'נבה היא זמנית".

כשנשאל האם הוא רואה סיכוי לקיומה של ישראל בגבולות 67, השיב "בשום פנים ואופן לא, עם דגש על ה'לא'. הממשלה הישראלית כבר אמרה שתיתכן פשרה בנוגע לסיני, אבל אני לא רואה אפשרות למו"מ על הגדה המערבית. חייבת להיות נוכחות ישראלית בגדה המערבית, נוכחות שלא תתבסס רק על כוחות צבאיים - חייבת להיות נוכחות ישראלית במשמעות של חיי היומיום".

הישראליות של הסבנטיז

באפריל 1970 הגיע לישראל צוות מיוחד של "פלייבוי ארה"ב" כדי להכין פרויקט צבעוני ואקזוטי: The Girls of Israel • עמודי כרום לוהטים של תמונות עירום שצולמו על רקע נופי הארץ, לצד כמה עמודי טקסט, הציגו לעולם את הפלא האמתי של ישראל הצעירה: הצבריות • השורה התחתונה של כתבת המחקר הצבעונית רלוונטית כאילו נכתבה היום: היזהרו! אם אתם תיירים – הן עלולות לעשות לכם בית ספר • מוגש כשי מיוחד לכבוד יום העצמאות ה–65 של מדינת ישראל

מרוין ניומן

"מעבר לגודלה הקטנטן, ישראל מציעה מגוון מהמם של טבע ונופים עירוניים המשקפים סגנונות ותרבויות מכל חלקי העולם", כך פתח כתב "פלייבוי" את המסע האנתרופולוגי לחקר הנערה הישראלית של שנות ה-70, "מסע מחקר" שחצה את המדינה מהמדבר, דרך ים המלח, אל ירושלים, תל אביב, קיסריה, חיפה, הכנרת והגליל.

ומה היה לנו אז? גולדה מאיר היתה ראש הממשלה, נשיא המדינה היה זלמן שזר ודוד בן גוריון הודיע על פרישתו מהפוליטיקה. שלמה ארצי הוציא את אלבום הבכורה שלו, קטף את תואר "זמר השנה" וזכה במקום הראשון במצעד הפזמונים העברי עם "פתאום עכשיו פתאום היום". רבקה זוהר האלילה נבחרה ל"זמרת השנה".

1970 היתה גם השנה שבה אריק איינשטיין ושלום חנוך הוציאו את האלבומים "פלסטלינה" ו"שבלול", ששיר הנושא מהאלבום האחרון זיכה אותם בתואר שיר השנה של מצעד גלי צה"ל. באותה שנה כמובן, רשמה נבחרת ישראל, במקסיקו, את השתתפותה היחידה במונדיאל.

אך כל זה לא עניין את כתב "פלייבוי". הוא העדיף לחקור את המין היפה - אולי היפה בעולם, לדבריו. "הנשים הישראליות", נכתב, "הן מתוחכמות ופשוטות באותה נשימה, ומשלבות מורכבות ביחד עם נאיביות. הן משדרות נשיות ים-תיכונית עם חוזק מוחצן וגאווה גדולה כלפי העולם על היותן ישראליות. לאשה הישראלית רצון עז להיות שווה לגבר הישראלי, אך היא גם תדע להעריך אם תתייחס אליה כאשה אלגנטית ועדינה".

כיאה לעיתונאי איכותי שדואג לקוראיו, התמקד הכתב בשאלה הכי מעניינת עבור כל תייר זכר באשר הוא, בכל מקום בעולם - איך להעמיס בחורה מקומית. "לעתים היא (הבחורה הישראלית) תנקוט בגישת 'סטרייט-פורוורד' כלפי סקס, ובמצבים אחרים היא תבחר בגישה הפוריטנית", כתב. "בקיצור, הבחורה הישראלית היא בלתי צפויה".

ובעניין הזה, אנו פונים במסר נרגש לבנות שלנו, ככה לכבוד יום העצמאות - עזבו אתכן שטויות. מתיירים לא ייצא לכן כלום, ובטח שזה לא חומר להביא הביתה. הישארו כמו שאתן, כי כך היו סבתותיכן (שאולי אחת מהן מופיעה בכתבה זו) וכך אנו אוהבים אתכן: שרוטות אך פרקטיות, חסרות החלטיות ובוסיות, מזמינות המבורגר-בייקון-גבינה באחת בלילה אחרי מסיבה ב"חתול" (ולא שוכחות סלט קטן ודיאט קולה), מתות שנתקשר יום אחרי הדייט אבל מסננות כשזה קורה, ונוהגות עם חלון פתוח וסיגריה ביד - כמו אחרון נהגי המוניות בטיביליסי. בקיצור - די תמשיכו.

קוני טרנר

מה כתבו עליה? "קוני טרנר, אקס קליפורניה גירל, מכילה את שמש המדבר. טרנר בילתה קיץ כמתנדבת בקיבוץ ונבחרה להישאר". מעניין למה...

סנדרה ויווה

מה כתבו עליה? "ויווה השזופה, שמחיה את נופי הנגב השוממים, היגרה לישראל ממולדתה רומניה. סנדרה היא דוגמנית מקצוענית שלעתים גם עוברת לצד השני ומצלמת – רק בשביל הכיף".

ששונה מגן

מה כתבו עליה? "מגן, ילידת חיפה, מתפרנסת כציירת תרשימים ארכיטקטוניים והתחביבים שלה: סריגה, רקמה וגרפיקה - משקפים את האוריינטציה האמנותית שלה".

ששונה מגן

אסתר זבקו

שחקנית ששיחקה בין היתר בסרטים "חמש מאות אלף שחור" ו"לאן נעלם דניאל וקס".

מה כתבו עליה?

"אסתר נולדה בפולין וגדלה באוסטרליה. היא הגיעה לישראל כדי לשרת כמתנדבת במלחמת ששת הימים - ונשארה".

ששונה מגן

אירית אבני

מה כתבו עליה? "אבני היא צברית וסטודנטית למדעי המדינה. אירית מתפרנסת כדיילת אוויר באל על, וכשחקנית לשעבר בתיאטרון צה"ל, עדיין חולמת להיות שחקנית. אבני האתלטית, כמו ישראליות רבות אחרות, אוהבת לרכב על סוסים ומוצאת זמן לצאת לשחות בכל יום".

אביבה פז

פז היא ללא ספק הכוכבת של הפקת שנות ה-70 בישראל. במהלך הקריירה הקולנועית שלה שיחקה אביבה בכמה סרטים, בהם "המובטל בטיטו" ו"תעלת בלאומליך", ובין היתר התפרסמה כבת זוגו של שייקה לוי מהגשש החיוור וכיכבה בפרסומת המקורית של "הקרב על המילקי", לצד חלי גולדנברג וגם - בר רפאלי כילדה. ב-2009 דירג אתר "מאקו" את פז במקום החמישי ברשימת "הנשים היפות ביותר של הקולנוע הישראלי".

מה כתבו עליה? "אביבה מדגימה תנועות שלמדה כסטודנטית לבלט בארה"ב. בימים אלה משחקת אביב בתיאטרון בתל אביב ולאחרונה כיכבה בסרט טלוויזיה".

20Q

דייויד הוכמן

השף גס הרוח שכבש כמעט כל תכנית על המסך, תופס קריז על ארטישוקים מבושלים יתר על המידה, סומלייה עצלנים, סועדים שמתביישים להתלונן, עמיתים בעלי עודף משקל, לקוחות שמצפים שהוא בעצמו יבשל להם את הארוחה ושפים שמכורים לסמים

Q1

פלייבוי: אל תבין את זה לא נכון, אבל האם אתה באמת חרא של בנאדם או שאתה רק משחק אותה כזה בטלוויזיה?

רמזי: תשמע, אני בנאדם שמתלהב מאוד ולפעמים מפרשים את זה לא נכון. כשמשהו טוב לדעתי, אני משבח. כשמשהו גרוע, אני מודיע את זה לאנשים. הלחץ במטבח מקצועי הוא עצום. זה לא מדע טילים, אבל אתה חייב לעמוד בקצב וגם עורכים את זה בצורה מגמתית. בשביל תוכנית כמו Hell's Kitchen אנחנו מצלמים 110 שעות, שמתוכן משדרים 42 דקות. ברור שלא הכל יהיה שף גורדון העליז והנחמד שמגיע כדי להדגים איך להכין רוטב לסלט. אני השף הכי שמח בעולם כשהדברים מסתדרים כמו שצריך. אבל כשהדברים לא הולכים טוב והשם שלי רשום על הדלת, או שאני עומד שם ומנהל את המטבח בטלוויזיה, אין שום מצב בעולם שאני מוציא החוצה זבל, וגם המתחרים לא צריכים לעשות את זה.

Q2

פלייבוי: אבל לקרוא למישהו "חמור מזוין" כי הוא בישל את הארטישוקים יותר מדי, זה באמת הפתרון הטוב ביותר?

רמזי: אתה שואל את האדם הלא נכון. זאת השפה של התעשייה וזאת השפה שלי במטבח. אם אשתי מבשלת ארטישוקים יותר מדי או שורפת פיצה,

צילום: יח"צ

צילום: יח"צ

אני לא מסתובב וקורא לה זונה מטומטמת. ברור שלא. אבל כשאני עומד שם - לא משנה אם זה במאסטר שף או ב- Hell's Kitchen - ומוצע שם פרס של רבע מיליון דולר, ומגיע איזה אידיוט שלא יודע לבשל ארטישוק וקורא לעצמו "שף מנהל" באיזה מלון ארבעה כוכבים, אתה יכול להיות בטוח שאני אעשה ממנו צחוק.

Q3

פלייבוי: מישהו פעם הכניס לך מכות?

רמזי: לפני הרבה שנים היתה איזו סיטואציה באחת העונות הראשונות של Hell's Kitchen בלונדון. גברת אחת שתתה יותר מדי ורצתה לעשות רושם וניסתה לתת לי אגרוף. אבל לא. יש לי חגורה שחורה בקראטה. אני אוהב איגרוף, אני יכול לדאוג לעצמי. האם אני רוצה ללכת מכות? לא. בואו נגמור לבשל קודם - נלך מכות אחר כך. מה, אני באמת נראה לכם כועס כל כך?

Q4

פלייבוי: לפעמים. אתה לא צופה בתכניות שלך?

רמזי: לעולם לא. אני לא רוצה להתעסק בעצמי יותר מדי ולהתחיל לחשוב על איפור ולבדוק איך אני הולך. "אוי, באמת אמרתי את זה?" זין. זה מה שזה. אני מעדיף לצפות ב-דייג קטלני (Deadliest Catch) או לצאת לאכול ארוחת ערב.

Q5

פלייבוי: תספר לנו דבר אחד שבעל מסעדה לא ירצה לעולם שהלקוח יידע.

רמזי: שהלקוחות צריכים להתלונן יותר. אתה יודע, מזון הוא יקר בימינו, והסומלייה המזדיינים האלה באים עם רשימת יין של אלפי עמודים וזורקים אותה עליך. הם יודעים שהלקוחות יבהלו ויקנו משהו יקר מדי. לדעתי אתה תמיד צריך לגרום להם להזיע: "תחזור אלי עם יין אדום במחיר 30 או 40 דולר. תחזור אלי עם אפשרות. אל תיתן לי אנציקלופדיה שאני צריך לדפדף בה 20 דקות בזמן שאני מבלה עם האורחים שלי. זאת העבודה שלך".

Q6

פלייבוי: אתה והשף מריו בטאלי לא מסוכסכים עכשיו, אחרי שהוא כינה את הבישול שלך מיושן ואתה קראת לו Fanta pants?

רמזי: מה פתאום, זה בולשיט. אנשים ממשיכים לתדלק את השטויות האלה כי הם רוצים לראות אותי מתחרה נגדו באיירון שף.

Q7

פלייבוי: תרצה להופיע אי פעם באיירון שף אמריקה?

רמזי: אם ארצה להופיע? (מהרהר) כן, אני חושב שכן, למען האמת. בהחלט. האם אפסיד? בוא נגיד ככה: תן לי מרכיב אחד או חמישה מרכיבים, ותן אותם מרכיבים לעשרה שפים מכל רחבי העולם. אני מתחייב שאני אכין את המנה הטובה ביותר מהמרכיבים האלה, בלי שום תחרות. כל מה שלמדתי אי פעם מבחינה קולינרית הגיע מזה שנפלתי ונלחמתי כדי לקום בחזרה. אתה מנקה את האבק מעליך וחוזר בתנופה, עם מתכון טוב יותר או עם הצגה טובה יותר של הדברים. אני אנצח באיירון שף, בוודאות.

Q8

פלייבוי: איך זה שאתה לא שוקל 150 ק"ג?

רמזי: אני אוהב את העיקרון הסיני שאומר שצריך לאכול ארבע או חמש קערות קטנות ביום. אני לא חושב ששפים צריכים להיות שמנים. הייתי פעם שף שמן. אני חושב שזה אחד הדברים הדוחים ביותר, ששף ששוקל 200 ק"ג ייצא מהמטבח אל המסעדה שלו ויצפה מאנשים לאכול את האוכל שלו. אבא שלי מת מהתקף לב בגיל 53, אני מעולם לא עישנתי. אני אוהב להיות בכושר, אני לא אוהב לשבת סתם.

Q9

פלייבוי: ברור שלא. יש לך יותר מ-20 מסעדות ברחבי העולם, שלוש תכניות טלוויזיה בארה"ב ושלוש באנגליה המשודרות בכל העולם, ספרי בישול, התחייבויות שיווקיות, וארבעה ילדים צעירים. אתה לא דואג לפעמים שאתה מתפרש על יותר מדי דברים?

רמזי: נו, באמת. אתה חושב שוולפגנג פאק (שף אמריקאי) התפרש יותר מדי עם פאק אקספרס ועם חברה בשווי 400 מיליון דולר? ממש לא. הוא נראה מצוין בשביל בחור עם 127 מסעדות, והוא רגוע לגמרי. אני יכול רק לקוות להמשיך באותו קצב בגיל 62. אבל הוא עושה את זה באותו אופן שאני עושה את זה, ובאותו אופן שתומס קלר וג'ואל רובושון או כל שף דגול אחר עושה את זה: מעסיק צוות עובדים מעולה.

Q10

פלייבוי: אבל מי שבא למסעדה שלך משלם הרבה כסף כדי לאכול ארוחה שבישל גורדון רמזי. לא מגיע להם לקבל ארוחה שבישל גורדון רמזי?

רמזי: אני שומע את השטויות האלה כבר 30 שנה. כשאתה קונה חליפה של ארמני, אתה לא שואל אם ג'ורג'יו עמד ותפר אותה בעצמו והאם הוגו בוס תפר את הטישרט הזאת באופן אישי? כשקניתי את הפרארי 458 שלי, לא ביקשתי מאנזו שירכיב בעצמו את הגלגלים המזדיינים כדי שאוכל לנסוע 350 קמ"ש. ממש לא. בחייכם, תפסיקו עם השטויות האלה.

Q11

פלייבוי: אתה אוהב מכוניות פרארי?

רמזי: אני אוהב מכוניות פרארי, למבורגיני, מזראטי. אני אוהב את הדיוק ואת המהירות. אבל אפשר גם להסתבך אתן. פעם נסעתי במזראטי גראן טוריסמו החדשה לגמרי שלי, ופניתי לצד הלא נכון של הכביש. חשבתי לרגע שאני נוהג באנגליה. פתאום ניידת של משטרת לוס אנג'לס רודפת אחרי עם אורות מהבהבים. יצאתי מהאוטו, והשוטר השתגע ושלף את האקדח שלו. "תיכנס בחזרה לרכב!" 00:30 בלילה, ואין עלי תעודת זהות. הוא יצא מדעתו, חשב שגנבתי את המזראטי המזדיינת. כמה בנות יצאו מאיזו פיצרייה והתחילו לומר "היי, שף רמזי, אנחנו אוהבות אותך!" והשוטר היה כאילו, "מי אתה?" ואני אמרתי "שף רמזי", וקיבלתי בחזרה את החיים שלי.

Q12

פלייבוי: נדמה לי שהיה לך קצת יותר קשה לצאת מהצרות פעם בקוסטה ריקה.

רמזי: כן, זה היה מסוכן קצת. צילמתי סרט דוקומנטרי על הסחר הלא חוקי בסנפירי כרישים. לסנפירי כרישים אין טעם מיוחד, אבל באסיה, אם אתה אוכל אותם במרק שלך זה סימן לעושר ולכוח. זאת תעשייה של מיליארד דולר, שמבוססת על התנשאות בלבד. למוכרי הדגים יש שומרים חמושים שמסיירים סביב מגדלים מבוצרים, אז ניסינו להיכנס לאחד אבל נתקלנו במשמר כזה. הצלם שלנו נפל, הם שפכו דלק על כל השיער והצוואר שלי וניסו להצית אותנו. שף טיפש אחד עם צוות דוקומנטרי לא היו מצליחים לעולם לעצור את המנוולים האלה מלהשמיד את אוכלוסיית הדגים הזו, אבל חשבתי, למה לא לנסות לעזאזל? זה כמו סמים או כל הדברים האלה. אם אתה תופס צד, מי יעשה את זה?

Q13

פלייבוי: אנתוני בורדיין כתב על שימוש נפוץ בסמים בקרב שפים. מה הניסיון שלך עם סמים?

רמזי: מעולם לא נגעתי בסם בחיי. ראיתי את אבא שלי שותה עד קהות חושים ונהפך אלכוהוליסט וראיתי את אחי נהפך למכור להרואין, ולכן תמיד ברחתי מזה. איבדתי פעם שף שהתמכר לקוקאין. היה לנו גם שף אחר מ-Kitchen Nightmares שקפץ מגשר בשנה שעברה. כל אדם מתמודד אחרת עם לחץ בחייו. נורא לא הוגן להכליל או לבקר. האם שפים צריכים קוקאין כדי להתמודד עם הלחץ? ממש לא. זה לא רוק'נרול - זה בישול לכל הרוחות.

Q14

פלייבוי: דרך אגב, חברים שלך נכנסים לפאניקה כשאתה מגיע לארוחת ערב חגיגית?

רמזי: אני שונא ארוחות ערב חגיגיות, שונא אותן. אני באמת משתדל לא ללכת - בעיקר מפני שאני לא יכול לשבת שם ולהעמיד פנים שהכול נפלא כשהוא לא. האוכל גרוע לעתים קרובות כל כך. פשוט קשה לי מדי להתנהג בדיפלומטיות.

Q15

פלייבוי: תן לי דבר אחד פשוט שכל אחד יכול לעשות כדי לבשל טוב יותר.

רמזי: להשתמש בכיסוי עיניים. אני מלמד את השפים שלי בצורה לא שגרתית. לעתים רחוקות הם מתיישבים ואוכלים את מה שבישלו כרגע, לכן אני אוהב לשים להם כיסוי עיניים כשהם אוכלים - זה מדהים, זה יוצר מעין רמה של אינטימיות עם האוכל. כל החושים מתעוררים ואתה מתחיל לרייר ולהתלהב. נוצרת רמה של פיתוי, של ציפייה. עשו זאת במשך חודש כשאתם מתיישבים לאכול והפה שלכם, הלשון שלכם, החושים שלכם, יהיו הרבה יותר מחוברים לטעם. החך נפתח להנאה.

Q16

פלייבוי: אתה גורם לזה להישמע כל כך אירוטי.

רמזי: בישול דומה מאוד לסקס, למעשה. אם אתה רוצה להעצים את החוויה, אתה צריך להיות אגואיסט. אתה צריך להיות הבנזונה הכי אגואיסטי שאי פעם לבש ג'קט של שף. אני אגואיסט ביחס לטעמים נפלאים ולשלמות החוויה, ואני חושב שזה מה שהופך אותי לשף טוב כל כך, לעזאזל. יש גם משהו סקסי מאוד בביטחון עצמי, וזה חלק עצום מלהיות שף. ביטחון אבל גם רגישות, שליטה, מודעות, חום, יכולת ביצוע, השפעה ויזואלית, רעב, סיפוק. כן, בישול זה לגמרי כמו סקס. לגמרי.

Q17

פלייבוי: מה יש לך עם המילה FUCK?

רמזי: זאת מילה יפהפייה. כשאתה אומר אותה למישהו, היא מחזקת ומעצימה את מה שאמרת. ישר ולעניין. ואל תרמה את עצמך, כולם משתמשים בה. אפילו המלכה מקללת, לכל הרוחות. אנשים צריכים להפסיק להתחסד.

Q18

פלייבוי: השיער שלך - הוא לא צריך להתאים יותר לגיל שלך?

רמזי: השיער שלי מאפיר, אז צביעת שיער היא הדבר היחיד שאני עושה שקשור לטיפוח עצמי. ואז אני מסתכל על רוד סטיוארט שהוא בן 68, לכל הרוחות, והוא חי כאילו אין מחר ועושה תינוקות, והוא עדיין מתעסק בשיער שלו. אז למה שאני לא אעשה את זה? אני לא חושב שאני גנדרן, אבל אני בהחלט דואג לעצמי ולאיך שאני נראה. אני לא מורט את הגבות שלי ולא עושה מניקור ולא שוכב במיטות שיזוף מזדיינות. השיער שלי הוא הדבר היחיד שאני מתעסק בו.

Q19

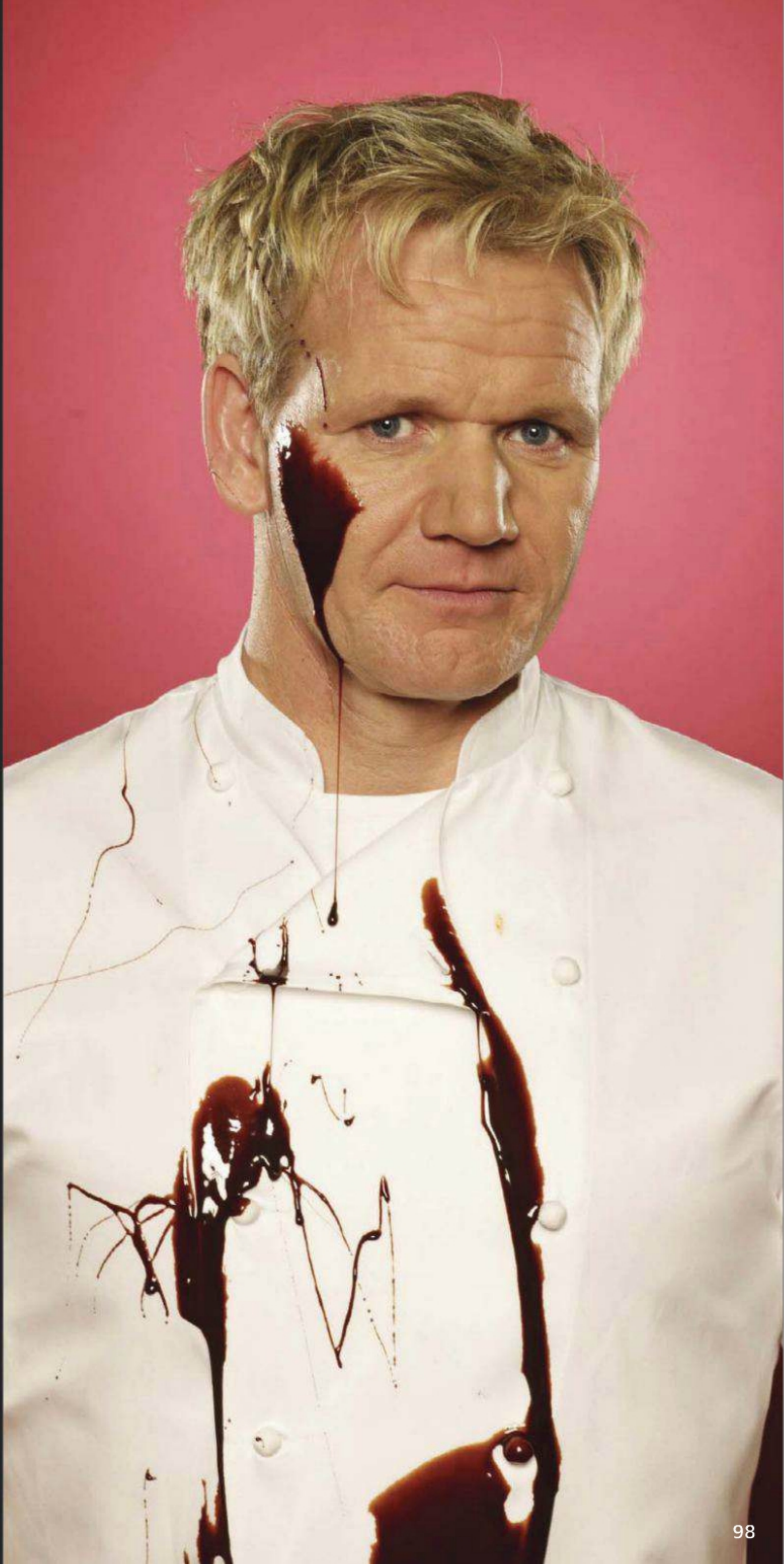
פלייבוי: כמעט נהפכת לשחקן כדורגל מקצועי. איך היו חייך משתנים אם זה היה קורה?

רמזי: זה היה ממש מזמן, כשהייתי בן 17. אהבתי את זה והייתי טוב בזה. אבל אפילו אם הייתי הולך את כל הדרך, הייתי כבר הרבה אחרי השיא עכשיו, בפרישה ועל הספסל. אני מניח שהייתי מאמן כיום. אני מורה מצוין ואני נהנה ללמד. אבל אני שמח שנפצעתי ושבסופו של דבר עברתי לבישול. זו היתה תאונה, אבל התאונה הכי שמחה בחיים שלי.

Q20

פלייבוי: יפריע לך שיזכרו אותך בתור השף הצורח מהטלוויזיה?

רמזי: אני לא חושב על הדברים האלה, למען האמת. אני אותו בחור שתמיד הייתי ותמיד אהיה. אני לא שונה מאיך שהייתי לפני 10 שנים. יש לי אותם ערכים. נכון, עכשיו אני מקליט קטעי קריינות, אבל אני בר מזל שכל דבר שאני עושה סובב סביב מה שאני הכי אוהב, וזה אוכל. אם יזכרו אותי בתור מישהו שזכה לעשות מה שאהב ועשה את זה טוב כמו כל אחד אחר, אז לעזאזל, אני לוקח את זה בשתי ידיים.

זה האירוע שלך...
לא תדפוק הופעה?!
RockVille
מוזיקה חיה לאירועים 054-4414955

סקס סמים ומשחקי וידיאו

דיוויד קושניר

נולן בושנל, מייסד חברת אטארי והאב הרוחני של משחקי הווידיאו, פשט על עמק הסיליקון עם בירה בידו ומקטרת בין שיניו. העלייה, הנפילה והגאולה של ילד הפלא הראשון

תעשיית הבידור האלקטרוני חדרה בשנים האחרונות לכל פינה בחיינו - החל ממשחקי בלוק-באסטר, דרך Xbox 360 ועד לסמארטפון שלנו - והכניסה בשנה שעברה מעל ל-16 מיליארד דולר בארה"ב לבדה, נתון ההופך אותה לאחת מתעשיות הבידור החזקות בעולם.

נולן בושנל הוא הסנדק הבלתי מעורער של תעשיית משחקי הווידיאו. בשעה שילדי הפלא של עידן הדוט.קום יהיו מאושרים אם יצליחו לפרוץ עם להיט אחד, בושנל אחראי לשלושה משחקים ששינו את פני תעשיית הבידור בשנות ה-70 וה-80: הוא יצר את משחק חבטות הארקייד הראשון (פונג), את חברת משחקי הווידיאו הראשונה (אטארי) ואת רשת המסעדות צ'אקי צ'יז, שילוב חדשני בין פיצרייה ואולם ארקייד. וויל רייט, המעצב האגדי של משחקים כמו ה"סימס" ו"ספור" אומר: "התרומה הגדולה ביותר של נולן לתעשייה ברורה כשמש - הוא זה שיצר אותה".

אך השפעתו של בושנל מתפרשת הרבה מעבר לתעשיית משחקי הווידיאו. ההיפסטר בן ה-69, בעל הזקן הלבן העבות והג'ינס המשופשפים, הוא המארק צוקרברג המקורי. ילד הפלא הראשון, שבגיל 20 הריץ חברה משלו בעמק הסיליקון והגדיר את תרבות הסטארט אפים היצירתית והפרועה שתאגידים כמו אפל ופייסבוק אימצו אל לבם.

נולן הוא מולטי-מיליונר שבנה את עצמו מאפס. הוא גדל בפרבר ביוטה והצליח להפוך את אטארי לאחת מהחברות בעלות הצמיחה המהירה ביותר בהיסטוריה של ארה"ב.

צילום: סשה אייזנמן

בושנל שכר היפי מוכשר בשם סטיב ג'ובס לצוותו כדי שיבנה את משחק שבירת הלבנים "ברייקאאוט"

לא מפתיע לגלות שליאונרדו דיקפריו עשוי לשחק את נולן בסרט על סיפור חייו. וכאן עולה השאלה, כיצד הצליח בחור אחד ליצור תרבות ותעשייה שלמה מאפס? לא נוכל להבין את עתיד משחקי הווידיאו אם לא נדע כיצד הכל החל. וכפי שבושנל חושף בפעם הראשונה, הסיפור שלו מתחיל במסדרונות האחוריים: "כמעט כל הדברים המעניינים קורים בקצה, שם מוחות מיוחדים מתחככים אחד בשני. אלה המקומות בהם נוצרות רעידות אדמה המזעזעות תעשיות, והרי געש של גאונות מתפרצים לאוויר העולם. ככה זה בחיים. ככל שאתה קרוב יותר לקצה, אתה נחשף להזדמנויות השוות באמת".

•

כשלמד בושנל הנדסת חשמל באוניברסיטת יוטה בשנות ה-60, הוא נכנס יום אחד למעבדה הלא נכונה ומצא את כל הסטודנטים רכונים מעל Spacewar!, משחק הווידיאו הראשון שנוצר אי פעם על מחשב מיניאטורי. אמנם הגרפיקה היתה נוראית, אך המשחק היה נהדר. כשבושנל תמרן את ספינת החלל הקטנה שלו מסביב לחור שחור בעודו יורה על יריביו, הבהב העתיד במוחו. מאחר שעבד במשך שנים בקיץ בניהול ביתן המשחקים בפארק השעשועים, ידע היטב כי אנשים ישתגעו על דבר כזה. הוא מספר: "אמרתי להם אז בחדר שאם היה לי את המשחק הזה בפארק השעשועים, הייתי עושה המון כסף. זה היה פשוט קסום!"

אך הקסם הזה, כך נראה אז, היה רחוק שנות אור מהמציאות. המחשבים היו יקרים מדי, דבר שהפך את הרעיון של ייצור המוני של משחק וידיאו ללא מציאותי, ובכלל, בושנל היה צריך להשיג לעצמו אז עבודה אמיתית. מיד לאחר יום הולדתו ה-25 מצא המהנדס המוכשר עבודה בחברת אודיו-וידיאו בקליפורניה ושם שוב נדבק בחיידק ה-Spacewar!. עמק הסיליקון, שם התגורר, היה קרקע פורייה לרעיונותיו ובמהרה החל בושנל להסתובב עם מתכנתים וגיקים שהוקסמו אף הם מהחזון האדיר של הבחור הצעיר מיוטה.

בושנל הבין שהוא לא זקוק למחשב יקר כדי ליצור משחק. חברו הטוב טד דבני, שלמד אלקטרוניקה בצבא, מצא דרך לשחק עם אות הטלוויזיה דרך השימוש בבקר וידיאו פשוט. כך מסך הטלוויזיה הרגיל יכול היה להציג סדרות של שרבוטים ונקודות - בדיוק מה שבושנל היה זקוק לו כדי לבנות גרסת Spacewar! המופעלת על ידי הכנסת מטבעות, אשר לה קרא Computer Space. בזמן שבושנל וצוותו עבדו על החומרה, בושנל כבר הבין שהוא עומד ליצור יותר מאשר משחק לגיקים. הוא עומד ליצור משחק סקסי כל כך, שכל אדם ירצה לשים עליו את היד. לכן הוא בנה מכונת משחקים שנראתה כאילו הגיעה מבית הקברות - ארון גבוה שחלקו העליון מוטה לאחור ובאמצע מופיע מסך. היה זה האב טיפוס של מכונות הארקייד המוכרות של ימינו. לאחר שבנה את הארון המוזר, הבין בושנל כי "סקס מוכר" והדביק על המכונה תמונה של דוגמנית נאה בפוזה מגרה.

ב-1971 הציג בושנל את Computer Space, משחק הארקייד המסחרי הראשון בעולם. למרבה הצער, המשחק היה מוזר מדי וזכה להתעלמות כללית. אך בושנל היה רק בשנות ה-20 שלו וכבר חשב על המשחק הבא. בדיוק בתקופה זו פתח חברה משלו - אטארי - יחד עם טד דבני. לאחר שצפה בגרסת הדמו של משחק טניס ניסיוני על הקונסולה הביתית שלו "אודיסיאה", החליט בושנל להתנסות בבניית משחק טניס חדש לגמרי. הם קראו למשחק "פונג" ובושנל למד מטעויות העבר. הוא הפך את המשחק למשחק פשוט ביותר. על מכונת המשחק הוא כתב "כדי להגיע לניקוד גבוה, אל תפספסו את הכדור!" ומאוחר יותר צחק על כך: "ההוראות האלה היו סוג של בדיחה. ברור שהמטרה של המשחק היא לפגוע בכדור".

כדי לבחון את המוצר, הציב בושנל את המכונה בבאר מקומי וגבה 25 סנט למשחק. זמן קצר לאחר מכן, בושנל קיבל שיחה זועמת מהבעלים של המקום שהודיע לו שהמכונה המוזרה כבר הספיקה להתקלקל. בושנל הלך לבדוק את הנזק. כשהגיע ופתח את המכונה, מחזה מדהים התגלה לפניו. תא המטבעות היה עמוס לעייפה והמטבעות הרבים תקעו את מנגנון הטעינה. בינגו. המשחק הפך במהרה ללהיט.

•

בנסיעה לאורך הגבעות המפרידות בין סן פרנסיסקו וסן חוזה, עוברים דרך רחובות בהם שוכנות אימפריות מוכרות: אלקטרוניק ארטס, סיגה, סוני ורבות אחרות. האזור מתמלא כל העת במיליונרים חדשים מתחת לגיל 30 ולכולם יש סיבה טובה לחלום בגדול. אך החלומות הללו אפשריים אך ורק בשל אדם אחד, בושנל, אשר ייסד את אטארי שלימדה את החנונים הגאונים איך להפוך את הרעיונות שלהם לכסף.

כשבושנל הגיע לעמק הסיליקון בשנות ה-70 המוקדמות, עדיין שלטה במקום תרבות החשיבה הקבוצתית האורווליאנית של ענקיות כמו IBM. בושנל אומר: "בימים ההם, ממש לא היו מנכ"לים בגיל 20. כל המהנדסים בעמק הסיליקון לבשו חולצה לבנה ועניבה".

אך ההזמנות למשחק פונג לא הפסיקו לזרום ושינו את עמק הסיליקון. אטארי השיקה את תעשיית המשחקים כפי שאנו מכירים אותה כיום, אך השפעתה היתה רחבה הרבה יותר: היא ייסדה את תרבות החברה היצירתית השולטת בעמק עד עצם היום הזה. "אמרנו: לעזאזל עם זה, פשוט נהיה הכי טובים במה שאנחנו עושים ונתעסק פחות באיך שתופשים אותנו", מספר בושנל.

עם ארבעה עובדים בלבד ו-500 מכונות פונג מוזמנות, בושנל היה חייב לשכור במהרה עובדים רבים או להסתכן באיבוד העסקאות. במקום לפרסם מודעת דרושים, בושנל רץ למצוא מובטלים בלשכת התעסוקה המקומית. הוא נכנס לחדר מלא בהיפים והומלסים, העלה כמה מהם על משאית ומיהר אל מפעל הייצור שלו.

בכל יום פלט המפעל כ-10 מכונות פונג חדשות. עלות הייצור של כל מכונה היתה 300 דולר וההכנסה הסתכמה ב-900 דולר - רווח מטורף ביחס לתקופה ההיא. בושנל גם הציב כמה מכונות ברחבי העיר ושלח עובדים לאסוף את המטבעות, עם גרזנים במכוניות, "לכל מקרה". הביקוש צמח במהרה והחברה העתיקה את מקומה לאולם סקייטבורד סמוך. בעוד עשן מתוק של מריחואנה ממלא את האוויר והיפים גולשים על סקייטבורדים בין מכונות פונג, אטארי נהפכה למריטוקרטיה אמיתית (שלטון המיומנים והראויים).

בושנל הביט על העובדים המזוקנים ופרועי השיער ואמר להם: "לא אכפת לי מתי אתם באים לכאן. לא אכפת לי מה לעזאזל אתם לובשים. לא אכפת לי שתביאו את הכלב שלכם. לא אכפת לי שתביאו שישיית בירות. כן אכפת לי שתעשו את העבודה כמו שצריך. אתם אנשים בוגרים וככה בדיוק אני מתייחס אליכם".

עם מכונות הפונג שלא מפסיקות לזרום אל השוק ומשחקים חדשים בשלבי פיתוח, נהפכה אטארי לתשובה של עמק הסיליקון לבית החרושת לשוקולד של ווילי וונקה, כשבושנל מחזיק במושכות. לבוש בג'ינס ועניבת פרפר ועם מקטרת הטבק הנצחית בפיו, הוא בנה סביבת עבודה, כיפית בדיוק

נולן בושנל ההיפסטר בן ה-69 בעל הזקן הלבן העבות והג'ינס המשופשפים הוא המארק צוקרברג המקורי

כמו המשחקים עצמם. כדי להכניס מוטיבציה לצוות, הוא הבטיח לעובדי החברה חבית בירה אם יעמדו ביעדי הייצור. יחס החליפין בין הבירות למכונות עבד היטב והחביות הרבות שניצבו בבקרים לפני שערי חברת אטארי הפכו לאגדה בעמק הסיליקון. בושנל נזכר: "ראו אותנו אז כחברת מסיבות, לא משחקים".

בושנל הגדיל לעשות כשהכניס ברז בירה למשרדו והזמין את כל מי שרצה ללגום להיכנס. אווירת החגיגה התפשטה בכל רחבי עמק הסיליקון. זאת היתה חגיגה של תרבות, של עישון מריחואנה ושל המון קוקאין. אבל גם של עבודה קשה מאוד. בושנל לא ראה את העסק שלו רק ככיף ומשחקים. הוא מיטיב לספר: "תמיד הרגשתי כמו מורמוני לשעבר שלבוש כמו היפי. חשתי כמתחזה. הייתי מהנדס ויורם. מה שעניין אותי יותר היתה הטכנולוגיה והיצירתיות".

וכפי שהתברר, בושנל נדרש במהרה לגייס את כל היצירתיות שעמדה לרשותו. מדוע? ובכן, אטארי עמדה בפני פשיטת רגל.

•

ב-1974 החלו מכונות הפונג לצוץ בכל רחבי העולם, אך הן לא היו של אטארי. במהלך הצמיחה המהירה, בושנל הזניח את השלב "השולי" של הבטחת זכויות יוצרים על המעגלים המודפסים של פונג ואיפשר כך לחברות אחרות לגנוב את העיצוב שלו. הוא מודה: "הייתי צעיר וטיפש. מכל מכונות הפונג שנמכרו, רק 25% היו שלנו". תכניתו להעביר חלק מהייצור ליפן - שנידונה מראש לכישלון - כמעט הביאה את החברה הצעירה לפשיטת רגל.

הלחץ הכלכלי החל לפגום באוטופיה של חיי החברה. האווירה החגיגית נהפכה במהרה קודרת ובושנל מצא עצמו שוקע בחוסר תקווה. עובדי קו הייצור התלוננו על השכר הנמוך והופיעו לעבודה לבושים בחולצות אשר עליהן היה כתוב FUCK YOU. הלחץ הרב שבושנל חש, הפך להר געש של זעם: "הייתי בלתי נסבל אז, פיטרתי אנשים רק כי סיננו לעברי משהו שלילי". הלחץ השפיע גם על חייו הפרטיים של בושנל, והוא התגרש.

כשאטארי עומדת על סף כישלון, בושנל היה חייב להוציא את עצמו מהבור, ויפה שעה אחת קודם. הוא נקט פילוסופיה עסקית שנהפכה לעיקרון המנחה של חייו: "המשחק הגדול". הוא ידע שהחומרה של אטארי הועתקה על ידי המתחרים ולכן החל "לבנות מלכודות" - ממש כמו לכתוב מתכונים עם מרכיבים לא נכונים. אטארי הוציאה לשוק בכוונה מעגלים מודפסים לא מסומנים כראוי כדי שחברות אחרות המעתיקות אותם יסבלו מתקלות רבות. המזימה עבדה ובושנל החזיר לעצמו במהרה את פלח השוק שאבד לו.

כדי לעודד יצירתיות, החל בושנל לערוך פגישות של החברה במסעדות ששכנו סמוך לחוף הים ובג'קוזי הענק שנמצא מאחורי ביתו. עיתון ה"סן פרנסיסקו כרוניקל" ערך כתבת פרופיל על בושנל והציג תמונה שלו טובל בג'קוזי עם מי שנראתה כדוגמנית חשופת חזה. הוא מחייך ונזכר "אלה היו הימים הפרועים. תקופת הליברליזציה של הנשים. לא היה איידס ו היתה המון רומנטיקה באוויר, ובעסקים". המהנדסים החלו לקרוא לפרויקטים שלהם בשמות של בחורות, "דרנל" למשל, לפי בושנל "היתה חטובה ובעלת מותניים צרים מאוד".

נולן בושנל (בחולצה מנוקדת) עם הגירסה הראשונה של מכונת הפונג

"דרנל" היה שם הפרויקט שהביא את פונג של אטארי למקלטי הטלוויזיה. בעוד ש"אודיסיאה" היתה הקונסולה הביתית הראשונה, פונג נהנה מעסקת ההפצה היוקרתית עם סירס, הרשת הקמעונאית האמריקאית העצומה. השילוב בין סירס ואטארי סימל מעבר שהשאיר את הטיטאנים הישנים מאחור והעלה את הדור הבא של הסטארט-אפים אל קדמת הבמה של עמק הסיליקון.

בושנל הופיע לפגישה הראשונה עם בכירי סירס בג'ינס וטי-שירט. לפגישה השנייה כבר לבש חליפה ועניבה, והופתע לגלות את בכירי סירס לובשים ג'ינס בעצמם. במהלך ביקור של נציגי סירס במפעל הייצור של אטארי, צוותי שתי החברות שברו את הקרח כשרכבו על המסועים, ישובים על ארגזי קרטון כשכוסות בירה בידיהם.

הציוות המוזר השתלם. הגרסה הביתית של פונג נהפכה ללהיט אדיר. בסוף תקופת החגים של 1975, אטארי מכרה ביותר מ-40 מיליון דולר, אך ההצלחה גבתה את מחירה. בושנל נפרד מחברו ושותפו העסקי טד דבני, "האגו שלו יצא מכל פרופורציה" מעיד דבני על בושנל, "הוא החל לעשות דברים מטופשים מאוד". ראלף באייר, יוצר קונסולת האודיסיאה, תבע את אטארי משום שלטענתו, היא גנבה את הרעיון שלו. אטארי התפשרה מחוץ לבית המשפט ובושנל טען כי הוא היה זה שהציל רעיון גרוע מכישלון. הוא אומר "שנאתי את האודיסיאה. מכשיר מטופש ומוגבל".

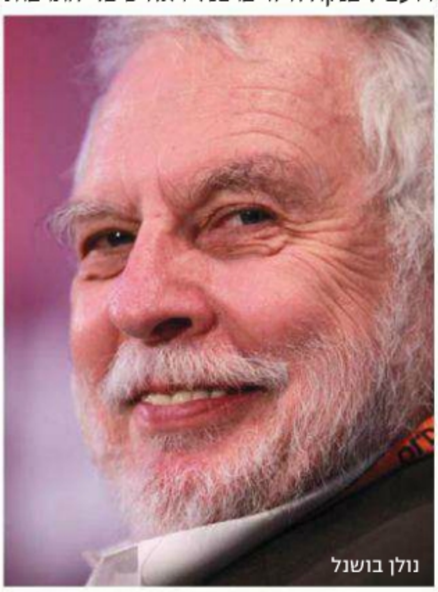
באייר, כיום בן 90, עדיין לא נרגע מהעניין. מביתו בניו המפשיר, הוא אומר על בושנל: "הבן אדם מעוות את המציאות. הוא לוקח את המציאות, מעביר אותה דרך המטחנה של עורכי הדין היקרים שלו ומפיץ אותה בחזרה לעולם. נחמדות ונימוס לא עובדים עם אנשים כמוהו".

כשהתביעה מאחוריו, עבר בושנל לשלוט לא רק בשוק משחקי הווידיאו הביתיים, אלא בכל זירת הארקייד. בעקבות ההצלחה של פונג, אטארי יצרה להיטים נוספים כמו "טנק", "אינדי 800" ו"מלתעות", המבוסס על שובר הקופות של סטיבן שפילברג. בושנל אפילו שכר היפי מוכשר בשם סטיב ג'ובס לצוותו כדי שיבנה את משחק שבירת לבנים "ברייקאאוט".

ג'ובס היה אז רק בן 20, ילד ארוך שיער שהיה על אסיד כמחצית מהזמן. הוא חקר את תרבויות המזרח ופרץ טלפונים כדי לערוך שיחות בינלאומיות, כולל שיחות אשר במסגרתן מתח את צוות הוותיקן. בושנל התרשם מהחשיבה הלא קונבנציונלית של ג'ובס, שכר אותו בתור טכנאי והציע לו בונוס אם יצליח להשתמש בכמה שפחות שבבים כדי ליצור את ברייקאאוט. ג'ובס צירף אליו חבר טוב שעבד בהיולט-פקארד (HP), סטיב ווזניאק, שסייע לו במשימה.

כשלושה חודשים מאוחר יותר (או ארבעה ימים, לפי ווזניאק), ג'ובס ווזניאק סיימו לבנות את המשחק, שנהפך במהרה לסיפור הצלחה אדיר של אטארי, קלאסיקה אמיתית. לאחר מכן, ג'ובס העלה בפני בושנל הצעה מהפכנית משלו: להשקיע בחברת המחשוב האישי שהוא ווזניאק מקימים.

עבור 50 אלף דולר, אמר ג'ובס, בושנל יקבל שליש מאפל. אך בושנל היה עסוק עם הצלחתו שלו וויתר על הרעיון. הוא נזכר: "כמו אידיוט, שפטתי את המצב לפי הסיבות ה'נכונות', אבל אז אפל התפוצצה בקול רועם". בנקודה זו בושנל ראה כיצד התרבות

נולן בושנל

הייחודית של אטארי משחזרת עצמה באפל: "התקופה בה העניבות נזרקו לפח".

•

ב-1976, פגישת ג'קוזי נוספת הובילה ליצירת העל האולטימטיבית של אטארי - קונסולת משחקי וידיאו ביתית שסללה את הדרך לקונסולות השולטות בחיינו כיום. תחת שם הקוד "סטלה", מערכת משחקי הווידיאו של אטארי קיבלה את השם הרשמי "אטארי 2600" ושאבה את ייחודה מכך ש היתה הקונסולה הראשונה ש היתה מסוגלת להריץ כמה משחקים שונים, שהגיעו בצורת קסטות פלסטיק צבעוניות.

עתה היה בושנל בן ה-33 זקוק לכסף, להרבה כסף, כדי לכסות את עלות הייצור. האגו שלו עלה בקנה אחד עם כישרונו ולכן לא הספיקה לו הקמת תעשיית משחקי הווידיאו מאפס. הוא רצה לשלוט בעתיד לפני שחלון הזמן לעשות זאת ייסגר. הוא אומר: " היתה לי הזדמנות אדירה לשלוט בתעשייה. אם אני לא הייתי עושה זאת, מישהו אחר היה קופץ על ההזדמנות".

והוא ידע בדיוק מה לעשות: למכור. משחקי הווידיאו קפצו לדור הבא וחברת וורנר קומיוניקיישנס, חברת האם של אימפריית הסרטים והמוזיקה, רצתה גם היא נתח מהעוגה. התאגיד שלח מטוס פרטי שיאסוף את בושנל וצוותו ויביא אותם לניו יורק, לפגישה. כשבושנל וההיפים שלו טיפסו למטוס המפואר, הם נתקלו בפנים מוכרות - קלינט איסטווד, שהחברה הטיסה לניו יורק כדי להשתתף בפרמיירה של סרטו החדש. בושנל, שיצר מיד קשר קרוב עם הסופרסטאר ההוליוודי, הרגיש שהוא יכול להתרגל בקלות לחיים האלה.

וורנר שיכנה את הצוות של אטארי בקומה העליונה של מלון הוולדורף-אסטוריה והציבה שם שולחן סנוקר ופסנתר מפואר. בכירי וורנר אמרו לבושנל: "אנחנו חושבים שמה שאתה עושה הוא נפלא ואנחנו רוצים שאתה תהיה הארכיטקט של טכנולוגיית העתיד בוורנר". ארבע שנים מוקדם יותר, בושנל פתח את סטארט-אפ משחקי הווידיאו שלו. כעת, ב-1976, הוא מכר את החברה ב-28 מיליון דולר.

בושנל נשאר היו"ר של אטארי והכניס לכיסו כ-15 מיליון דולר מהעסקה. הוא קנה בית חדש - אחוזה מפוארת ש היתה בעבר בבעלותה של המשפחה העומדת מאחורי חברת הקפה פולגר. המהלך הזה סימל במובנים רבים את עליית הדור החדש של איילי ההון האמריקאים - גיקים שיכולים לבנות אימפריה על בסיס שבבי מחשב וחלום. בושנל רכש לעצמו גם מטוס פרטי ויאכטה, לה העניק את השם "פונג".

לאחר הגעת הקונסולה לשוק ב-1977, האטארי 2600 הגדירה מחדש את החיים של דור שלם, אך היתה זו תחילת הסוף של בושנל באטארי. היזם הסדרתי כבר עבר במוחו לשלב הבא: יצירת רשת משחקים מקוונת ורשת של פיצריות ארקייד עבור משפחות. וורנר הזרימו את כל המשאבים לאטארי 2600, זאת למרות אזהרותיו של בושנל, שטען כי החברה הופכת את השוק רווי מדי. הקרב נהפך מכוער משום שבושנל האמין שהתינוק שלו מטופל בידיים הלא נכונות. לבסוף וורנר ניצחה והמלך נבעט החוצה.

חופשי מוורנר, בושנל בנה את האימפריה הבאה שלו - רשת הפיצריות החדשנית צ'אקי צ'יז, שבמסעדותיה הוצבו חיות רובוטיות מזמרות בגודל מלא. לפתע, לכל הילדים שגדלו על אטארי היה היכן לבלות, לבלוס פיצה ולקרוע אחד את השני במשחקי אטארי כגון "אסטרואיד" ו"מרבה רגליים". בתוך פחות מעשור, תעשיית משחקי הווידיאו הגיעה לעידן הזהב שלה. ב-1982 אטארי כבר הכניסה כ-2 מיליארד דולר בשנה. הסטארט-אפ המוזר של בושנל נהפך לחברה בעלת הצמיחה המהירה ביותר בהיסטוריה

כרזת פרסומת לאטארי

האמריקאית. בושנל השיק לא רק תעשייה חדשה, אלא גם דור שלם של גיימרים.

•

"היי נולן!" קורא בחור צעיר עם מוהיקן בצבע תות, "מתי אנחנו הולכים לראות את הרובוטים שוב?" זהו יום בהיר בלוס אנג'לס. בושנל ואנוכי יושבים ואוכלים בשכונת מחסנים מגניבה בעיר התחתית, כשהאמן המקומי מצטרף אלינו, להוט להתחיל פרויקט חדש עם מלך משחקי הווידיאו. עיניו של בושנל נוצצות כשהשניים מדברים על גימיקים מדליקים חדשים שהם רוצים לייצר. רגעים כאלה עדיין שווים עבורו יותר מכל דבר אחר, כולל האפשרות שדיקפריו יגלם את דמותו בסרט.

אף על פי שהוא מוכר בעיקר בשל עברו בתעשיית משחקי הווידיאו, בושנל עשה מיליונים נוספים ממגוון חברות היי-טק לאחר שעזב את אטארי. הוא עמד בראש החממה הטכנולוגית הראשונה של עמק הסיליקון, חברה בשם קטליסט טכנולוגיות, שהצמיחה סטארט-אפים אנונימיים יחסית, אך רווחיים מאוד, כמו אקסלון (חברת צעצועים אלקטרוניים) ואטק (חלוצה במערכות הניווט לרכב).

אך לא כל המיזמים של בושנל נהפכו לסיפור הצלחה. ב-2010 החברה שלו uWink, סוג של גרסה למבוגרים של צ'אקי צ'יז, סגרה את הסניף האחרון שלה. בושנל מסביר: "כשהולכים על הקצה, לפעמים לא יודעים בדיוק היכן הקצה נגמר והיכן התהום מתחילה. אבל אחרי שנופלים לתהום, יודעים מצוין איפה היה הקצה, אתה מבין? הכל זה למידה. תמיד יש משהו ללמוד שהופך אותך לחזק יותר ולחכם יותר בניסיון הבא".

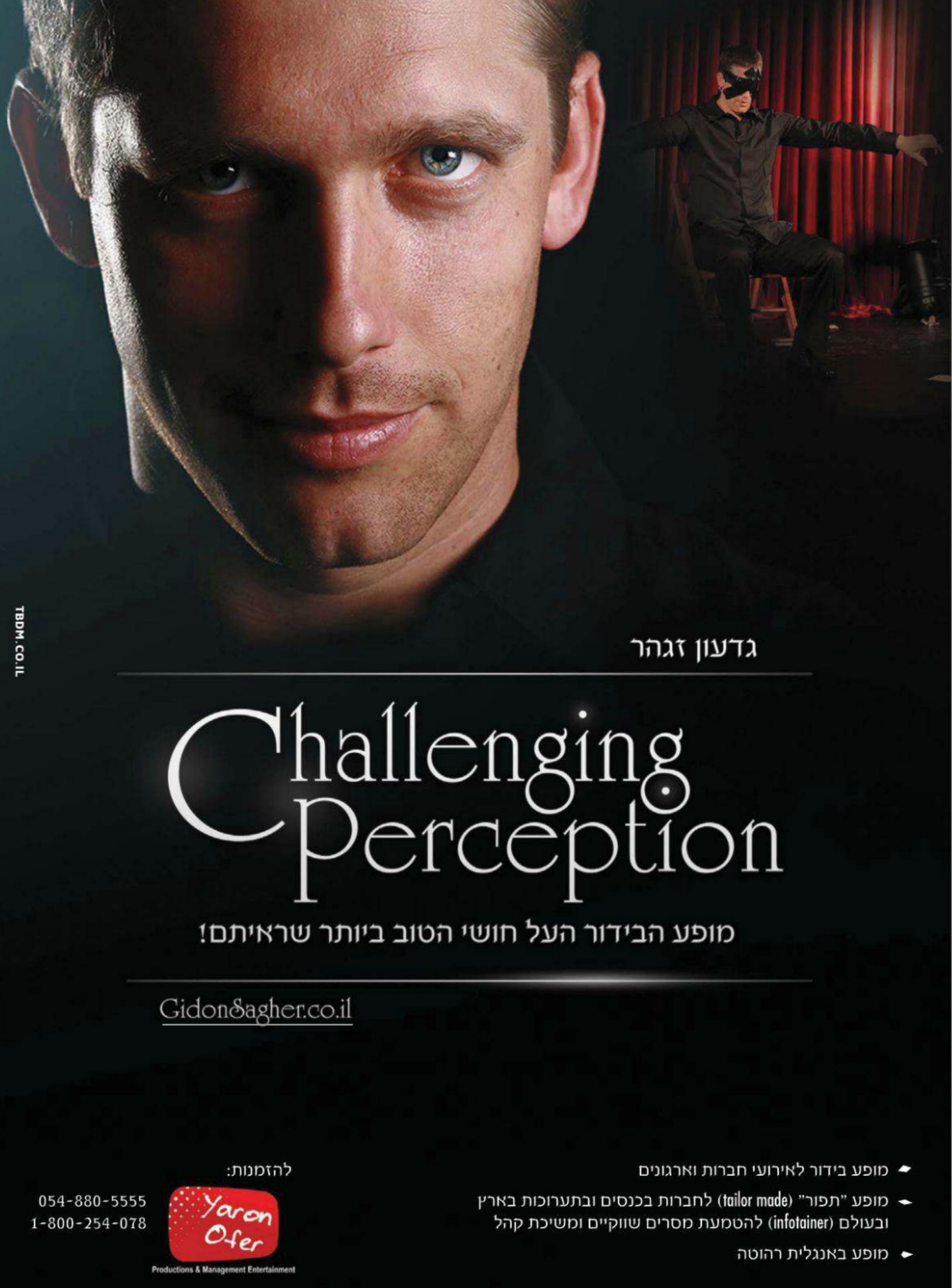
כעת, יש לבושנל מיזם חדשני נוסף, אולי האחרון שלו: הקמת סוג חדש של בתי ספר המשתמשים בחדשנות וביצירתיות של טכנולוגיות חדשות במטרה להעצים ילדים, לגרום להם ללמוד מהר יותר וטוב יותר. הוא מסביר כי הלמידה בבית הספר הזה תהיה מהירה הרבה יותר וכי בית הספר מבוסס על הרעיון הגורס כי תוכנה יכולה ללמד את התלמידים, ומורים צריכים רק להדריך ולכוון. הוא מתכנן לפתוח את בית הספר הראשון, Speed to Learn, כבית ספר פרטי בלוס אנג'לס ולהמשיך משם הלאה. הוא מציג לי בהתלהבות סוחפת את הלוגו החדש שעיצב - סמיילי צהוב שסימני הפאסט-פורוורד מופיעים במקום עיניו ואומר: "אני חושב על טכנולוגיות חדשות כמו על ארגז משחקים חדש. אני מת על תהליך היצירה".

החדשנות עברה גם לדורות הבאים. ברנט, אחד משמונת הילדים של בושנל מנישואיו השונים, מחזיק בחברת פיתוח משחקים משלו. הוא אומר שמשחקי וידיאו הם חלק מהדנ"א של הבושנלים ומזכיר לאביו כיצד הוא תמיד חייב לעקור לו את הסמארטפון מהידיים בארוחות משפחתיות, משום שהאחרון קובר עצמו במשחקים הסלולאריים ונהנה מכל רגע. ברנט מסכם: "הוא פשוט ילד מגודל".

ואכן, לאחר משחק פונג על האייפון שלי (אני ניצחתי), בושנל מספר לי כי הוא עובד על ספר המדע הבדיוני הראשון שלו, העוסק בנושא המוכר של מה יקרה כשהאינטליגנציה של המחשבים תעלה על זו של בני האדם. בו בזמן, הוא עדיין חולם על המצאות חדשות נוספות.

בושנל מסביר: "אני מאמין שבשביל לחדש באמת ולהביא משהו מרהיב לעולם, חובה להוריד את כיסוי העיניים. לדוגמה, אם היו שואלים אנשים מהשורה 'כיצד ניתן לחדש את הפוטבול המקצועי?' הם היו מתעסקים במשהו כמו מדים חדשים, אבל אני? אני הייתי חושב כיצד ניתן להפוך את מגרש החנייה למשהו אחר לגמרי. חשוב להרחיב את האופקים ולא להתמקד רק במגרש עצמו. ההתמקדות ביציעים ובמגרשי החנייה תוביל לתוצאות הגדולות באמת..." הוא לוגם מכוס המים, מיישיר אלי מבט ובחיוך גדול אומר: "זה המשחק האמיתי".

כמו תמיד, בושנל מוכן לשחק.

גדעון זגהר
Challenging Perception
מופע הבידור העל חושי הטוב ביותר שראיתם!
GidonSagher.co.il
מופע בידור לאירועי חברות וארגונים
מופע "תפור" (tailor made) לחברות בכנסים ובתערוכות בארץ ובעולם (infotainer) להטמעת מסרים שווקיים ומשיכת קהל
מופע באנגלית רהוטה
להזמנות:
Yaron Ofer
Productions & Management Entertainment
054-880-5555
1-800-254-078
TBDM.CO.IL

מנת היום

צילום: סטפן ווידה

תכירו את ג׳זלין אומה ההורסת. אם במקרה נתקלתם בה בדיינר הנה שישה פרטים שיעזרו לכם לפתוח אתה בשיחה:

- היא מתגוררת כרגע בבית השפנפנות של פלייבוי בלוס אנג׳לס
- בת 21 ורבע קווקזית
- מחפשת גבר אינטליגנטי עם חוש הומור
- משוגעת על הים
- מכורה לקניות אונליין
- אוהבת לנקות את הבית בעירום

FOUNTAIN
SERVICE
MENU

FRIES
BURGERS

SODAS

צילומים: יח"צ

אאודי R8 V10 פלוס

מנוע: 5.2 ליטרים V10

550 כ"ס

תאוצה: 0–96 קמ"ש, 3.5 שניות

שר הטבעות

דגם ה–R8 המשופר של אאודי נכנס בסערה לשוק

50 שנה מהיום, מעריצי התחום המוטורי יסתכלו אחורה על הרכבים שקיימים כיום ויסמנו את האאודי R8 החדשה כרכב שהגדיר מחדש את תחום רכבי העל.

הרכב נחשף לראשונה ב-2006, בגרסתו המקורית, והציב רף חדש לשילוב בין סגנון לביצועים: טיל כבישים, דו מושבי, כפול הנעה ובעל מנוע מרכזי; אפילו ידיות הדלתות התגאו אז בעיצוב יפיפה. והעיצוב הכללי של הרכב? כאילו היה שייך למוזיאון לאמנות מודרנית בניו יורק (MOMA).

לאחרונה, חזרה ה-R8 במהדורתה המשופרת, מהירה יותר, קלה יותר, ועם ניואנסים קוסמטיים עדכניים. מעצבי הבית שינו במעט את מראה חזית הרכב ואת חלקו האחורי, ושילבו פנסי לד המאפיינים את רכבי המותג.

אבל הבשורה האמיתית בשיפור הרכב נמצאת מתחת למכסה המנוע: תיבת הילוכים אולטרה מודרנית בעלת 7 הילוכים, כפולת מצמדים רובוטיים, S TRONIC, עם שליטה ידנית, שהצליחה לשייף 2.5 עשיריות השנייה מזמן המיאוץ הקלאסי, הישג מרשים למכונית מסוג זה. לצד זה, הרכב החדש צויד בלא פחות מ-550 כ"ס, מנוע V10 בנפח 5.2 ליטרים, ומהירות מרבית הקרובה ל-320 קמ"ש.

וכן, אם תהיתם, ידיות הדלתות הנפלאות מגיעות כסטנדרט.

סיבוב טכנולוגי

בעשור האחרון, נהגים נהנו ממהפכת הטכנולוגיה

בקרת המשיכה והיציבות ברכבים הצילה רבבות חיים, מערכות הניווט הצילו אף יותר מערכות יחסים ונישואין, תזמוני שסתומים משתנים, פקודות קוליות ועוד. סקרנים לדעת מה הלאה? אולי חליפות שיגור וטיסה אישיות כפי שרואים בסרטי מדע בדיוני? למעשה, כן. הנה כמה דוגמאות לטכנולוגיה תחבורתית שנראה ממש בקרוב:

מכוניות אקזוטיות היברידיות

← הסוללות לא נועדו רק לחסוך דלק, הן נועדו לתוספת כוח. תבדקו את הפורשה 918 והאאודי E-TRON

הפעלות סלולריות

← בקרוב המכשיר הסלולרי שלך יפתח את נעילת הרכב, יניע אותו וינחה אותו לאן לנסוע

מסכי מגע

← הדגם החדש של הטסלה, ה-S, לקח את נושא מסך המגע רחוק. לוח הפיקוד שבקונסולה המרכזית ברכב, נראה כמו אייפד ענק ללא כפתורים. היכונו לעתיד!

מכוניות ללא נהג

← מכוניות ינהגו את עצמן בסיוע של לייזר, מצלמות ורדאר

ניווט מתקדם

← בעתיד הקרוב, מכוניות ידברו לא רק עם הנהג, אלא אחת עם השנייה. בכך ישופר לאין ערוך בסיס הנתונים ומידע הכבישים בזמן אמת

חליפות שיגור וטיסה אישיות

← למרות שזה נשמע בדיוני, חליפת ה-לבש-פתח מבער-ותמריא, כבר כאן, תודות לממציא השווייצרי איב רוסי, המכונה "איש הסילון"

1 סטיישן, באמת?

בעבר נחשבה הסטיישן ל"כבשה השחורה" של האוטוסטרדות. כעת היא חוזרת, ובגדול

• למי מאתנו אין זיכרון ישן לגבי רכב סטיישן? הוותיקים שבינינו זוכרים את הפורד קורטינה העתיקה והצעירים את הסובארו סטיישן והמיצובישי. מכוניות ללא יומרות של יופי, נחשקות או הידור. הן פשוט באו לעבוד.

לפני **10** שנים, קטגוריות ה"מיניואן" וה-(SUV (Sport Utility Vehicle, הפכו את קטגוריית הסטיישן לפאסה, כעת רכבי הסטיישן חוזרים אלינו.

בראש הרשימה, נמצאת הוולוו XC70, הנמכרת גם אצלנו, עם אופציה להנעה של כל הגלגלים. אמין, מתומחר היטב, מפואר ומהודר וללא כל חשש להיכנס אתו לבוץ.

הרכב יאכלס בקלות חמישה חבר'ה, עם מטען גדול, יטפס רכסי הרים בזה אחר זה ויתחנן לעוד. חבל שהרכב לא מגיע כסטנדרט עם חופשה חודשית, כדי שניתן יהיה ליהנות ממנו יותר.

וולוו XC70

מנוע: 3.2 ליטרים, 6 צילינדרים

240 כ"ס

תאוצה: 0–96 קמ"ש: 7.1 שניות

2

פורשה פנאמרה ספורט טוריסמו

• "אין סתירה בין ספורטיביות לפונקציונליות" אומר המעצב הראשי של פורשה, מיכאל מאוור. בדבריו התכוון לפנאמרה סטיישן, שהופיעה כרכב קונספט ב-2012, וכפי הנראה תגיע לאולמות התצוגה של פורשה בארה"ב בזמן הקרוב.

3

קאדילק CTS-V סטיישן

• כשקאדילק חשפה ב-**2010** את ה-CTS-V , על **556** כ"ס שלה, עולם הרכב נשאר פעור פה. אך אז החליטה החברה "להלביש" את המנוע המופלא הזה במרכב סטיישני.

וזה מה שהתקבל: רכב סטיישן משפחתי שהינו חזק יותר מלמבורגיני גאלארדו, ושחוצה את קו ה-**300** קמ"ש.

4

פרארי FF

• טוב, לא באמת סטיישן כהגדרתו, אבל זו הפרארי הראשונה שלמרות שיש לה שתי דלתות, מעוצבת ככזו. הרכב הושק בחו"ל ב-**2011** ומשווק גם בישראל.

ה-FF מציין שזה רכב בעל ארבעה מושבים והנעה כפולה (4 seats, 4 wheel drive).

עם מהירות סופית של יותר מ-**330** קמ"ש, זו מכונית ארבע דלתות המהירה בעולם, והיחידה עם הנעה כפולה מבית פרארי.

סמל אמריקאי

כשהוסר הלוט מהרכב החדש, של קורבט נחילי עיתונאים צבאו לכיוון

← ניתן היה להתבלבל ולחשוב שסקרלט ג'והנסון עומדת על הבמה, ומספרת על שובר הקופות החדש שלה.

הסצינה: החשיפה העולמית של הדור השביעי של הקורבט, שהתקיימה בדטרויט.

לא רחוק מהרכב, עמד האיש שאחראי לביצועי הרכב החדש, המהנדס הראשי של החברה, טאג' יוכטר.

"קורבט 2014 היא הזריזה ביותר", הוא אומר, "בעלת אחיזה בפניות, יכולות המסלול וביצועי הבלמים הטובים ביותר וגם החסכונית ביותר בדלק, מבין כל דורות הקורבט עד כה".

מילים יומרניות. על מנת לתת לכך גיבוי, שברולט כינתה גרסה זו "סטינג-ריי", כינוי שניתן עד כה רק לגרסאות מיוחדות של הקורבט.

מתחת למכסה המנוע: 450 כ"ס, מנוע V8 בן 6.2 ליטרים.

המחיר הצפוי - סביב 55 אלף דולר. כפי הנראה, תוכל להזמין את שלך (בארה"ב) כבר בסתיו הקרוב.

טאג' יוכטר, המהנדס הראשי של קורבט

תרגום: טל אבן

בדיחות על חשבוננו

אישה אחת ניגשה לאיש זקן שישב על המרפסת ואמרה, "שמתי לב שאתה נראה שמח באופן מיוחד, מה הסוד שלך לחיים ארוכים ומאושרים?" "אני מעשן 3 חפיסות ביום", סיפר הקשיש, "שותה שישיית בירה, אוכל מזון שמן, ואף פעם לא מתעמל!!!" "זה מדהים", היא השיבה בפליאה רבה, "בן כמה אתה?" "בן 26", אמר.

איש עסקים הולך ברחוב ולפתע רואה זקן מנסה לדוג בתוך שלולית. איש העסקים מרחם עליו ומזמין אותו לכוס קפה בבית הקפה הסמוך. לאחר שהזקן מסיים את הקפה, שואל אותו איש העסקים: "נו הצלחת לדוג שם משהו?" אז עונה לו הזקן: "כן הצלחתי, אתה כבר השלישי שלי..."

אמא: "מה תרצי לעשות כשתהיי גדולה?" הבת: "דיאטה!"

גבר פונה לאשתו במיטה ושואל: "רוצה לעשות קוויקי?" היא עונה: "אתה מתכוון שכל הזמן הזה היתה אופציה אחרת?!".

בחור רואה את חברו הטוב ביותר יושב בבר ממורמר יום לאחר החתונה שלו. "מה קרה אחי, אתה אמור להיות הבחור הכי מאושר בעולם".
"אתה לא מבין, קמתי הבוקר וכשאני עוד חצי ישן ולא שם לב למעשיי – שמתי שטר של 200 על הכרית וקמתי ללכת".
"שטויות אחי, היא לא תתייחס לזה יותר מדי ברצינות", ענה לו חברו "אתה לא מבין"', אומר לו הבעל הטרי. "גם כשהיא היתה חצי ישנה היא החזירה לי עודף של 100".

ארבעה גברים יוצאים לשחק גולף במהלך הסופ"ש, והם מתחילים לדבר. אומר הבחור הראשון:

"בשביל שאשתי תתן לי לצאת היום עם החבר'ה הייתי צריך להבטיח לה שניסע לצימר בסופ"ש הבא".
"זה כלום", אומר הבחור השני, "אני הייתי צריך להבטיח לאשתי שנרהט מחדש את כל הבית".
"שטויות", אומר הבחור השלישי, "אשתי גרמה לי להבטיח לה מכונת כביסה ומייבש חדשים בשביל שאוכל לצאת אתכם לגולף בסופ"ש"

הם המשיכו לשחק ופתאום קלטו שהבחור הרביעי לא מוציא מילה מהפה. "מה נסגר?" שאלו אותו.
"אני", אומר הבחור הרביעי, "בסך הכל כיוונתי את השעון לשעה 04:30 לפנות בוקר וכשהשעון צלצל פניתי לאשתי ואמרתי לה "מציצה עכשיו או גולף בצהריים עם החברה".
"נו, ומה היא אמרה לך?", שאלו שלושתם פה אחד.
"אל תשכח לקחת כובע".

איש אחד רואה את השכן שלו חופר בור ענק בגינה האחורית.
"מה אתה עושה?" הוא שואל את השכן.
"דג הזהב של הבן שלי מת ואני קובר אותו".
"זה בור ממש גדול בשביל דג זהב", אומר האיש הסקרן.
"ממש לא", עונה לו השכן. "הדג בתוך החתול המזורגג שלך".

למה פולניות בקושי שותות?
כי אלכוהול משבית את הכאב.

איך גורמים לפולניה לצרוח בסקס? גומרים על הווילון.

לאורך 20 השנה האחרונות הושקע יותר כסף בשתלי סיליקון ובקניית ויאגרה מאשר במחקר לאלצהיימר. התחזית אומרת כי עד 2030 יסתובבו בעולם אלפי אנשים עם חזה שופע וזקפה וינסו להיזכר מה לעזאזל עושים עם זה?!

למה נשים לא ממצמצות במהלך המשחק המקדים? כי אין מספיק זמן!

למה אמריקאים כל כך טובים במשחקי מחשב? יש להם קואורדינצית עין-יד ממש טובה אחרי כל השנים האלה שהם קוראים "פלייבוי".

זוג נשוי הגיע לבאר משאלות. הגבר הביע משאלה וזרק את המטבע שלו לבאר. האישה הביעה משאלה וכשהתכופפה לזרוק את המטבע – נפלה לתוך הבאר. הגבר הסתכל למטה לבאר וקרא: "הי, זה באמת עובד!"

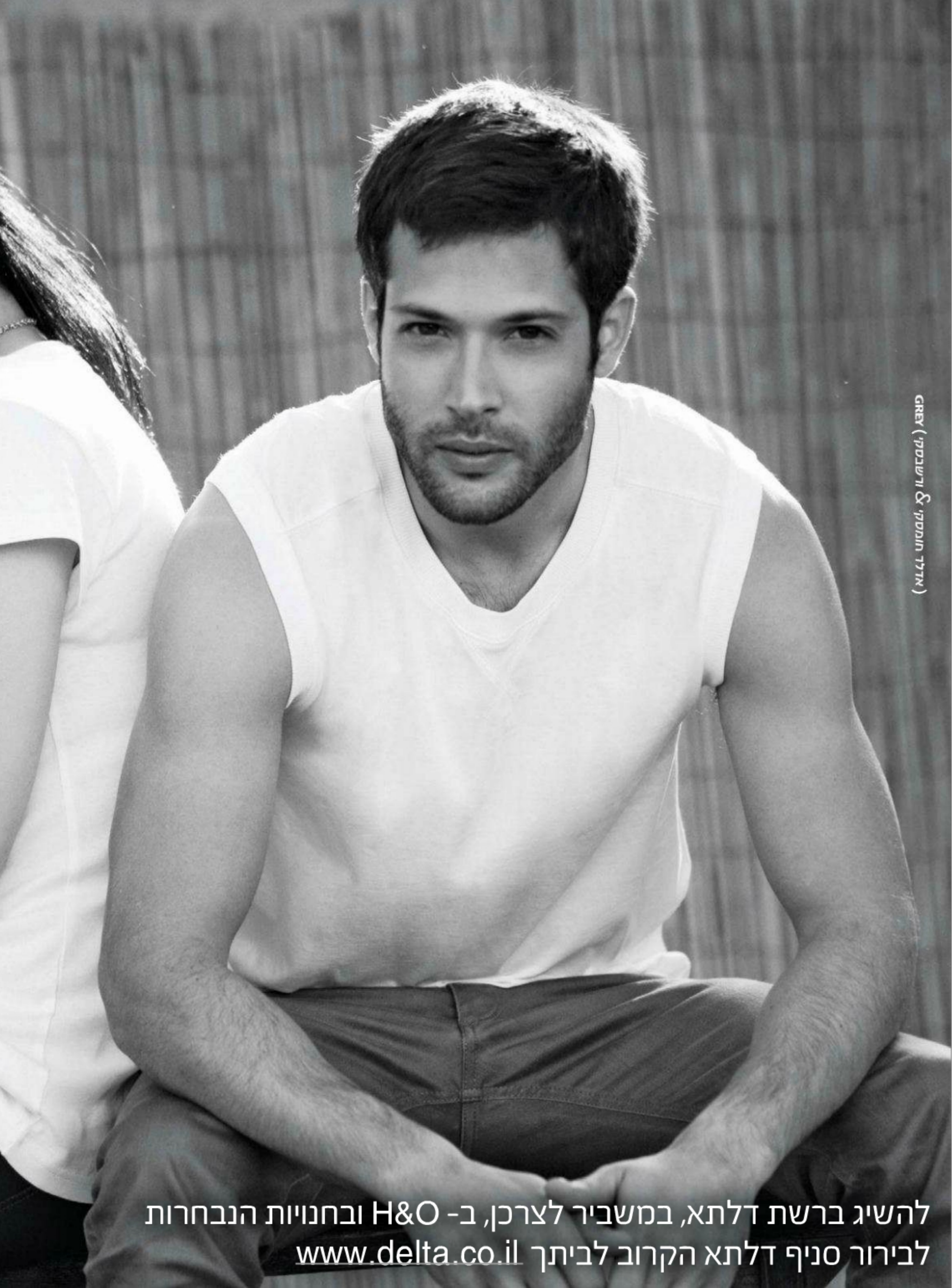

life needs frosting™
CINNABON®
WORLD FAMOUS CINNAMON ROLLS
חם, מפנק ומשאיר טעם של עוד
CINNABON
1-700-700-556
סניף ת"א: רח' אבן גבירול 62
סניף אילת: פארק הקרח, קאמפן 8
חפשו אותנו ב- Cinnabon Israel

ניצה שאול

במאי 1979 פורסמה כתבה במגזין "פלייבוי ארה"ב" על סרטי סקס בינלאומיים. מצאנו שם כוכבת מקומית - ניצה שאול - מתוך הסרט "שרגא הקטן" בבימויו של זאב רווח.

RACING IN STYLE.
MILLE MIGLIA
MILLE MIGLIA GMT
SPONSOR SINCE 1988 AND OFFICIAL TIMEKEEPER OF THE MILLE MIGLIA RACE
JB
JEWELERS
www.jb-jewelers.com
תל-אביב: אבן גבירול 71, גן העיר, 03-5235577
ירושלים: המלך דוד 16, 02-6234585
Chopard

GREY (אדלר חומסקי & ורשבסקי)
להשיג ברשת דלתא, במשביר לצרכן, ב- H&O ובחנויות הנבחרות
לבירור סניף דלתא הקרוב לביתך www.delta.co.il